

**Ntum wi Ndzəŋni wə wi kə kəm
 Jisəs si
 Luk
 nī nyaka
 Gia yə yi kə i Kinjwakti ki Luk
 kələ mə**

Kinjwakti ki Luk kələ dzakaki a Jisəs kə Kimbwili wə Nyə nī kaka bəni bə Islae bəh wi, chu num Kimbwili wi ŋgəkə wi bəni bəchi. Ki dzakaki gia yidəkə kəm Jisəs yi num shəŋ a kinjwakti kələ wə. Ki fukuki si bə nī bwə Jisəs bəchinda bə Nyə ka yəəŋki, bətəknı shwāŋ tsə yeŋ wainj (2:8-20), ki dzaka tə si wainj wə Jisəs nī tsə banj i juŋ yi fəni yi gia wə i Jəlusalem (2:41-50), ki dzakaki kəm ndi wə Jisəs nī ti kəm mi wi Samalia wi ndzəŋni (10:25-37), bəh wə kəm wainj wi lakani (15:11-32). Kinjwakti ki Luk kələ dzaka tsəsi kəm ntsa (3:21; 5:16; 6:12; 11:1; 22:32; 23:34,46), ki dzaka tə kəm Kin'waka ki Bainjni (4:1,14; 10:21; 24:49) ki dzaka tə kəm bəkaŋa (7:11-12,36-50; 8:2-3; 10:38-42; 13:10-17; 23:27). Kinjwakti ki Luk kələ dzaka tə si Nyə dalinyaki chu bi bəni, a num gia yə Jisəs nī dzə yi fa kuku (19:10).

Kifwu ki gia i kinjwakti kələ mə

1:1-4 Kin'yisi

1:5-2:52 Si bə nī bwə Jən Njulibəkə, bəh si bə nī bwə Jisəs bə ka kəki

3:1-20 Nəm wi Jən Njulibəkə

3:21-4:13 Si bə nī juli Jisəs i bəkə, bəh si Satan nī məmsi wi

4:14–9:50 Kəm nəm wi Jisəs i Galili
 9:51–19:27 Si Jisəs n̄i buku i
 Galili tsə i Jəlusalem
 19:28–23:56 Kəm shi yi gəksini yi Jisəs i Jəlusalem
 24:1–53 Si Jisəs n̄i dza i kpi wə, wi tumbuku i bəni
 nshinj, ka yaka i bəinj

Kin'yisi

¹ Mi wimbum Teɔfilus, bəni bəduli n̄i məmsi lə i nyaka kəm gia yə yi n̄i num i buku kintəəŋ.
² Bə n̄i nyaka gia yiwə a liŋ liŋ num a yə buku n̄i wəkə i bəni bə bə n̄i yεiŋ bəh dzékəh yibə, ka fukuki yi asi yi n̄i yisi.

³ Si mi h dzə jəbi, nəŋt̄gia yiwə yichi na i kin'yisi wə, ka yεiŋ a yi si ndzəŋki lə i mi h i chijn̄ni nyaka tə i wə i dzəh yindzəŋni wə.

⁴ Mih fə lə ka wə k̄lə ɳkəŋ bi gia yə bə kə bə fuku lə i wə.

Chinda wi Nyə laka a bə bi bwə lə Jən Njulibəkə

⁵ Jəbi wə N̄kuŋ Hələd n̄i sakaki Judea, tii mfə gia widəkə n̄i kələ bə bəŋ a Sakalia. Wi n̄i nəmk̄i i mbaŋ wi tii mfə gia wi Abija wə, nih jun̄ wi tə n̄i buku i chwəŋkijun̄ ki Eləŋ wə, bə bəŋ wi a Elisabet.

⁶ Bəni bələ bəfa n̄i kə bəni bə num chəŋ i Nyə nshinj, bə jia bənchi bə Bah bəchi, bə kaŋa kə ɳgbə widəkə.

⁷ Ayakalə, bə n̄i kaŋaki kə wain̄, kəm Elisabet n̄i kə kaiŋni, num bə bəchi n̄i kə bə jwiŋ lə.

⁸ Jəbi dzə kpεiŋ wə, mbaŋ wi Sakalia ni nəmk̄i i jun̄ yi fəni yi gia yi Bah wə. A n̄i kə wi tii mfə gia i Nyə nshinj chəkə biwə,

9 bə nĩ babwili wi, biəli asi bə nĩ bayiki bətii mfə
gia i nəni kibə wə. Wi ka liə i juŋ yi fəni yi gia wə i
kpa njieŋ.

10 Ayaka jəbi kpeinj i kpa njieŋ, bəni bəchi bə bə nĩ
kə biŋ bə tsa wə.

11 Chinda wi Bah tumbuku alə i wi nshinj, ka num
i tseinj yiləkəli yi təŋ wi njieŋ wə.

12 Jəbi wə Sakalia ni yεin wi, shəm təinj wi, wi lwa.

13 Ayakalə, chinda wə dzaka i wi a, “Sakalia ki
lwā kə. Nyə wəkə lə ntsa wa. Nih juŋ wa Elisabet bi
bwə lə waiŋ wi nyukuni, wə ni du yεli wi a Jən.

14 Wi bi dzə bəh kinsanli bəh nlaŋ i wə, ayaka
bəni bəduli bi num lə bəh kinsanli kəm mbwə wi.*

15 Wi bi num mi wimbum i Nyə nshinj. Kiə wi bi
mū kə mbih, kighə miləkəli. Kij'waka ki Bainjni bi
jiksiki lə wi, wi keiŋ i nih wi shəm.

16 Wi bi fə ka bəni bə Islae bəduli kwuni shəm
yibə, yi fiəni chu i Bah Nyə wibə wə.

17 Wi bi tsə i Bah nshinj, bəh shəm bəh ηga bi Elaja,
i kwuni shəm yi bətii bwa, yi bi num i bwa bəbə. Wi
bi fə bəni bə ləkəni kifwu, bee kifwu kiləkəli, kwuni
nəni bibə, karja kinjkwaka ki num ki bəni bə chəŋ.
Wi bi fə yaka ka bəni bi numki bəh ηkeiŋsi wi gwu
i wəkəliki Bah.”

18 Ayaka Sakalia nĩ bikə i chinda wi Nyə a, “Mih
bi kiə gia yələ dəinj num buku nih juŋ wuŋ jwiŋ lə
a?”

19 Chinda wi Nyə chukuli a, “Akə mih Gabliya,
mih numki a bəh gwu i Nyə nshinj jəbi wichi, a faanj
wi mih a mih dzə fuku ntum wi ndzəŋni wələ i wə.

20 Wəkəli, si wə ka bum dəkə ja yinj yələ, jəbi bi
dzə kpeinj lə wə yi karja i bi num, i liə wə ki fləniki lə

* **1:14** Na a, “Jəbi wə bə nĩ bwə wi”.

kinchini, chu dzaka kə, i tsâ bûku i jəbi wə gia yələ bi numki.”

21 Si yi n̄i numki yaka, bəni bə bə n̄i kə i binj wəkoli Sakalia ka num bəh ɻkanji a, a num nə wi mətsəsi i feinj numə i junj yi fəni yi gia lə a?

22 Jəbi wə wi n̄i buku dzə feinj, wi chu kiə kə i dzaka i bə. Ayaka bə ka kiə a Nyə si chusi gia yi kanjini i wi feinj numə i junj yi fəni yi gia wə. Wi bə fəkəliki kinchəsi ki gia i bə bəh kaŋ, chu dzaka kə.

23 Jəbi wə Sakalia n̄i kaasi nəm wi i junj yi fəni yi gia wə, wi ka fiəni tsə i wi dzu.

24 Asi kaŋ yidəkə tsə, kpə wi Elisabet num bəh təo, ka numki a dzu i kifiənji kite wə.

25 Ayaka Elisabet ka dzaka a, “I liə Bah n̄i kwasi lə nshəinj i mih, ka bwili kiŋgəmni i fwu wuŋ wə i bəni kintəən.”

Chinda wi Nyə laka a bə bi bwə lə Jisəs

26 Ayaka təo wi Elisabet buku kifiənji kisəo, Nyə faaŋ chinda wi Gabliya i kwili widəkə wə i Galili bə bəoŋ a Nasali.

27 Wi n̄i tsə bəh ntum i waiŋ sumi widəkə bə bəoŋ a Meli wi keiŋ a shu wi waiŋkpaŋni. Wi n̄i kə num bə keiŋsi a wi bi num kpə Yəsəf wə wi n̄i kə i chwəŋkijuŋ ki ɻkuŋ Dəbit wə.

28 Chinda wi Nyə wiwə tsə yeiŋ Meli ka bəni i wi a, “Mih bəniki wə, Bah chusi lə shəm yi yindzəŋni i wə ka num bəh wə.”

29 Meli wəkə yaka yi fumsi wi bəh ɻga, wi ka məŋki a kələ ki bəni kə kinaiŋ lə.

30 Ayakalə, chinda wi Nyə dzaka i wi a, “Meli ki lwâki kə, Nyə baa wə.

31 Wôkôli, wô bi num lê bêh t  , wô bw   wai   nyukuni, ma wô bi du y  li wi a Jis  s.

32 Wi bi num mi wimbum, ma b   bi b  o  ki wi a Wai   Ny  , Ny   w   wi k   Fwu wi Biein   Bichi w  . Bah Ny   bi t  m l   wi i ki  gb  k   ki N  ku   D  bit w   wi k   tikwili i chw  nkiju   kib   w  .

33 Wi bi sakaki l   chw  nkiju   ki Yak  b j  bi whichi, ayaka   ku   bi bi ka  a k   ki  g  ksi.”

34 Meli ka bik   i chinda wi Ny   wiw   a, “Y  l  gia bi num d  ai   na, mih kei   shu wi wai  kpa  ni a?”

35 Chinda wi Ny   wiw   chukuli i wi a, “Ki  n  waka ki Bain  ni bi dz  l   i w   w  , ayaka   ga bi Ny   w   wi k   Fwu wi Biein   Bichi w   bi kumi ba   w  . Ayakad  i  , wai   w   w   bi bw  ki bi numki w   wi bai  ki, b   bi b  o  ki wi a Wai   Ny  .

36 Wôkôli, wai   winnah Elisabet k   wi jwi  , a num w   b   n   b  o  ki a kai  ni, wi k   i li   bêh t   i kifi  n   kis   w  , wi bi bw   l   wai   nyukuni.

37 K  a a gia yid  k   k  k   y   yi k   i gaka Ny  .”

38 Ayaka Meli ka dzaka a, “Y  e  n  , b   mih l   fa wai   wi n  m wi Bah. Ma yi n  m ayaka i mih asi w   dzaka.” Si wi dzaka yaka, chinda wi Ny   ka ny  .

Meli laa njik   i Elisabet

39 A ka   yiw   w  , Meli kei  si gwu ka k  omsi ny   ts   i kwili wid  k   w   i tumi ki   kwu   wi Judea w  ,

40 wi ts   buku fei  , li   i Sakaliauzu ka b  oni i nih jun   wi Elisabet.

41 Si Elisabet n   w  k   mb  oni wi Meli yaka, wai   ka t  keli i wi sh  m. Ki  n  waka ki Bain  ni jik   i wi w  .

42 Wi ka y  nsi b  h   ga, dzaka a, “Kimb  oi  si ki Ny   k   i gwu ya w   ts   b  ka  a b  chi, ayaka kimb  oi  si num i wai   w   w   bi bw  ki.

43 Yələ gia yimbum lə num dəinj lə, a nih Bah wuŋ laa njikə i mih a?

44 Wôkəli, jəbi wə mih si wəkə mbəni wa, wainj təkəli i mih shəm bə kinsanlı.

45 Kinsanlı kimbum kə i wə kəm wə bum a, gia yə Ba n̄i dzaka i wə, bi dzə kpəinj lə.”

Meli kəksiki Nyə

46 Meli dzaka a,

“Shəm yinj kəksiki Bah,

47 mih saŋliki lə bəh Nyə wə wi kə Mbwili wuŋ.

48 Wi kwaka mih, mih num kanti wainj wi, wi nəm wi nchij.

Yēinj i yisi i liə i tsəki ninshinj ŋgəkə wichi bi bəəŋki mih a,

mi wə Nyə jia kimboŋsi i wi wə,

49 kəm Nyə wi Nga Bichi fə lə,

gia yimbum yiduli i mih.

Yəli wi kaŋaki kə kinsini.

50 Wi chusiki nshəinj i bəni bə bə kəksiki wi, nshəinj yələ num i ŋgəkə wichi.

51 Wi chusi ŋga bi bəh tseinj yi,

wi shakyi bəni bə bə ghaŋsiki gwu, kimfasi kibə shakyi.

52 Wi shisi bəŋkuŋ bəmbum bəmbum i biŋgbəkə bibə wə,

ka yaksi a num kanti bəni bə kilələ.

53 Wi saŋsi bəni bə dzəŋ,

bə fwuli bəh bieinj bindzəŋni,

ayaka ka kəŋŋi bəni bə kidəŋŋi bəh kaŋ yiyəə.

54-55 Wi gamti mi wi wi nəm wə Islae,

ka kwaka i chusi nshəinj i Ablaham bəh chwəŋkijuŋ ki,

i tsə buku asi wi nĩ kaka i bətii tii bəbuku.”

⁵⁶ Si Meli dzaka yaka wi nə bəh Elisabet i kifiənŋj kitali wə ka fiəni kwə i wa wibə.

Elisabet bwə Jən Njilibəkə

⁵⁷ Ayaka jəbi dzə kpəinj wə Elisabet nĩ kə i bwə, wi bwə waiŋ nyukuni.

⁵⁸ Chwəŋkijuŋ ki bəh bəni bə bə nĩ nəki kəmsiki i di biwə wə nĩ wəkə a Bah chusi nsheinj yi i wi, bə ka laŋki bəh wi.

⁵⁹ Si kanj nĩ dzə buku nyaŋ, bə dzə i suuŋ waiŋ, ka nəŋki i du yəli wi i yəli wi ba wi wə a Sakalia,

⁶⁰ ayakalə nih wi nəŋki chiksi, dzaka a bə bəoŋ wi a Jən.

⁶¹ Ayaka bə dzaka i wi a, “Mi widəkə məŋ i chwəŋkijuŋ kimbeinj wə bəh yəli wələ.”

⁶² Ayaka bə ka fəkəliki kinchəsi ki gia bəh kanj i kiə i tii waiŋ, a wi nəŋki a bə du yəli wi waiŋ a ndə a.

⁶³ Wi tə ka fəkəli tsə a bə dzə bəh naka ki nyakani, bə dzə bəh ki wi ka nyaka yəiŋ a “Yəli wi kə Jən.” Bə yəiŋ yaka dzaka wəm bə.

⁶⁴ Akisəkə, dzaka ki Sakalia ka yasi, ləm wi yanjsi, wi ka chu yisi ndzaka. Wi yisi i tumki bikum bi Nyə.

⁶⁵ Ayaka bəni bə bə nĩ nəki i kwili wiwə wə num bəh ɻkaŋyi. Gia yiwə yichi waŋ tsə i tumi ki ɻkwuŋ wi Judea wə kichi.

⁶⁶ Bəni bəchi bə bə nĩ wəkə gia yiwə yichi num bəh ɻkaŋyi ka bikəki a wələ waiŋ bi num winaiŋ na, kəm yi nĩ chusiki a kimboiŋsi ki Nyə kələ i wi wə.

Sakalia laka ntum wi Nyə

67 Ayaka Kiŋ'waka ki Bainjni dza jika i Sakalia wə tii Jən, wi yisi i dzakaki aka mi wi ntum wi Nyə, dzakayi a,

68 "Bukumbeinj kəksi Bah wə wi kə Nyə wi bəni bə Islae.

Wi nī dzə i yəlih bəni bu.

69 Wi jie mi wi, wi ləkəli wə wi ni bwili buku, num wi buku i chwəŋkijurj ki mi wi, wi nəm Nəkunj Dəbit.

70 Yələ gia kə asi wi nī kaka i dzaka ki bəni bu bə ntum bə bə bainjki,

bə wi nī jie a keinj i kikpu wə,

71 a wi bi bwili buku i kaj yi bəni bə bə bainjki buku,

bəh bəni bə bə kəŋki kə buku.

72 Wi nī kaka a wi bi kwasi lə nshəinj i bətii tii bəbuku,

ka baanj a kwakaki ŋkaij bie wi Nyə nī dzi.

73 Wi nī təfi kichumi i tii bətii bəbukumbeinj wə Ablaham, ka kaij a,

74 wi bi bwili lə buku i kaj yi bəni bə bə bainjki buku,

ka buku bi nəmki i wi, chu lwa kə,

75 nə nəni ki bainjni bəh ki chəŋ i wi nshinj, i kaj yichi wə, i nəni kibukumbeinj wə.

76 Ayaka wə waij wuj, bə bi bəoŋki wə a mi ntum wi Nyə,

Nyə wə wi kə Fwu wi Bieinj Bichi wə,

kəm wə bi tsəki i Bah nshinj i

keijsi dzəh yi.

77 Wə bi fuku i bəni bu dzəh yə bə kə i kwatiki mbəinj yeinj,

num ndalinya wə Nyə bi dalinyaki chu bibə,

78 kɔm bə nsheiŋ yimbum yə Nyə wibukumbeiŋ
kaŋaki i bəni wə.

Wi bi chiŋsiki Mbwili wi, ma wi bi shiki dzəki i bəiŋ
aka wəŋ wə wi kaka.

79 Wi bi nya baiŋni i bəni bə bə kə i jisi wə,
bəh bə bə kə a dzaka ki kpi wə,
wi jiə bukumbeiŋ i dzəh yi kimboiŋni wə.”

80 Ayaka wainj Sakalia wiwə ka kəki i nyam yi
gwu wə, kə tə i kinj'waka wə. Wi dza tsə ka nəki i
chwa, i tsə buku jəbi wə wi n̄i buku i chusi gwu yi i
bəni bə Islae.

2

Meli bwə Jisəs (Matio 1:18-25)

1 A n̄i kə i jəbi wiwə, ndzaka buku a bə fâ bəni
bəchi i kitumi ki mbi wi Lum wə. Ndzaka wələ n̄i
tsəsi Kaysa Augustus wə wi n̄i kə ŋkuŋ wimbum
fəiŋ.

2 Mfa wələ n̄i kə wi ninshiŋ i jəbi wə Kpwilinus
n̄i kə mi wi sakani wi saka i Silia i kimbu ki mbi wi
Lum wə.

3 Ayakadəiŋ, bəni bəchi ka fiəniki i jum wə i di
bibə wə, i nyaka kiyeli kibə, ka bə fa bə.

4 Ayaka Yəsef tə nyə i kwili wi Nasali wə i Galili,
bə yaka tsə i Bəteləhem i kimbu ki tumi ki Judea wə
i kwili wə bə n̄i bwə ŋkuŋ Dəbit. Wi n̄i tsə fəiŋ kɔm
wi n̄i kə mi i chwəŋkijuŋ ki ŋkuŋ Dəbit wə.

5 Yəsef n̄i nyə tsə i nyaka yəli bəh Meli wə wi n̄i
laaki wi a a bi numki kpə wi, ayaka wi num bəh
təo.

6 Si bə n̄i tsə buku fəiŋ, jəbi wi wi bwəni dzə kpəiŋ.

7 Ayaka wi bwə wainj wi, wi ninshinj a num wainj nyukuni, kii wi i mbuŋ wə, jiə i gbəkə wi nyam mə, kəm di n̄i kəkə i bə i juŋ yi bəni bə dzəni wə.

Chinda wi Ba fuku mbwə wi Jisəs i bətəknī shwāŋ

8 A n̄i kə i jəbi wiwə wə, bətəknī shwāŋ bədəkə num kəmsi i kwili wiwə wə, təknī bəh shwāŋ yibə nchəkə.

9 Chinda wi Bah chiŋ tumbuku alə i bə nshinj, baiŋni bi Nyə baiŋ i bə wə, ndzaŋ kwa bə nalə.

10 Ayakalə, chinda wiwə dzaka i bə a, “Kiə mbəiŋ ki lwā kə. Mbəiŋ wəkə, mih dza num bəh ntum wi ndzəŋni i mbəiŋ, ayaka wi ni nya lə ndzəŋni bimbum i bəni bəchi.

11 I chəkə bidainj wə bə bwə Kimbwili wimbeinj i kwili wi Nkuŋ Dəbit wə, wi num Klistus Bah.

12 Kələ ni numki kinchəsi i chusi wainj wiwə i mbəiŋ. Mbəiŋ ni tsə yεiŋ lə wi num bə kii wi i mbuŋ wə ka jiə i gbəkə wi nyam wə.”

13 Ayakadəiŋ, bə dza təkəli yεiŋ chinda wiwə bəh mbanj wi bədəkə bəduli, bə yaksi Nyə, dzakayi a,

14 “Ma kinjəknī nūm i Nyə wə wi kə bεiŋ ayaka ma kimbəiŋni nūm i fa kuku, i bəni kintəəŋ bə Nyə kə bəh kinsaŋli kəm bə.”

15 Jəbi wə bəchinda bə Nyə bəwə n̄i bee bə ka fiəni yaka bεiŋ, ayaka bətəknī shwāŋ bəwə ka dzaka a bə a, “Bukumbəiŋ tsâ i liə i Bəteləhəm, i tsə yεiŋ già yə yi num, yə Nyə fə a bukumbəiŋ kia.”

16 A jəbi wiwə kisəkə, bə ka kəmsi nyə tsə yεiŋ Yəsəf bəh Meli tasi bəh wainj wi n̄o i gbəkə wi nyam mə.

17 Si bə yεiŋ wi, bə ka yisi i fukuki già yichi yə chinda wi Nyə si fuku i bə kəm wainj wələ.

18 Dzaka ka wəm bəni bəchi bə bə nī wəkə gia yə bətəknī shwāŋ bəwə nī fukuki i bə.

19 Ayakalə, Meli wəkə yi yakadəiŋ ka jiə yi i kiŋkwaka wə, ka kwakaki jəbi wichi.

20 Bətəknī shwāŋ bəwə fiəni yaksi Nyə tumyi bikum bi kəm bə nī tsə yeiŋ gia yichi a liŋ asi chinda wi Nyə nī fuku i bə.

Bə tsə nya waiŋ Jisəs i juŋ yi fəni yi gia mə

21 Si waiŋ wiwə nī buku kaŋ nyaŋ, bə ka suuŋ wi ka du yeli wi a Jisəs, ayaka yeli wələ num a wə chinda wi Nyə nī fuku ka nih wi dzə num bəh təo.

22 Jəbi wi fəni gia dzə kpεiŋ i wəkə shi bibə asi bənchi bə Muses nī nəŋki. Bə ka dzə waiŋ wiwə yaka tsə bəh wi i Jelusaləm i nya i Bah.

23 Yələ gia kə asi bə nī nyaka i Kiŋwakti ki Bənchi ki Bah wə a,

“Mi ka bwə waiŋ wi ninshiŋ a num waiŋ nyukuni, yi num a wi nyâ wi, ma wi numki wi Bah.”

24 Bə nī tsə i fə gia yələ bəh mbumi bifa yudəkə bəh bwa bə mindunjə mifa, asi Kiŋwakti ki Bənchi bə Bah fukuki.

25 A nī kə jəbi wiwə wə, tikwili widjkə num i Jelusaləm bə bəoŋ a Semeon. Wi nī kə mi wi chəŋ wi nə asi Nyə nəŋki, ayaka wi nī wəkəlikı mi wə wi bi dzə i bəiŋsi shóm yi bəni bə Islae. Num Kiŋ'waka ki Baiŋni jikə i gwu yi wə,

26 ayaka ki nī fə wi kiə a kpi bi dzə kə ŋgaiŋ maka ŋgaiŋ yeiŋ Kimbwili wi Bah wə wi nī kaka.

27 Ayaka Kiŋ'waka ki Baiŋni fə Semeon tsə i juŋ yi fəni yi gia wə. Si Yəsəf bəh Meli nī dzə bəh waiŋ wiwə i juŋ yi fəni yi gia wə i fə asi bənchi nəŋki,

28 Semeon ka dzə waiŋ wiwə kumi ka yisi i chəŋyiki Nyɔ dzakayi a,

29 “Bah, si wə fə kinŋkaka ka dzə kpεiŋ, dzə la mi wa wi nəm i liə i kimbəiŋni wə.

30 Dzékəh yin yεiŋ lə Kimbwili wə,

31 wə faaŋ a bəni bəchi bi yεiŋ wi.

32 Wi ni numki baiŋni i bəni bə bə kəkə bə Islae, ayakadəiŋ, ka bə tə bi kiə wə, fə ka bə dzasi yeli wi bəni ba bə Islae i bεiŋ.”

33 Ayaka tii waiŋ bəh nih waiŋ n̩ wəkə gia yə Semeon dzakaki i waiŋ wələ bεiŋ, dzaka wəm bə.

34 Wi ka jiə Kimbəiŋsi i bə wə, dzaka i Meli nih wi a, “Wəkəli Nyɔ kə wi sainbwili lə waiŋ wələ, ndzə wi ni fə lə ka bəni bə Islae bəduli gbəyi, ayakalə bədəkə dzayi bεiŋ. Wi kə kinchəsi ki gia ka bəni bi dzakaki gia kəm wi.

35 Ayakadəiŋ, ka yələ bi chusiki gia yə bəni nyumiki i shóm yibə wə. Gia yiwə yichi bi fə shóm ya numki ka bə bwaŋ bəh fiŋkəfi.”

36 A n̩ kə jəbi wiwə wə, kpaŋa widəkə n̩ kələ bə bəŋ wi a, Ana, a num mi wi ntum wi Nyɔ. Wi n̩ kə waiŋ Fanuwel wi num mi i chwəŋkijuŋ ki Ashəl wə. Kpaŋa wiwə n̩ kə wi jwiŋ lə nalə. Wi n̩ kə num wi fə bəh nyuwi jía nanitaŋ shəŋ, ayaka nyuwi ka kpi.

37 Wi ka baan mfih kpə ŋkwu, wi shi a i juŋ yi fəni yi gia wə kəksi Nyɔ nchəkə bəh nshi, wi bam dzaka, tsa. Jia yi n̩ kə mbaŋ nyan ntsə yinaa (84).

38 A jəbi wiwə wə bə n̩ dzə bəh waiŋ i juŋ yi fəni gia wə, kpaŋa wə dzə yεiŋ bə, ka nya kiyəŋni i Nyɔ, dzaka kəm waiŋ wələ i bəni bəchi bə bə n̩ wəkəlik i jəbi wə Nyɔ bi təiŋ bəni bə Jelusaləm i kan yi ŋgəkə wə.

39 Jəbi wə Yəsəf bəh Meli n̄i kaasi gia yichi yə bənchi bə Bah n̄i nəŋki, bə fiəni chu i kwili wibə wə i Nasali i kimbu ki tumi ki Galili wə.

40 Ayaka Waiŋ wiwə ka kɔɔki kaŋa ŋga, num wi jikə bəh mfi bimbum, ayaka kaŋ yi Nyə num i wi Wə.

Jisəs tsə baan i juŋ yi fəni yi gia yi Nyə wə

41 Tii Jisəs bəh nih wi n̄i fəki bə yaka tsə i Jelusaləm jía yichi i Dzini bi Ntsədaŋ wə.

42 Jəbi wə Jisəs n̄i buku jía jwəfi ntsə yifa, bə ka chu yaka tsə i Dzini biwə wə asi bə n̄i fəki bə yaka.

43 Si bə n̄i dzi kaasi Dzini biwə, bə bé fiəni kwε, waiŋ wə Jisəs ka baan i jum wə i Jelusaləm, ayakalə ba wi bəh nih wi kiə kə.

44 Bə ni nyani chəkə bichili, kwaka alə wi kə i mbaŋ wi bəni kintəəŋ bə bəh bə n̄i nyani ki. Bə ka yisi i nəŋki wi i kintəəŋ ki chwəŋkijuŋ kibə wə bəh nséinj,

45 ka nəŋ məŋ, ka fiəni chu i Jelusaləm i nəŋ wi feiŋ.

46 Kanj tsə yitali si bə n̄i yisi i nəŋki, bə yeŋ wi i juŋ yi fəni yi gia wə, wi num feiŋ bəh bəni bə lanini, wəkəli bənlani, bikə bəmbikə.

47 Bəni bəchi bə n̄i wəkəliki num bəh ŋkanjyi nalə, wi kiə gia nalə chukuli bəmbikə chəŋ.

48 Si nih wi bəh ba wi yeŋ wi, dzaka wəm bə nalə. Nih wi ka bəŋ wi dzaka a, “Waiŋ, wə njiŋsiki nə buku lə? Tsəŋ, buku ba wa si nəŋ wə nalə ka bəh.”

49 Wi chukuli a, “Mbəŋ si nəŋki mih kəm nə? Mbəŋ si kiəki kə a mih kaŋaki i numki i juŋ yi Ba wuŋ wə fa?”

50 Ayakalə, bə nəki wəkə kiə kə gia yə wi dzakaki.

51 Wi ka nyə bəh bə shi tsə i Nasali. Wi tsə ka wəkəki i bə na bindzəŋ. Si gia yiwə n̄i num yakadəinj, nih wi jiə yi i kinjkwaka wə ka bá kwakaki yi jəbi wichi.

52 Jisəs ka kəki, kaŋa mfi bimbum bəh ŋga, Nyə kəŋ wi, bəni tə kəŋ wi.

3

*Nlani wi Jən Njulibəkə
(Matiə 3:1-12; Mak 1:1-8; Jən 1:19-28)*

1-2 A n̄i kə jəbi wə Jən wə wainj Sakalia n̄i kə i chwa, ntum wi Nyə dzə i wi. I jíá yiwə wə Tibeliu n̄i sakaki ka Nkuŋ wimbum i Lum i jíá jwəfi ntsə yite. I jəbi wiwə wə Bəntiu Bayle bəŋ sakaki bimbu bi tumi ki Judea, Hələd tə saka Galili. Filib wə wainjnih Hələd n̄i sakaki bimbu ki Itulea bəh ki Telakəniti, Lisania saka Abilən. A n̄i kə tə i jəbi wiwə wə Anas bəh Kayfas num kifwu ki bətii mfə gia.

3 Si Jən wəkə ntum wi Nyə wiwə, ka nyə tsə i bimbu bi tumi bichi biə bi kəmsiki i Bəkə yi Jədan wə, ka fukuki i bəni a bə kwûni shám yibə, ma ŋgaiŋ juli bə i bəkə ka Nyə bi dalinya chu bibə.

4 Gia yələ kə ası Isaya mi wi ntum wi Nyə n̄i nyaka i Kinjwakti ki wə a,

“Ja yi mi wiliki i chwa a,

bə kēiŋsi dzəh yi Bah,

bə lûmsi yi a yi nûm chəŋ,

5 bə bi mukuyikì lə ŋkwúŋ yimbum bəh ŋgáŋni yichi
ma bə bi jiksi kaŋŋ yichi,

ka yi bi num jiəli yichi,

bə i nani dzáh yi ŋkwuyini ka yi num chəŋ,

bə i jiksi káŋŋ yichi ka dzáh bi num lə lwəeɛs,

6 ka bəni bəchi bi yεiŋ si Nyə bwili bəni.”

7 Si Jən n̄i fukuki i bɔ yakadəinj, mbaŋ wi bəni ka dzə a wi juli bɔ i bɔkɔ. Wi dzaka i bɔ a, “Chwəŋkijun ki fákəh, a təfi ndə mbεiŋ a mbεiŋ yôkɔ gēiŋ shɔm yi Nyə yi bɔkɔsini yə wi bi bɔkɔsi i mbεiŋ, ka mbεiŋ dzəki lə a?

8 Mbεiŋ fâki gia yə yi chusiki a mbεiŋ kwuni shɔm yimbεiŋ. Kiə mbεiŋ ma dzâkaki i gwu yimbεiŋ wə a, Ablaham kɔ tii wimbεiŋ. Mih fukuki i mbεiŋ a, Nyə kɔlə i fiəni kitəh kələ ki fiəni chu bwa bə Ablaham.

9 Mbεiŋ k̄əki a, bə kə bə jɪə lə fɔkɔ i chwəŋ bi keiŋ wə. Keiŋ yichi yə yi wumki kə mintam mi ndzɔŋni, bə bi gba shisi lə yi i kuku, bə kpa i gbuku wə.”

10 Si mbaŋ wi bəni wɔkɔ gia yiwɔ yaka, ka bikə i Jən a, “Buku kɔ fâ na dəiŋ i liə a?”

11 Wi chukuli a, “Mi wə wi kaŋaki bəmbuŋ bəfa wi nyâ wimu i mi wə wi kaŋaki kə, ma wə wi kaŋaki biεiŋ bidzini wi gâa bəh mi wə wi kaŋaki kə.”

12 Bəni bə kwani kiŋwakti bədəkɔ dzə i wi a wi juli bɔ i bɔkɔ mə, ka bikə i wi a, “Mi wi lanini, buku kɔ i fâ na dəiŋ?”

13 Wi chukuli bɔ a, “Kiə mbεiŋ ki dzâ kə kpɔ wi kwani kiŋwakti wi du tsə si bənchi nəŋki.”

14 Bəni bə jum bədəkɔ bɔŋ dzə bikə i wi a, “Buku kɔ i fâ na dəiŋ?”

Wi chukuli a, “Mbεiŋ t̄kniki i l̄kɔki kpɔ i bəni bəh ŋga, bəh i j̄ləki gia i bəni fuŋ kiləlɔ. Mbεiŋ nûmkı bəh kinsanlı i fl̄ŋ fiə bə gəmkı mbεiŋ yεiŋ.”

15 Si bəni n̄i wɔkɔli Kimbwili wə Nyə n̄i kaka, bɔ ka yisi i kwakaki i shɔm yibə wə a, j̄bi widəkɔ Jən kɔ Kimbwili wiwɔ si Nyə faanj.

16 Jœn chukuli bœ a, “Mih kœ a, juliki mbœin i bœkœ mœ, ayakalœ mi wœ wi gumiki tsœki mih, keinjki wi dzœ i jum wœ, mih kpeinjnikî kœ i ñgwunj shi i shwa duz yi yigvœ. Akœ wi wœ wi bi juliki mbœin i Kiñ'waka ki Bainjni wœ bœh i gbuku wœ.

17 Wi kañja naka i kañ i gbækœki gœn yœin, i junjñi jiœ i kiba wœ, i kœh chi yiœ i kpa i gbuku wœ wi bi nyumi kœ.”

18 Akœ lœ si Jœn nœ fukuki ntum wi ndzœjñi wi Nyœ i bœni, chu nya bœ bœh nlani i dzœh yiduli wœ.

19 Ayakalœ, wi dzaka i Hœlœd mi wi sakani kœm nœni ki, tœyi chwœñ ki, kœm Hœlœd nœ kœ wi fiœni dzœ Hœlœdia kpœ waiñnih wi i kpœ wi, ka chu dzaka kœm gia yichu yiduli yœ Hœlœd nœ kœ wi fœ.

20 Hœlœd ka chu bœkœliajia yiœ, ka dzaka a bœ kwâ fâh Jœn i juñ yi nsœj mœ.

*Jœn juli Jisœs i bœkœ mœ
(Matœ 3:13-17; Mak 1:9-11)*

21 Jœbi wœ Jœn nœ juli kaasi bœni i bœkœ, Jisœs ka bœñ dzœ tœ a wi jœli ñgaiñ i bœkœ mœ. Si wi juli wi i bœkœ mœ yaka, wi ka tsaki, bœli wœli,

22 Kiñ'waka ki Bainjni shi dzœ num i wi wœ ka kimbwœsi kimbumi, ja buku i bœñ a, “Wœ kœ waiñ wœ wi shœm, mih kœ bœh kinsañli nalœ kœm wœ.”

*Chwœñkijuñ ki bœ Jisœs
(Matœ 1:1-17)*

23 Jœbi wœ Jisœs nœ buku ka jœa mbœntia, wi ka yisi nœm wi. Bœni nœ kwakaki a wi kœ waiñ Yœsef, Yœsef wiœ wœ wœ wœ Eli.

24 Eli nœ kœ waiñ Matat, Matat num waiñ Lewi, Lewi num waiñ Melki, Melki num waiñ Janay, Janay num waiñ Yœsef.

25 Yøſef wələ n̄ k̄ waiŋ Matatia, Matatia num waiŋ Emøs, Emøs num waiŋ Naum, Naum num waiŋ Esli, Esli num waiŋ Nagay.

26 Nagay n̄ k̄ waiŋ Mat, Mat num waiŋ Matatia, Matatia num waiŋ Semein, Semein num waiŋ Yøsek, Yøsek num waiŋ Jøda.

27 Jøda n̄ k̄ waiŋ Jøanan, Jøanan num waiŋ Lesa, Lesa num waiŋ Selubabel, Selubabel num waiŋ Shiltia, Shiltia num waiŋ Neli.

28 Neli n̄ k̄ waiŋ Mølki, Mølki num waiŋ Adi, Adi num waiŋ Køsam, Køsam num waiŋ Elmadam, Elmadam num waiŋ El.

29 El n̄ k̄ waiŋ Yøshwa, Yøshwa num waiŋ Eliesa, Eliesa num waiŋ Yølem, Yølem num waiŋ Matat, Matat num waiŋ Løwi.

30 Løwi n̄ k̄ waiŋ Semeøn, Semeøn num waiŋ Juda, Juda num waiŋ Yøſef, Yøſef num waiŋ Yønam, Yønam num waiŋ Eliakim.

31 Eliakim n̄ k̄ waiŋ Melia, Melia num waiŋ Mena, Mena num waiŋ Matata, Matata num waiŋ Natan, Natan num waiŋ Døbit.

32 Døbit n̄ k̄ waiŋ Jøſe, Jøſe num waiŋ Øbet, Øbet num waiŋ Bøas, Bøas num waiŋ Sala, Sala num waiŋ Nashøn.

33 Nashøn n̄ k̄ waiŋ Aminada, Aminada num waiŋ Admin, Admin num waiŋ Alni, Alni num waiŋ Esløn, Esløn num waiŋ Beles, Beles num waiŋ Juda.

34 Judas n̄ k̄ waiŋ Yakøb, Yakøb num waiŋ Ayjik, Ayjik num waiŋ Ablaham, Ablaham num waiŋ Tøla, Tøla num waiŋ Naøl.

35 Naøl n̄ k̄ waiŋ Selug, Selug num waiŋ Leu,

Leu num waiṇ Beleg, Beleg num waiṇ Ebε, Ebε num waiṇ Shεla.

³⁶ Shεla nī kō waiṇ Kaynan, Kaynan num waiṇ Alfasad, Alfasad num waiṇ Shεm, Shεm num waiṇ Nōa, Nōa num waiṇ Lamek.

³⁷ Lamek nī kō waiṇ Metusela, Metusela num waiṇ Enōk, Enōk num waiṇ Jalēd, Jalēd num waiṇ Malalēl, Malalēl num waiṇ Kaynan.

³⁸ Kaynan wēlē nī kō waiṇ Enōsh, Enōsh num waiṇ Set, Set num waiṇ Adam, ayaka Adam num waiṇ Nyō.

4

Satan məmsi Jisəs

(Matiō 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹ Jisəs nī fləni i Bōkə yi Jēdan wə, num wi jikə bəh Kin'waka ki Baiṇni. Ki dzə wi, wi nyə tsə i nəki chwa.

² Wi nī kō fεiṇ i kaṇ wə mbañyani ḥkpeli məmsi wi, wi dzi kē fεiṇ. Asi yəmaka nī tsə i kinjōksi wə dzəj bē wə wi.

³ ḥkpeli ka dzaka i wi a, “Wō kabə num waiṇ Nyō, dzāka la a təh wēlē fləni chū dzeiṇ.”

⁴ Jisəs chukuli i wi a, “Yi kō num bē nyaka a, ‘Mi nəki kē a kəm bē dzeiṇ shəṇ.’”

⁵ ḥkpeli chu dzə Jisəs fεiṇ yaka tsə bəh wi i di bidəkə wə, chusi bəntəŋ bəchi i bitumi bichi wə i fa kuku i wi. Jisəs ka yεiṇ lə wεeεs.

⁶ Ayaka wi ka dzaka i wi a, “Bə nī nya lə bəntəŋ bə mbi wēlē i mih bəchi, a na ndə wə mih kəŋki mih nya i wi. Mih ni nya lə ki i wə ma wə sakaki, kaṇa mbum bəh ḥga biwə bichi.

7 Yi kɔ a wɔ kôksi mih, ka mih ni nya bieinj bichi i wɔ.”

8 Jisəs chukuli i wi a, “Yi kɔ num bə nyaka a,
‘Wɔ kêksiki Bah Nyɔ wa,
ma wɔ nâmki a wi shən̄.’ ”

9 Nkpeli ka dzə tsə bəh wi i kwili wi Jelusaləm wə, ka tɔm wi i fwu wi juŋ yi fəni yi gia wə, dzaka i wi a,
“Wɔ kabə num Waiŋ Nyɔ, jâŋ shí la fa,

10 kɔm yi kɔ bə nyaka a,
‘Nyɔ ni dzaka i bəchinda bu a bɔ təkni bəh wɔ.’

11 Ayaka yi chu num bə nyaka a,
‘Bɔ ni kwa wɔ maka wɔ chəkə gbu wa i təh wə.’ ”

12 Jisəs chukuli i wi a, “Kinwakti ki Nyɔ dzakaki tə a,
‘Ma mâmssi Bah Nyɔ wa.’ ”

13 Jəbi wə ŋkpeli n̄i mâmssi kaasi Jisəs i dzəh yichi
yə wi n̄i nəŋki, wi nyə ka wəkəliki jəbi widəkə.

Jisəs yisi nəm wi i Galili
(Matιo 4:12-17; Mak 1:14-15)

14 Jisəs ka nyə fiəni chu i Galili, num wi jikə bəh
ŋga bi Kin'waka ki Baiŋni. Ntum kɔm wi waŋ tsə i
bimbu bi tumi bichi wə feinj.

15 Wi n̄i laniki bəni i juŋ yi tsani wə, bəni bəchi
kɔksi wi.

Bə məŋni Jisəs i di bibə wə i Nasali
(Matιo 13:53-58; Mak 6:1-6)

16 Jisəs ka nyə dzə i Nasali i kwili wə wi n̄i kɔ yaka
yeinj. Ayaka a bi dzə num chəkə bibə bimbam, wi
nyə tsə i juŋ yi tsani wə, asi wi si fə. Wi dza num i
beinj i fa Kinwakti ki Nyɔ.

17 Bɔ ka nya wi bəh kinwakti ki Isaya mi ntum wi
Nyɔ n̄i nyaka. Wi shwa tseinj di biə bə n̄i nyaka a,

18 “Kin'waka ki Bah Nyɔ kɔ i gwu yinj wə,

kōm wi kō wi babwili mih,
 a mih dzâ lâka ntum wi ndzəŋni i bəni bə kifuu.
 Wi faaŋ mih a mih dzâ,
 lâka i bəni bə bə kə i juŋ yi nsəŋ mə,
 a bə bi bwiliki lə bə,
 ma mih bi fiəni dzákəh yi bimfəkə ma yi bi weli
 gwu.

Wi faaŋ tə mih a mih dzâ,
 bwili bəni bu bə bə chəbsiki bə i nsəŋ wə,
¹⁹ i chu laka tə a jia dzə kpεiŋ
 yə Bah ni kwasi nsheinj i bwili bəni bu,
 ma bə bi kəksiki wi.”

²⁰ Si Jisəs fa kaasi, fiəni kii kiŋwakti kiwə nya i mi
 wə wi n̄i jiəki bi, ka num i kuku. Bəni bəchi bə bə n̄i
 kə fεinj i juŋ yi tsani yiwə wə lumsi dzákəh i gwu yi
 wə.

²¹ Wi yisi i dzakaki i bə a, “Gia yə mbεiŋ wəkə i
 Kiŋwakti ki Nyə kələ wə yi dzə kpεiŋ ɳkəŋ daiŋ.”

²² Bəni wəkəli yi lə, yi ndzəŋ i bə nalə, bə num bəh
 ɳkanji ka dzakaki kōm bə ndzaka wi ndzəŋni wə
 wi bukuki i dzaka ki wə. Ayakalə, ka yisi i məŋki,
 bikəyi a, “Wələ kə a waiŋ Yəsəf wə a?”

²³ Jisəs ka dzaka i bə a, “Asi kəkəgia yi məŋnini
 a mbεiŋ ni ti lə ndi kōm mih a, ‘Mi wə wi chukuki
 bəni, châku gwu ya.’ Mbεiŋ ni dzaka a, ‘Gia yə
 buku ni wəkə a wə ni fə i Kafanaum, fə tə yi fa i wa
 wa.’”

²⁴ Jisəs chu dzaka i bə a, “Mih fukuki ɳkəŋ i mbεiŋ
 a, bə məŋ dəkə i kəksi mi wi ntum wi Nyə i tumi ki
 wə.

²⁵ I yi ɳkəŋ wə, mih fukuki i mbεiŋ a, a n̄i kə i jəbi
 wi mi wi ntum wi Nyə wə Elaja, dzaŋ n̄i num baŋ
 i beinj i jía wə yitali bəh kifiəŋŋ kisəo, ayaka dzəŋ

kwa tumi kichi. I jəbi wiwə bəkaŋa bəŋkwu bəduli num feiŋ i tumi ki Islae wə.

26 Nyə n̄i ka faan̄ dəkə Elaja i mi widəkə feiŋ i bə, wi n̄i faan̄ lə wi a num i kpə ŋkwu wi Dzalafat, i tumi ki Sidən wə.

27 A n̄i kə i jəbi wi mi wi ntum wi Nyə Elisha, bəni bə Islae bəduli kaŋa jwein̄ yi kumyini yiduli, mi widəkə i bə wə n̄i ka bəiŋ. A kəbi shəŋ a Naman wi mbəŋ wə mi wi Silia, bə n̄i chuku wi, wi baiŋ."

28 Si Jisəs dzaka yakadəiŋ, bəni bəchi bə bə n̄i kə i jun̄ yi tsani wə, wəkə yaka, bə bəksi təo na bəh ŋga.

29 Bə dza bəiŋ ka chini wi, buku bəh wi i kwili kintəeŋ, ka tsə buku i dzaka ki kaŋŋ wə i di biə bə n̄i maa gəksi kwili wiwə bə nə feiŋ, ka bə nəŋ i chini shi wi a wi gbə bəh fwu.

30 Ayakalə, wi tsə təli i bə kintəeŋ ka tsəki mfih.

*Jisəs bwili kiŋ'waka kichu i gwu yi mi wə
(Mak 1:21-28)*

31 Jisəs ka nyə shi tsə i Kafanaum, i kwili widəkə wə i Galili. A num i chəkə bimbam wə, wi tsə ka laniki bəni i jun̄ yi tsani mə.

32 Bəni bəwə bəchi wəkə, num bəh ŋkanji i nlani wiwə wə, kəm nlani wiwə n̄i kaŋaki lə ŋga.

33 Mi widəkə num i jun̄ yi tsani yiwə mə, kiŋ'waka kichu num i gwu yi wə. Wi ka wiliiki ja yaka bəiŋ a,

34 "Yəbəey Jisəs wi Nasali, wə nəŋki nə i buku wə a? Wə dzə lə i bəkəli buku a? Mih kiəki lə mi wə wə kə wi. Akə wə wə wə baiŋki, a num wə wə wə nyə i Nyə wə."

35 Jisəs kaŋji kiŋ'waka kichu kiwə, dzaka a, "Kpichumi məŋ, būku i mi wələ mə." Ayaka ki ka giŋ təkə wi i kuku i bəni kintəeŋ, ka buku i gwu yi mə, ayakalə ki nəki bəiŋsi kə wi.

36 Bəni bəchi yεiŋ yakadəiŋ, dzaka wɔm bə. Bə ka məŋki, bikəyi a, “Wələ ndzaka kə winaiŋ lə mi wələ kanjaki a? Wi kanjaki ɳga biə bi kə bimbum i kanji bin'waka bichu bi buku i gwu yi bəni wə.”

37 Ntum wiwə kəm Jisəs waŋ tsə i bidi bichi wə i kimbu kə wə feiŋ.

*Jisəs chuku bəni bəduli
(Matiə 8:14-17; Mak 1:29-39)*

38 Jisəs dza buku i juŋ yi tsani yiwə mə, ka tsə liə i Samən dzu. A n̄i kə nih kpə Samən gwεiŋ bəh gwu yi yakani yiləkəli. Bə tsa a Jisəs gāmti wi.

39 Wi ka tsə i di biə wi ni nəki, num i wi bεiŋ, kanji jwεiŋ yiləkəli yiwə. Yi ka bee wi, wi bənih. Akisəkə, kpaŋa wiwə ka dza bεiŋ, tsεiŋ fiεŋ fidzini nya bə dzi.

40 Si jəbi n̄i shiki tsəki, bəni bəchi bə bə n̄i kanjaki bəni bə bə gwεiŋki bəh jwεiŋ chi chi, ka dzəki dzəki bəh bə i Jisəs. Wi ka kəmyiki bə bəchi bə bənih.

41 Bəchinda bə Satan ka bukuyiki tə i gwu yi bəni bəduli bədəkə wə, wili a, “Wə kə waiŋ Nyə.” Ayakalə, Jisəs kanji a bə ma dzákaki, kəm bə ni kiə Jisəs a akə Kimbwili wə Nyə n̄i kaka.

42 Si chəkə ni buku wəo, Jisəs buku tsə i kwili widəkə wə wi mbəŋ. Bəni ni baŋ yisi i nəŋki wi. Jəbi wə bə ni yεiŋ wi, wi ni nəŋki lə i nyə i kwili wiwə wə. Bə ka məmsiki dzəh a wi baaŋ bəh bə.

43 Ayakalə, wi nəiŋ ka dzaka i bə a, “Mih kanjaki i fuku ntum wi ndzəŋni kəm ɳkuŋ bi Nyə i kwili widəkə wə tə, kəm akə gia yə Nyə faaŋ mih a mih dzâ fâ.”

44 Wi ka dza tsə ka nyaniki fukuki ntum wi ndzəŋni wiwə i juŋ yi tsani wə i tumi kiwə wə kichi.

5

*Jisəs bəəŋ bwa bu bə mbaŋ bə ninshinj
(Matiɔ 4:18-22; Mak 1:16-20)*

¹ A n̄i k̄ ch̄k̄ bid̄k̄, Jisəs num k̄omsi i b̄k̄
yi Genesalet w̄, num b̄eni fieli baŋ wi faaŋni, ka
w̄ok̄oliki gia yi Nȳo.

² Wi dza yein̄ b̄əŋgwuki b̄efa i b̄k̄ kp̄əŋ, num
b̄eni b̄è b̄o n̄i kanjaki b̄əŋgwuki b̄ew̄, buku ka bá
w̄ok̄oliki gi yib̄o.

³ Ayaka wi tsə liə i ŋgwuki wid̄k̄ w̄, a num wi
Samən, wi dzaka i wi a, wi ch̄ini l̄l̄ ts̄ b̄eh wi i b̄k̄
twesi. Ayaka wi chini, Jisəs ka num yein̄ ka laniki
b̄eni b̄è b̄o n̄i k̄ i kpa.

⁴ Si wi n̄i lani kaasi, ka dzaka i Samən a, “Nâa l̄l̄
ts̄ i limi b̄eiŋ ma mb̄eiŋ tûm gi yimb̄eiŋ, ma mb̄eiŋ
ni kwa bw̄ók̄o.”

⁵ Samən chukuli a, “Tikwili, buku si n̄o a b̄eiŋ i
tumki gi ch̄k̄ w̄o, ayakalə buku n̄eki kwa k̄e fieŋ
fid̄k̄o. Si w̄o dzaka yaka, mih ki tumki la.”

⁶ B̄o tsə tum, ka kwa bw̄ók̄o yiduli, yi shi l̄ shiiim,
j̄obi w̄o b̄o n̄i n̄enki i bwili gi yib̄o yi ka n̄enki i t̄eŋŋi.

⁷ Ayakadəiŋ, b̄o lasi b̄eni b̄eb̄o b̄e mbaŋ b̄əŋgwuki
b̄əd̄k̄o, a b̄o dz̄ ḡamti b̄o. B̄o ka dz̄ bwili bw̄ók̄o
yiwo yi jik̄e i b̄əŋgwuki b̄eb̄o w̄, b̄o ka n̄enki i mini i
b̄ek̄o.

⁸ J̄obi w̄o Samən Bita yein̄ gia yiwo yaka, ka tsə
tum binyu i Jisəs nshinj dzaka a, “Mih tsaki w̄o Bah,
dzâ nyâ mfia fa i mih kp̄eiŋ, k̄om mih k̄o mi whichu.”

⁹ Wi n̄i dzaka yakadəiŋ, k̄om wi b̄eh b̄eni bu b̄e
mbaŋ n̄i yein̄ bw̄ók̄o ya b̄o n̄i kwa, dzaka w̄om b̄o.

¹⁰ Ayaka ki w̄om t̄e J̄em b̄eh J̄en bwa b̄e S̄ebide b̄o
n̄i k̄o i mbaŋ wi Samən w̄. Jisəs dzaka i Samən a,
“Ma lwâki. I yisi i liə i tsə, w̄o ni kwâki num l̄ b̄eni.”

11 Si bə wəkə yakadəinj, ka bwili bəŋgwuki bəbə i kpa, bee bieinj bichi ka biəliki wi.

*Jisəs chuku mi wi jwεinj yi kumyini
(Matiø 8:1-4; Mak 1:40-45)*

12 A dzə num i jəbi widəkə wə, Jisəs num i kwili widəkə wə, mi widəkə num feinj num jwεinj yi kumyini dzi kaasi wi. Asi mi wiwə yεinj Jisəs, ka dzə gbə i wi nshinj, tsa wi, “Bah, wə kabə kəŋki wə fə mih bainj.”

13 Jisəs nani tsεinj yi ka kəm wi, dzaka a, “Mih kəŋki lə, bənih ma wə bainjki.” Akisəkə, jwεinj yi kumyini yiwə kaa.

14 Jisəs ka kiŋ i wi a, “Təkni ma fūku i mi widəkə. Ayakalə, tsâ chûsi gwu ya i tii mfə gia, ma wə ka nyâ kinya kə Muses n̄i dzaka a mi karjaki i nyâ i chusi i bəni a, ɳgaiŋ bənih i jwεinj yələ wə ka bainj.”

15 Jisəs n̄i kiŋ i mi wiwə yaka, gia yiwə kəm Jisəs ka chu waŋ tsə lə, mbanj wi bəni bəduli ka juŋniki dzəki i wəkəki nlani wi, bə a wi chukuki jwεinj yibə.

16 Ayakalə, Jisəs si dza bee bə wi tsə i chwa i tsaki.

*Jisəs chuku mi num wi kpi wa wimu
(Matiø 9:1-8; Mak 2:1-12)*

17 A num chəkə bidəkə Jisəs lani bəni, ɳga bi Nyɔ num i gwu yi wə i chuku jwεinj yεinj. Bəfalasi bəh bəni bə bə n̄i laniki bənchi bə Nyɔ num feinj, num bə n̄i buku i bidi bichi wə i Galili bəh i bimbu bi Judea wə bəh bi Jelusalem.

18 Yi dzə num a bəni bədəkə n̄i kə bə buŋ mi i kimbuŋ wə ka dzəki, num wi kpi wa wimu. Bə n̄i nəŋki a bə dzə liə bəh wi i dzu i nəsi i Jisəs nshinj.

19 Ayakalə, bə nəki kaŋa kə dzəh, kəm bəni ni faaŋniki lə nalə. Bə ka yaka num i fwu wi juŋ bεinj,

tə kiyəə, shisi shi mi wiwə i bəni kintəəŋ i Jisəs nshinj i wəkəo gia yə wi ki dzakaki.

20 Si Jisəs n̄i yεiŋ a bəni bəwə jiə shóm yibə i wi wə, wi ka dzaka i wi a, “Nseinj wuŋ, mih dalinya lō chu bia.”

21 Bəni bə bə n̄i laniki nnyaki bənchi bə Nyə, bəh Bəfalasi bə, ka yisi i wamki dzakaki a, “Wələ fa kə fində wi dzə di bi Nyə a? Akə ndə wə wi kə i dalinya chu, kəbi a Nyə shəŋ a?”

22 Jisəs k̄iə gia yə bə chumyiki dzakaki, wi bikə i bə a, “Mbeinj bielə biŋkwaka kaŋaki i shóm yimbəinj wə lə kəm nə a?

23 Yə yi bəniki i dzaka kə yi nainj, i dzaka a mih dalinya lō chu bi mi wələ, ma i dzaka a wi dzâ bəinj wi nyâni a?

24 Ayakalə, mih ki chusiki lə i mbeinj i liə a mi wə yeli wi kə Waiŋmi kaŋaki lə ŋga i fa kuku, i dalinya chu.” Ayaka wi ka dzaka i mi wə wi n̄i kə wi kpi wa wimu a, “Mih dzakaki i wə, dzâ bəinj, dzâ kimbuŋ ka wə tsəki i wə du.”

25 Akisəkə, wi dza bəinj num i bəni nshinj, ka dzə naka kə wi n̄i nəki i yεiŋ wə ka tsəki i wi du, tumyi bikum bi Nyə.

26 Bəni yεiŋ yaka, dzaka wəm bə, bə num bəh ŋkanji, ka chəŋyiki Nyə ka dzakaki a, “Buku si yεiŋ gia yi kanjini dainj.”

Jisəs bəəŋ Lewi (Matiə 9:9-13; Mak 2:13-17)

27 Jisəs dza buku feiŋ ka nyə. Si wi shiki tsəki, wi yεiŋ mi widəkə a num mi wi kwani kiŋwakti, bə bəəŋ wi a Lewi, wi num i di bi, bi nəm wə. Jisəs dzaka i wi a, “Bəli mih.”

28 Ayaka L^ewi dza b^eiñj, bee b^eiñj bi bichi ka bialiki Jisøs.

29 L^ewi ka bi f^a dzini bimbum i wi du i lan^ki Jisøs. Mbañ wi b^aní b^a kwani kiñwakti ni kwu feñj, b^ah chiñni b^aní b^ad^ak^a, num i kibañ kidzini w^a ka dziki b^ah wi.

30 B^af^alasi b^ah mbañ wi b^aní b^a b^a nⁱ laniki b^anchi b^a Ny^a, ka yisi i shwiñyiki k^am bwa b^a mbañ wi Jisøs, dzakayi a, “Ak^a k^am n^a mb^eiñj dziki, mb^eiñj mu b^ah b^aní b^a b^a kwaki kiñwakti b^ah b^aní b^achu b^ad^ak^a a?”

31 Jisøs chukuli i b^a a, “B^aní b^a b^a k^a b^ah gwu yilækeli si n^añ k^a mi wi tsa. Asi n^añ num b^a b^a gw^eiñki.

32 Mih ka dz^a d^ak^a i b^aoñ b^aní b^a b^a k^a ch^eñ. Mih dz^a i b^aoñ num b^aní b^a b^a k^a b^achu ka b^a kwuni i sh^am yib^a w^a.”

B^a bik^a i Jisøs k^am mbam wi dzaka

(Mati^a 9:14-17; Mak 2:18-22)

33 B^abik^a i Jisøs a, “Bwa b^a mbañ b^a J^añ Njulib^ak^a si k^amsi bam l^a dzaka tsa, a num ayaka si bwa b^a mbañ b^a Falasi nⁱ f^aki, ayakal^a mba bañ a dziki a dzini mu.”

34 Jisøs chukuli i b^a a, “B^a k^al^a i laka b^aní i dzini bi miñkpaña wimfiañ w^a, b^a dz^a, ma mi wiw^a nⁱ fiñni f^a a b^a bamki dzaka, ti bini keñj feñj b^ah b^a a?

35 Ayakal^a, kañ dz^aki l^a y^a b^a bi dz^a bwili nyum miñkpaña wiw^a i b^a, ma b^a bi ka yisi i bamki dzaka i j^abi wiw^a w^a.”

36 Wi chukuli b^ah ndi wid^ak^a i b^a a, “Mi k^ak^a w^a wi k^a i tañja mbun^a wimfiañ i kw^ayi i w^aikpu w^a. Wi ka f^a yakad^ain^a, yi ni numki a wi tañja b^ak^ali

kinchumni kimfiañ kə. Ki kəbi i ni kpεiñ bəh kikpu kə linj.

³⁷ Mi məñ i dzə mbih mimfiañ, i jiə i kinjəe kikpu mə, * wi ka fə yakadəiñ, mbih mimfiañ miwə ni biəñə, mə ni wəñ kinjəe kikpu kiwə, ma mbih miwə ni laka kilelo.

³⁸ Yi ndzəñni kə a, bə kañaki i jiə mbih mimfiañ num i kinjəe kimfiañ wə.

³⁹ Mbεiñ kiəki tə a, mi məñ i muki mbih mi biəni, a wi chu kəñki mimfiañ, ma wi ni kəñki a mi biəni mə.”

6

*Jisəs fuku baiñsi kəm chəkə bimbam
(Matiø 12:1-8; Mak 2:23-28)*

¹ A n̄ kə i chəkə bimbam bidəkə, Jisəs bəh bwa bu bə mbañ n̄ nyaniki tsəki i khə wi gəñ widəkə wə. Bwa bu bə mbañ dza yisi i təiñyiki kifwu ki gəñ fiksi i bə kañ dzi.

² Bəfalasi bədəkə yeñ yaka, bikə a, “Akə kəm nə mbεiñ fəki gia yə bənchi kəñki kə a mi fəki i chəkə bimbam wə a?”

³ Jisəs bəñ bikə tə i bə a, “Mbεiñ ka num fa dəkə i Kinjwakti ki Nyə wə si dzəñ n̄ wəñki Nkuñ Dəbit bəh mbañ wi, wi fə a?

⁴ Wi n̄ liə i juñ yi Nyə wə dzə bləd wə bə n̄ baa jiə a akə wi Nyə, dzi ka nya tə mbañ wi, a n̄ kə nchi i mi i dzı bləd wiwə a kəbi a bətii mfə gia.”

⁵ Jisəs ka dzaka kaasi i bə a, “Mi wə yəli wi kə Waiñmi, akə tikwili wi chəkə bimbam.”

Jisəs chuku mi i chəkə bimbam wə

* ^{5:37} Kinjəe ki mbih kələ kə bə kəiñsi bəh dzu yi nyam.

6 Aka bi chu num chəkə bimbam bidəkə, Jisəs tsə liə i juŋ yi tsani wə i lani bəni. Mi widəkə num feiŋ num kimbu ki ki tseinj yiləkəli kpi.

7 Bəni bə bə n̄i laniki bənchi bə Nyə bəh Bəfalasi yisi i nəŋki gia yə bə ki jiəki i Jisəs fuŋ. Bə ka bwanj dzákəh i wi wə i yeinj a wi ni chuku lə mi wiwə i chəkə bimbam wə a.

8 Jisəs kiə gia yə bə n̄i finiki bəh yi, wi dzaka i mi wə tseinj yi n̄i kə yi kpi a, “Dzâ bēinj, dzâ nûm fa.” Wi ka dzə numbəinj.

9 Jisəs bikə i bə a, “Mih bikəki num i mbeinj a, gia yə bənchi bumki a mi kələ i fâ i chəkə bimbam wə kə yi naiŋ? I fâ ndzoŋni, ma i fâ chu a? I gâmti mi, ma i wô a?”

10 Wi tseinj tali bə bəchi i shi cheinj, ka dzaka i mi wiwə a, “Nâni tseinj ya.” Wi nani, yi kaa ka bənih.

11 Ayakalə, yi ka nya l̄o ŋgəkə i shóm yi bəni bəwə wə, bə ka yisi i sisiki keinjsi si bə ki fəki bəh Jisəs.

*Jisəs sabibwili bwa bu bə ntum jwəfi ntsə bəfa
(Matiə 10:1-4; Mak 3:13-19)*

12 A n̄i kə a kanj yiwə wə, Jisəs nyə yaka i ŋkwuŋ wə i tsə tsa, wi n̄i baaŋ feinj a tsaki Nyə chəkə wə.

13 Si chəkə wə, wi bəaŋ bəmbiəli bu, bə dzə. Wi sabi bədəkə jwəfi ntsə bəfa bəaŋ bə a bwa bu bə ntum.

14 Kiyeli ki bəni bəwə n̄i kə: Samən wə wi n̄i nya yeli wi widəkə a Bita, bəh Andulu wə waijnih Samən. Bədəkə num Jem, Jən, Filib, Batələmu,

15 Matiə, Təməs bəh Jem wə waiŋ Alfiyus, Samən wə wi n̄i kə mi i mbaŋ wi Bədzelət,*

* **6:15** Dzelət n̄i kə Bəju bə bə n̄i təbiki tumi kibə, i bwili tumi kiwə i ŋgəkə wə i kanj yi bəni bə Lum wə.

16 Judas wə wainj Jem bəh Judas Iskaliət wə wi nĩ tsə taŋni Jisəs.

Jisəs lani ka chu chuku bəni
(Matiə 4:23-25)

17 Si wi sabi bə yakadəinj, bəh bə bəchi ka nyə shi dzə. Si bə shi dzə wi num i baa wi di wə, bəh bwa bu bə mbaŋ bə bəh bə nĩ kə bə si num feiŋ bəh mbaŋ wi bəni wimbum bə bə ni kwu feiŋ bəduli, num bə buku dzə i Judea bəh i Jelusalem wə. Bəni bədəkə nĩ nyəki dzəki i bidi biə bi kə kəmsiki i kinchwə kimbum wə ka Taya bəh Sidən.

18 Bə nĩ dzə i wəkə nlani wi Jisəs, a wi bəŋ chūku tə jwəinj yibə. Bəni bə biŋ'waka bichu nĩ nyaki ŋgəkə i bə, nĩ dzəki tə wi bwili biŋ'waka biwə i bə wə.

19 Ayaka bəni bəchi ka jwəki i kəm i wi wə, kəm ŋga biə bi nĩ bukuki i wi wə, nĩ chukuki lə bəni bəchi bə bə nĩ kəmyiki wi.

Kimbəiŋsi bəh nshəiŋ
(Matiə 5:1-12)

20 Jisəs dza tsəinj tali bəni bu bə mbaŋ dzaka i bə a,
 "Kimbəiŋsi kimbum kə kimbeiŋ bə kifuu,
 kəm ŋkuŋ bi Nyə kə bimbeiŋ."

21 Kimbəiŋsi kimbum kə kimbeiŋ bə mbəiŋ kpiki dzəŋ i liə,
 kəm Nyə bi fə lə ma mbəiŋ bi fwuli.

Kimbəiŋsi kimbum kə kimbeiŋ bə mbəiŋ dəki i liə,
 kəm mbəiŋ bi suŋɔyiki lə.

22 Kimbəiŋsi kimbum kə kimbeiŋ, i jəbi wə mbəiŋ biəli mi wə yeli wi kə Wainjmi, ayaka bəni baiŋj mbəiŋ, kəŋŋj bwili mbəiŋ i mbaŋ wibə wə, tøyi mbəiŋ chu nya kiyeli kichu i mbəiŋ.

23 Jəbi wə yi bi numki yakadəinj, mbεiŋ bi numki bəh kinsaŋli i chəkə biə yi bi numki i mbεiŋ, ma mbεiŋ bi ka laŋki, biŋ, wəkə ndzəŋni, kəm mmakti wimbeinj widuli kə i tumi ki bεinj wə. Mbεiŋ kíəki a, akə asi bətii tii bəbə n̄i chəbsiki bəni bə ntum bə Nyɔ i kikpu wə.

24 Ayakalə, Ngəkə wimbum kə i mbεiŋ, bəni bəmbum, kəm ndzəŋni bibə bi kaaki num a fa kuku.

25 Ngəkə wimbum kə i mbεiŋ, bə kitəo kibə kə kifwuli i liə, kəm bə bi kpiki lə dzəŋ.

Ngəkə wimbum kə i mbεiŋ, bə mbεiŋ suŋuki i liə, kəm mbεiŋ bi dəki lə chuŋsi kifwu kimbeinj.

26 Ngəkə wimbum kə i mbεiŋ, i jəbi wə bəni bəchi kəksiki mbεiŋ. Mbεiŋ kíə a, yi kə asi bətii tii bəbə n̄i kəksiki bəni bəntəkə bə bə n̄i nyiki ntəkə a bə kə bəni bə ntum bə Nyɔ.

*Kəŋ bəmbaiŋni ba
(Matiɔ 5:38-48)*

27 Ayakalə, mih fukuki i mbεiŋ bələ mbεiŋ wəkəlikı gia yə mih dzakaki a, mbεiŋ kōŋki bəni bə bə bainjŋki mbεiŋ, mbεiŋ fəki num gia yindzəŋni i bə bə bainjŋki mbεiŋ.

28 Mbεiŋ tsâ a Nyɔ faaŋ kimbaŋsi i bəni bə bə tsaki a lɔiŋ kwaki mbεiŋ, mbεiŋ chu tsâ i bə bə chəbsiki mbεiŋ.

29 Mi ka twεiŋ wə i kimbaŋ wə, wə fiəni kidəkə kə, wi twεiŋ kaasi. Ayaka mi ka ba dzə mbuŋ wa wi nimbeinj, wə bēe wi dzə kaasi wi numə.

30 Nyâ na ndə wə wi nywa fiεŋ i wə, ayaka mi ka dzə bieinj bia, kiə wə ki fiəni bikə kə.

31 Mbεiŋ fâki gia i bəni, asi mbεiŋ kəŋki a bə fâki tə i mbεiŋ.

32 Mbεiŋ ka kəŋki a bəni bə bə kəŋki mbεiŋ, gia yə bə bi kəksı mbεiŋ yeiŋ kə yi naiŋ? Na bəni bəchu si bəŋ fə kə ayaka tə a? Bə kəŋki tə a bə bə kəŋki bə.

33 Mbεiŋ ka fəki ndzəŋni a bəni bə bə fəki tə i mbεiŋ, gia yə bə bi kəksı mbεiŋ yeiŋ kə yi naiŋ? Na bəni bəchu si bəŋ fə kə a yakadəiŋ a?

34 Mbεiŋ ka fwasi ki biεiŋ i bəni bə mbεiŋ yeiŋki a bə kələ i chukuli bi, gia yə bə bi kəksı mbεiŋ yeiŋ kə yi naiŋ? Bəni bəchu tə si fwasi lə biεiŋ i nseiŋ yibə kəm bə kiəki a bə bi chukuki lə bichi.

35 Yi kə chəŋ a mbεiŋ kəŋki bəni bə bə baiŋki mbεiŋ, mbεiŋ fâki num gia yindzəŋni i bə, mbεiŋ ma fwásiki biεiŋ i bəni bəh kiŋkwaka i bi fiəni kwati. Ayakadəiŋ, mbεiŋ bi ka kwati mmakti wimbεiŋ wimbum, ma mbεiŋ ka bi num bwa bə Nyə wə wi kə Fwu wi Biεiŋ Bichi wə. Kəm yi kə tə ayaka si wi fəki gia yindzəŋni i bəni bə bə bukuki bəh dzékəh, bəh bə bə kə bəh shóm yichu.

36 Mbεiŋ kwásiki nshεiŋ i bəni wə, asi Ba wimbεiŋ wə wi kə i bəo li bεiŋ kwasiki tə i bəni.

*Kiə mi ki sâka kə widəkə
(Matiə 7:1-5)*

37 Kiə mbεiŋ ki sâka kə bimfə bi bəni bədəkə, ka Nyə bi ma saka tə bimbεiŋ. Kiə mbεiŋ bi ma bwâŋki gvu i bəni bədəkə cheiŋ a bə l̄iə i ŋgəkə wə, ka Nyə tə bi ma bwaŋ gvu i mbεiŋ chəŋ. Mbεiŋ dâlinyaaki chu bi bəni bədəkə, ka Nyə tə bi dalinya bimbεiŋ.

38 Mbεiŋ nyâ kinya i bəni, Nyə bi nya tə i mbεiŋ. Ka Nyə bi bá nya wi fəkə ndzəŋ nalə wi chəŋ, wi nəŋni ka bi shukuki i kuku.

Fieŋ fiə mi wiwə fəkə bieŋ bi yeŋ kə fi Nyə bi fiəni fəkəki yeŋ i nya i mi wiwə.”

39 Jisəs chu ti bə bəh ndi widəkə a, “Kimfəkə kidəkə kə i chusi dəiŋ dzə i kidəkə a? Wi ka məm bə bəchi ma ni gboyi i fəŋ mə a?

40 Mbəiŋ Kíəki a waiŋ wi kiŋwakti kəkə tsə mi wi wi lanini. Ayakalə, jəbi wə wi ka lani kiə kaasi, ma wi numki aka mi wə wi lani wi.

41 Akə kəm nə wə tseŋki shəkə yi kpeŋ i dzəkəh wi waiŋnah wə, ayakalə wə yeŋ kə kimfuŋ ki kpeŋ kə ki kə i nj'wa dzəkəh wə a?

42 Wə kə i dzaka dəiŋ i waiŋnah a, ‘Waiŋnih nûm ma mih bwili shəkə yi kpeŋ i dzəkəh wa mə,’ ayakalə kimfuŋ ki kpeŋ num i nj'wa dzəkəh wə a? Wə kə mi wə wi chusiki gwu! Yisi bwili kimfuŋ ki kpeŋ kə ki kə i dzəkəh wa wə, na ka wə ni yeŋ ndzəŋ shəkə yi kpeŋ yə yi kə i dzəkəh wi waiŋnah wə i bwili.”

*Bə si kiə kpeŋ i mintam wə
(Matiə 7:16-20)*

43 Jisəs chu dzaka a, “Yi kə a, kpeŋ wi ndzəŋni kəkə i wum mintam michu. Ayaka kpeŋ whichu kəbi tə i wum mintam mi ndzəŋni.

44 Bə si kiə kpeŋ a num i mintam mə mə wumki yeŋ wə. Mi kəkə i kəh fimbī i bifaka wə, ayaka mi kəbi tə i kəh migaaли i kpeŋ wi chwa wə.

45 Mi wə wi kaŋaki kiba ki bieŋ bindzəŋni i shəm yi mə, ayaka wi si bwili num a bieŋ bindzəŋni yeŋ. Mi wə wi kaŋaki kiba ki bieŋ bichu i shəm yi mə, ayaka wi si bwili num a bieŋ bichu yeŋ. Yi kə yakadəiŋ kəm gia yə yi kə yi jikə i shəm yi mə, kə yə yi si buku i dzaka ki wə.”

*Chaka kindzəŋni bəh kichu
(Matiɔ 7:24-27)*

⁴⁶ Jisəs ka bikə a, “Akə kəm nə wə mbeinj bəəŋki mih a, ‘Bah, Bah’, mbeinj fə kə gia yə mih dzakaki i mbeinj a?

⁴⁷ Mi wə wi dzəki i mih wi wəkə nlani wuŋ, wi ka tsə fəki asi wi wəkə, mih ni chusi lə i mbeinj fięñ fiə wi kə fi.

⁴⁸ Wi kə aka mi wə wi n̄i nəŋki i maa juŋ, wi yisi chum shi, tsə kəm i biaŋa wə, ka chəkə chaka ki juŋ yεiŋ wə, ka maa. Jəbi wə bəkə n̄i jikə buku dzə chəkə juŋ yiwə, yi nəki gbə kə, kəm wi n̄i kə wi maa yi bindzəŋ.

⁴⁹ Ayakalə, mi wə wi dzə, i wəkə nlani wuŋ wələ tsə nəki fə kə asi yi kə, yaka wi kə aka mi wə wi n̄i nəŋki i maa juŋ ka tsə takyi a di maa a kuku chaka kəbi, bəkə buku dzə chəkə chini juŋ yiwə, yi shi gbə akisəkə lə gbuuu, ka shakyi yichi.”

7

*Tikwili wi bəni bəjum jiə shəm i Jisəs
(Matiɔ 8:5-13)*

¹ Jisəs n̄i kaasi nlani wələ whichi i bəni bəchi bə feiŋ, wi ka nyə tsə i kwili wi Kafanaum wə.

² Tikwili wi mbəŋ wi bəni bəjum widəkə wi Lum num feiŋ wi kaŋa mfa wi widəkə, wi kəŋ wi nalə. Mfa wiwə gwεiŋ wi num a dzaka ki kpi wə.

³ Jəbi wə tikwili wiwə n̄i wəkə kəm Jisəs, wi ka faaŋ kifwu kə bə n̄i sakaki tumi ki Bəju, a bə tsâ tsâ Jisəs a wi dzâ châku mfa wi ŋgainj.

⁴ Bə ka tsə yεiŋ Jisəs, kwuŋ kaŋ i wi dzaka a, “Buku tsaki wə a tsâ gâmti mi wibuku wələ, kəm wi lansiki nəŋki lə ŋgamti i wə.

5 Akə mi wi kəŋ tumi kibukumbeiŋ nalə, a num wi wə wi nĩ maa juŋ yibuku yi tsani.”

6 Jisəs ka nyə bəh bə ka tsəki, si bə ni shiki kəmsiki tsəki i juŋ yi tikwili wi bəni bə jum wiwə, tikwili wiwə ka faaŋ nséiŋ yi yidəkə a bə tsə ch̄li Jisəs, bə tsə bəh bə baŋsi, bə fuku i wi a, “Bah, tikwili wi bəni bə jum dzaka a wə ma nyâ ŋgəkə i gwu ya wə. Kəm ŋgaiŋ bainki kə ka wə liə i ŋgaiŋ du.

7 Akə già yə ŋgaiŋ yeiŋ a ŋgaiŋ kpeinjniki kə ka ŋgaiŋ dzə buku i wə wə. Ayakalə, a wə dzâka a dzakani ma mfa wi ŋgaiŋ bənih.

8 A ŋgaiŋ tə kə mi i mi widəkə ch̄eŋ wə wi kaŋaki ŋga, ŋgaiŋ tə num mi bəh bəni bə jum i ŋgaiŋ ch̄eŋ, a ŋgaiŋ si dzaka i widəkə a, ‘Tsə,’ wi tsə a tsəni, i widəkə a, ‘Dzə,’ wi dzə a dzəni, ŋgaiŋ dzaka i mfa wi ŋgaiŋ tə a, ‘Fə lə,’ wi fə a fəni.”

9 Jəbi wə Jisəs nĩ wəkə gia yiwə yakadəiŋ, dzaka wəm wi, wi fiəni gwu ka dzaka i mbaŋ wi bəni bə bə nĩ biəliki wi a, “Mih fukuki gia yi ŋkəŋ i mbəiŋ a, mih keiŋki ki yeiŋ kə mi widəkə i Islae, wə wi jiə ŋkaiŋni wi shəm ka mi wələ.”

10 Asi bəni bə tikwili wi bəni bə jum nĩ faaŋ nĩ fiəni tsə dzu, ka yeiŋ num mfa wiwə si bənih lə.

Jisəs dzasi waiŋ sumi wi nyukuni i kpi wə

11 Asi yəmaka nĩ tsə, Jisəs bəh bwa bu bə mbaŋ nyə ka tsəki i kwili widəkə wə bə bəŋ a Nayin, mbaŋ wi bəni kwu i wi ch̄eŋ.

12 Asi bə nĩ bukuki tsəki i dzaka ki mbainj kə ki liəki tsəki i kwili wiwə wə, bə dzaka a bə tsəiŋ ka yeiŋ bə giŋ buku dzə bəh waiŋ num wi kpi, a num a wi i nih wi kaŋ. Nih wi nĩ kə kpə ŋkwu. Mbaŋ wi

bəni i kwili wiwə wə fεiŋ num bə kwu i nih waiŋ wiwə cheiŋ biəli wi.

¹³ Jəbi wə Bah n̄i yεiŋ kpaŋa wiwə, nshεiŋ kwa wi, wi dzaka i wi a, “Ki dâ kə.”

¹⁴ Si wi dzaka yakadəiŋ, ka tsə kəm kimbuŋ kə bə n̄i giŋ wini wiwə yεiŋ. Bəni bə bə n̄i giŋ wi ka num. Wi dzaka a, “Waiŋ sumi, mih dzakaki i wə, dzâ bεiŋ!”

¹⁵ Wi ka dza num bəh chwəŋ, yisi i dzakaki, Jisəs kaŋa wi i tseiŋ wə ka nya i nih wi.

¹⁶ Si bəni bəchi yεiŋ yakadəiŋ, dzaka wəm bə. Bə yisi i chəŋyiki Nyɔ dzakayi a, “Mi wi ntum wi Nyɔ wimbum dzə buku i buku kintəeŋ. Nyɔ dzə i gamti bəni bu.”

¹⁷ Ntum wələ kəm Jisəs waŋ tsə Judea wichi bəh i bitumi biə bi kə kəmsi feiŋ wə.

*Jən Njulibəkəfaŋ bwa bu bə mbaŋ i Jisəs
(Matiɔ 11:2-19)*

¹⁸ Jəbi wə bwa bə mbaŋ bə Jən n̄i wəkə tə gia yiwə yichi, tsə fuku i wi. Wi bəaŋ bədəkə bəfa,

¹⁹ Faŋ i Bah a bə tsə békə i wi a, “Akə a wi wə wi n̄i kaŋaki i bi dzə ma buku wəkəliki num widəkə a?”

²⁰ Jəbi wə bə n̄i tsə yεiŋ Jisəs dzaka i wi a, “Jən Njulibəkə faaŋ buku i bikə i wə a, akə a wə wə wə ni kaŋaki i bi dzə a? Ma buku wəkəliki num widəkə a?”

²¹ Bə n̄i bikəki yakadəiŋ, a num a jəbi wə Jisəs si chuku bəni bə jwεiŋ bəduli, wi bwili biŋ'waka bichu i gwu yi bəni wə, wəli dzákəh yi bimfəkə bəduli.

²² Jisəs chukuli i bə a, “Mbeiŋ fləni tsə fūku i Jən gia yə mbεiŋ yεiŋ bəh yə mbεiŋ wəkə. Bimfəkə yεiŋ di, bəni bə bə gboki nyaniki nyani chəŋ, bəni bə bə gwεiŋki bəh jwεiŋ yi kumyini bə bənih. Bichini

wəkə gia, bəni bə bə kpiyi fiəni dza bəwəm, bə chu fuku tə ntum wi ndzəŋni wi Nyə i bəni bə kifuu.

23 Kimboiŋsi kimbum kə i mi wə wi ka məŋni dəkə mih.”

24 Jəbi wə bəni bə Jən n̄i faaŋ n̄i fiəni nyə, Jisəs ka yisi i dzakaki i mbaŋ wi bəni kəm Jən, bikə a, “Mbeinj n̄i buku tsə chwa i tsə yεiŋ num nə a? Gaŋ biə fiəkə tsəki bi nəŋni a?

25 Mbeinj ni buku tsə i yεiŋ nə a? Mi wə wi si tum bəmbuŋ bə bənini i gwu wə a? Mbeinj wôkəli, bəni bə bə si kaŋa gwu bəh bəmbuŋ bə ləkəli chu wəkə ndzəŋni, bəmaka si nə num i bəntəŋ wə.

26 Mbeinj bá buku tsə i yεiŋ nə a? Mi wi ntum wi Nyə ma? Aaŋ, mih fukuki i mbeinj a, akə mi wi tsə mi wi ntum wi Nyə.

27 Akə wi wə bə n̄i nyaka kəm wi, Nyə n̄i dzaka a, ‘Wôkəli, mih ni chiŋsi lə mi wuŋ wi ntum, ma wi tsə i wə nshiŋ,

wi tsə keiŋsi dzəh ya ka wə bi dzəki.’

28 Mih fukuki i mbeinj a, i kintəəŋ ki bəni bə a bwə miŋkpəŋa, mi widəkə kəkə yεiŋ wə wi kə mi wimbum wə wi tsəki Jən Njilibəkə. Ayakalə, mi wə wi kə na wi nchiŋ i kintəəŋ ki ŋkuŋ bi Nyə wə, wi kə wi kəkn̄i tsə Jən.”

29 Bəni bəchi na bəh bəni bə bə n̄i kwaki kiŋwakti n̄i wəkə si Jisəs dzaka a Jən n̄i kə mi wi ntum wi Nyə, bə kəksi ŋkuŋ bi Nyə a bi kə bi chəŋ, kəm bə tə n̄i bum Jən juli bə i bəkə.

30 Ayakalə, Bəfalasi bəh bəni bə bə n̄i təksiki kiəki bənchi bə Nyə nəiŋma fibə ntum wi ndzəŋni wi Nyə wiwə, ka nəiŋma a Jən ma juli bə i bəkə.

31 Jisəs ka dza dzaka i bə a, “Mih ki fəkəniki ŋgəkə wi bəni wi liə wələ bəh finə a? Bə kə ka finə a?”

³² Mih ki fukuki lə si bə kə, bə kə aka bwa, bə numyi i di bi shi wə, ka bəəŋki bədəkə bikə i bə a, ‘Buku təŋki səŋ mbeinj binj kə kəm nə? Nya ja yi kpi mbeinj bum kə kəm nə?’

³³ Jən Njulibəkə n̄ dzə, wi dzi kə bieinj bidzini mu kə mbih, mbeinj ka dzakaki a wi kaŋaki lə chinda wi ŋkpeli i gwu yi mə.

³⁴ Mi wə yeli wi kə Wainjmi dzə, wi dzi, chu mu, mbeinj dzaka a bə yēinj si wi məyiki nnyaki dzεinj, məyiki mbih, wi chu num nseinj bəh bəni bə bə kwaki kiŋwakti bəh bəni bəchu bədəkə.

³⁵ Ayakalə, bəni bə bə bumki mfi bi Nyə, kə bə bə yεinj a, bi kə chəŋj.”

Jisəs dalinya chu bi kpaŋa wi təkəlini

³⁶ Mi wi Falasi widəkə n̄ dza laka Jisəs a wi dzə dzi i ŋgaiŋ dzu. Jisəs bum ka tsə num ka dziki bəh wi.*

³⁷ Kpaŋa wi təkəlini widəkə num feinj i kwili wiwə wə. Wi ka wəkə a Jisəs dziki i mi wi Falasi dzu, wi ka dzə finsəkə † fi fiaŋsi fidəkə fi fitsεŋjə yindzəŋni, tsə bəh fi feinj.

³⁸ Wi tsə liə num i Jisəs jum, ka yisi i dəki, mindəm shi i gvü yi Jisəs wə. Wi ka ŋgwunj kuku, ka səki gvü yi Jisəs bəh junyifwu, kəmyi yi ka fiaŋski bəh fiaŋsi biwə.

³⁹ Mi wi Falasi wə wi n̄ bəəŋ Jisəs a wi dzə dzī, yεinj yaka, kwaka i shəm yi wə a, “Asi kə a mi wələ fa numki mi ntum wi Nyə, ma wi kiə gia yə kpaŋa

* ^{7:36} I num dzi, Bəju si num i nəni kibə wə, num bə yəkəli kimbu kimbu i naka ki dzini wə. † ^{7:37} Finsəkə fielə kə num bə n̄ keiŋsi bəh təh widəkə bə bəəŋ i já yi ŋkali wə a “alabaster”.

wələ wi kəmyiki wi lə kə bəh yi, a wi kə kpaṇa wi təkəlini.”

40 Jisəs ka dza dzaka i mi wi Falasi wiwə a, “Samən, mih kanjaki lə gia i dzaka i wə.”

Wi chukuli a, “Mi wi lanini, dzâka.”

41 Jisəs ka yisi a, “Mi widəkə n̄i kə num wi fwasi bəni bəfa bəh kpɔ, fwasi mi widəkə bəh bədanali gi yite, fwasi widəkə bədanali mbaŋshi.

42 Wi n̄i gaka bə bəchi i fiəni gɔm, wi ka bee kpɔ wiwə i bə. I liə wə yeinj a i bəni bəfa bələ kintəən, mi wə wi kəŋki wi nalə kə winainj a?”

43 Samən chukuli a, “Akə i numki mi wə wi n̄i fwa widuli.”

Jisəs bum a, “Wə chukuli ndzəŋ.”

44 Si wi bum yakadəinj, fiəni gwu tsəinj kpaṇa wə, ka dzaka i Samən a, “Wə yeinj kpaṇa wələ? Si mih si dzə i wə du, wə si ka kəŋ i nya na mih bəh mwi, i wəkə gvu yinj yeinj. Ayakalə, kpaṇa wələ wəkə lə gvu yinj num bəh mindəm, sə bəh juŋyifwu.

45 Wə si ka bəni i mih na i kəmyi mih. Ayakalə, na jəbi wə mih si dzə fa, kə a kpaṇa wələ si wi kəmyi gvu yinj.

46 Wə si ka fiaŋsi dəkə fwu wuŋ bəh fiaŋsi. Ayakalə, kpaṇa wələ fiaŋsi lə gvu yinj num bəh fiaŋsi bi tsəŋə yindzəŋni.

47 Ayakadəinj, mih fukuki i wə a, kpaṇa wələ chusi kiŋkəŋ kimbum kəm bə chu bi biduli biə mih dalinya. Ayakalə, mi wə bə dalinya chu bi num bi twəsi chusiki kiŋkəŋ kitwəsi.”

48 Jisəs ka dzaka i kpaṇa wiwə a, “Mih si dalinya lə chu bia.”

49 Bəni bè bəh bə n̄i dziki ka yisi i shwiŋyiki dzakayi a bə bə a, “Wələ kə ndə wə wi kə na i dalinya chu bi bəni a?”

50 Jisəs ka fiəni dzaka i kpaŋa wiwə a, “Nyâ mfia bindzəŋ, kəm bə shəm yə wə jiə i mih, yi bwili wə.”

8

Bəkaŋa bə bə n̄i biəliki Jisəs gamti wi

1 I Jəbi widəkə wə twesi, Jisəs nyə ka nyaniki i kikwili kimbum wə bəh bidi wə i fukuki ntum wi ndzəŋni kəm ɳkuŋ bi Nyə. Bwa bu bə mbaŋ bə jwəfi ntsə bəfa biəli wi,

2 bəh bəkaŋa bədəkə bə wi n̄i chuku jwəiŋ yibə bəh bə wi n̄i bwili biŋ'waka bichu i bə wə. Bəkaŋa bələ n̄i kə Meli wə bə n̄i bəəŋki a Magdalen, wə wi n̄i bwili bəchinda bə ɳkpeli i gwu yi wə nanitaŋ.

3 Jəana wə nyuwi n̄i kə Chusa wi n̄i nəmkı i Heləd, bəh Susana bəh bəkaŋa bədəkə bəduli. Bə n̄i nyaniki yakadəiŋ, bwili bieŋ i biba bibə wə, i gamti Jisəs bəh bwa bu bə mbaŋ.

Ndi kəm bə mi wə wi n̄i la i tsə mu ɳgəkə

(Matiɔ 13:1-9; Mak 4:1-9)

4 Bəni n̄i dza nyəki dzəki i di di wə ka dzəki i Jisəs. Jəbi wə mbaŋ wi bəni n̄i jikə feiŋ, wi ti ndi i bə a.

5 “Mi n̄i laa i tsə mu ɳgəkə. Asi wi n̄i muki ɳgəkə wiwə, bədəkə gbəyi i dzəh, bəni dəŋyi bəh gvu, minyəni mə mə fuliki bəiŋ dzə chumyi dzi.

6 ɳgəkə widəkə gbəyi i di bi kitəh wə, ka buku yaka ka kpiyi kəm di biwə n̄i kə di bi wəmni.

7 ɳgəkə widəkə gbəyi i bifaka wə, ka buku yaka bə kə bəh bifaka biwə, bi ka banj ɳgəkə wiwə a wi ma kəki.

⁸ Widəkə gbəyi num i nshwaiṇ yindzəṇni wə, wi buku yaka ka kə, ka wum mintam gbi mə du tsə si bə n̄i mu.” Si Jisəs ti ndi wiwə yakadəiṇ ka dzaka a, “Mi wə wi kaṇaki bintuni i wəkə, wi wəkə.”

*Fwu wi gia yə Jisəs n̄i dzakaki i bəndi wə
(Matīo 13:10-17; Mak 4:10-12)*

⁹ Bwa bu bə mbaṇ n̄i dza fiəni bikə i wi a ndi wələ chusiki a nə a?

¹⁰ Wi chukuli a, “Akə i mbəiṇ bələ bə Nyə fə a mbəiṇ kiə gia yə yi nyumiki i ɣkuṇ bi Nyə wə. Ayakalə, bəni bədəkə wəkəki fibə num i bəndi wə, ka yi ni num asi yi n̄i kə lə a, ‘Bə bi tseinjki di, bə yeinj kə, bə bi wəkəki gia, bə wəkə kiə kə.’

*Jisəs fuku baijsi ndi wiwə
(Matīo 13:18-23; Mak 4:13-20)*

¹¹ Mbeinj wəkə la fwu wi gia wə ndi wələ chusiki. Ngəkə wiwə kə gia yi Nyə.

¹² Ngəkə wə wi n̄i gbə i dzəh, kə bəni bə bə wəkəki gia yi Nyə Satan dzə dzə bwili gia yiwə i shóm yibə wə, ka bə ma bum i buku i chu wə.

¹³ Ngəkə wə wi n̄i gbə i di bi kitəh wə, kə bəni bə bə wəkəki gia yi Nyə, bə dzə yi bəh kinsaṇli, ayakalə, yi kaṇa kə gaan i shóm yibə wə, kimbum kibə kə a dzu yi dzaka wə. Jəbi wə məmsi dzə, bə gbəyi i mbum wibə wə.

¹⁴ Ngəkə wə wi n̄i gbə i bifaka wə kə bəni bə bə wəkəki gia yi Nyə, jəbi wə bə tsəki kifum, bəh mbum, bəh ndzəṇni bi bieinj bi mbi wələ dzə jikə banj gia yiwə yi laka.

¹⁵ Ngəkə wə wi n̄i gbə i nshwaiṇ yindzəṇni wə, akə num bəni bə bə n̄i kaṇaki shóm yindzəṇni, bə

bə wəkəki gia yi Nyɔ, jiə yi i shám yibə wə, ka kaŋa shəm, ka fəki asi yi nəŋki tsə a ninshiŋ ninshiŋ.

*Naka ki baiŋsini kə bə kwusi baŋ bəh kah
(Mak 4:21-25)*

¹⁶ Mi si baiŋsi kə naka ki baiŋsini i chu dzə kah i kwusi baŋ yεiŋ bεiŋ, nabə i ləkə jiə i kigasi. Wi kaŋaki i tuŋ ki i di biə bə si tuŋ ka ki baiŋki i na ndə wə wi liə i dzu, wi yεiŋ baiŋni biwə.

¹⁷ Gia yichi yə yi nyumiki bi bukuki lə i baiŋni wə, bəh bieŋ bi jum wə jum wə biə bi nyumiki bi bukuki lə i baiŋni wə.

¹⁸ Ayakadəiŋ, jəbi wə mbeŋj wəkəlik i gia yi Nyɔ, mbeŋj ka wəkəlik bindzəŋ, kíə a mi wə wi kaŋaki, bə bi kpeŋsiki lə. Ayakalə, mi wə wi kaŋaki kə, na fi twesi fiə wi kwakaki a wi kaŋaki lə bə bi dzə bwili ki lə fi i wi.”

*Bwa bə nih bə Jisəs bəh nih wi
(Matiɔ 12:46-50; Mak 3:31-35)*

¹⁹ Nih Jisəs bəh bwa bə nih bə Jisəs ka dzə num i biŋ, yi gaka bə i liə tsə kəm mbaŋ wi bəni n̄i kwu feiŋ nalə.

²⁰ Mi widəkə fuku i wi a, “Nih wa bəh bwa bə nah kə i biŋ nəŋ i yεiŋ wə.”

²¹ Wi dzaka i bə a, “Nih wuŋ bəh bwa bə nih bəŋ kə bəni bə bə wəkəki gia yi Nyɔ, fə asi yi nəŋki.”

*Jisəs kaŋa ŋga i fuŋni wə bəh bəkə
(Matiɔ 8:23-27; Mak 4:35-41)*

²² A num chəkə bidəkə, Jisəs dzaka i bwa bu bə mbaŋ a, “Bukumbəiŋ dāŋ bûku tsə i kiwuŋ ki bəkə kə yaka wə.” Bə ka liə i ŋgwuki wə ka daŋki.

²³ Si bə n̄i daŋki, Jisəs dza gbə kinu. Fuŋni kiləkəli dzə tumbuku, yisi ka nəŋniki bəkə na bəh ŋga, mwi

liə i ŋgwuki mə bá nəŋ i jiksi ŋgwuki wiwə, bə n̄i kə a dzaka ki kpi wə.

24 Bə tsə ka yəmsiki Jisəs dzaka a, “Tikwili, Tikwili, bukumbəiŋ ki kpiyiki lə.” Jisəs yəmi ka kanji funjì kiləkəli kiwə bəh bəkə yi fəyini yiwə ka kpichumi lə məɔɔŋ.

25 Wi ka bikə i bə a, “Mbein lansi jiə shám yimbəiŋ i ndə a?” Gwu kpi bə, bə lwa na bəh ŋga ka məŋki a, “Wələ kə winain mi wə wi kanjiki na funjì kiləkəli bəh bəkə, yi wəkə i wi a?”

*Jisəs kaŋa ŋga i bəchinda bə ŋkpeli wə
(Matiə 8:28-34; Mak 5:1-20)*

26 Bə daŋ bəkə yiwə buku i waka i kimbu ki Gelasen wə,* kə ki tseinjki daŋsiki kimbu ki Galili.

27 Si Jisəs n̄i buku i ŋgwuki wə, a wi tsə buku tsə i kpa, bə mi widəkə feiŋ i kwili wiwə wə baŋsi, wi num bəh bəchinda bə ŋkpeli i wi mə bə njəŋsiki wi. I jəbi wi dəəŋ wə wi lə kə mbuŋ i gwu wə, num bə n̄i nə i gwu yi wə nalə wi nyani nnya a bəh chwəŋ kiyəə, wi nə num i bita biə bə n̄i ləki bəni yeiŋ. Wi n̄i chu nəki kə i dzu.

28 Si wi yeiŋ Jisəs wə, ka təŋ wili, tsə gbə i wi nshinj, wam bəh ŋga a, “Jisəs, Waiŋ Nyə, Nyə wə wi kə Fwu wi Biein Bichi wə, wə nəŋki nə i mih wə a? Mih tsaki wə ma nya ŋgækə i mih.”

29 Wi n̄i dzaka yakadəiŋ kəm Jisəs n̄i kə wi kanji lə kiŋ'waka kichu kiwə a ki bûku i gwu yi mi wiwə mə. Ki n̄i chufi ləki wi i kuku i jəbi jəbi wə. Ayaka wi n̄i kə bə kəm chini kanj yi bəh kaka bi bəh bənsəŋ

* **8:26** Biŋwakti bikpu bidəkə si bəəŋ a Gadalen, bidəkə bəəŋ a Gelgesen.

ka bə təkniki bəh wi. Bə kəm yakadəinj wi təinjyi bənsəŋ bəwə, ki chufi wi wi ka yəkəki tsəki i chwa.

³⁰ Jisəs ka bikə i mi wiwə a, “Yəli wa kə ndə?” Wi chukuli a, “Yəli wuŋ kə mbaŋ.” Wi n̄i chukuli yakadəinj kəm bəchinda bə ŋkpeli n̄i kə bə chini i gwu yi wə.

³¹ Bəchinda bəwə tsa a Jisəs ma chīŋsi bə num i fəŋ kə ki shiki lə ŋəwaŋ.

³² A n̄i kə mbaŋ wi bifì dzi nnya i ŋgaŋni cheinj, bəchinda bə ŋkpeli bəwə ka tsa Jisəs a wi bêe ma bə tsə liə num i bifì biwə mə. Wi bum.

³³ Bə ka buku i mi wiwə mə, daŋsi tsə liə i bifì biwə mə. Bə gboyi shi i fəŋ mə, liə shi i bəkə yiwə wə, ka ləŋ.

³⁴ Jəbi wə bəni bə bə n̄i təkniki bəh bifì biwə yeinj gia yə yi num yakadəinj, dza feinj kəmsi yəkə tsə fuku gia yiwə i kwili kintəəŋ bəh i di biə feinj wə.

³⁵ Bəni wəkə ka, bukuyi tsə i yeinj tə gia yə yi num. Bə dzə i di biə Jisəs n̄i kə, yeinj mi wə bəchinda bə ŋkpeli bə n̄i buku i wi wə, num wi num kəmsi i Jisəs wə, bə ləh bəmbuŋ i wi wə, num mfi bi fiəni dzə. Bə lwa bəh ŋga.

³⁶ Bəni bə bə n̄i yeinj gia yə yi n̄i num, ka fuku i bə asi yi n̄i num, mi wə wi n̄i kaŋaki bəchinda bə ŋkpeli si wi bənih.

³⁷ Bəni bəchi bə i bimbu bi Gəlasen wə kaŋa nlwa, ka tsa Jisəs a wi nyâ feinj wi tsâki. Jisəs ka nyə mfih, liə i ŋgwuki mə a ŋgaiŋ nyəki lə,

³⁸ mi wə bəchinda bə ŋkpeli n̄i buku i gwu yi mə ka tsaki Jisəs a bə wi nyâ. Jisəs nəiŋma fiəni chīŋsi wi i jum wə, dzaka i wi a,

³⁹ “Tsâ mfia i wə dzu ma wə tsâ fūku gia yi dzaka ki wəmni yə Nyə si fə i wə.” Ayaka, mi wiwə ka fiəni

tsə ka nyaniki nnyaki i kwili wiwə wə kichi, fuku
gia yi kaiṇni yə Jisəs si fə i wi.

*Jisəs kaṇa ḥga i jwεiṇ wə bəh i kpi wə
(Matiɔ 9:18-26; Mak 5:21-43)*

⁴⁰ Jisəs n̄i fiəni daṇ chu i kiwuṇ ki bəkə kəyaka
wə. Mbaṇ wi bəni bə bə ni kə bə si wəkəli wi feiṇ,
dzə wi.

⁴¹ Nyuku widəkə dzə feiṇ bə bəən a Jaylus, num
fwo i juṇ yi tsani wə feiṇ. Si wi dzə, ka tsə tum
binyu i Jisəs nshinj, kwuṇ kaṇ a wi dzə i ḥgaiṇ dzu,

⁴² kəm waiṇ wi ḥgaiṇ kə a dzaka ki kpi wə. Wi n̄i
kaṇaki a waiṇ wikpaṇani shən num a kaa a wi, wi
num jía jwəfi ntsə yifa.

Bə Jisəs nyə ka tsəki num mbaṇ wi bəni kwu
faaṇni i Jisəs wə.

⁴³ Miṇkpaṇa widəkə n̄i kələ i kintəən ki mbaṇ wi
bəni bə wə, num jəbi wi shi baṇ a baanji i jía wə
jwəfi ntsə yifa. Num wi n̄i bəkəli biein bichi biə wi
n̄i kaṇaki i jwεiṇ yiwə wə, yi gaka bəni bə tsa bəchi
i chuku.[†]

⁴⁴ Wi faaṇni liə tsə kəm jən wimbuṇ wi Jisəs i jum
wə, akisəkə jwεiṇ yiwə kaa.

⁴⁵ Jisəs bikə a, “A kəm ndə mih a?” Bəni bəchi
məṇni. Bita bikə a, “Tikwili wuṇ, tə wə yein a mbaṇ
wi bəni kwu faaṇni i wə wə a?”

⁴⁶ Jisəs ka dzakaki a dzakani, “Mi widəkə kəm
mih, mih wəkə si ḥga buku i mih mə.”

⁴⁷ Si kpaṇa wiwə yein a dzəh məṇ ka ḥgaiṇ nyumi,
wi ka nyumyiki dzə gbo i Jisəs nshinj. Ka fukuki

[†] **8:43** Biṇwakti bikpu bidəkə kaṇaki kə ndzaka wələ a, “Num wi ni
bəkəli biein bichi biə wi ni kaṇaki jwεiṇ yiwə.”

bəni bəchi fein wəkə gia yə yi si fə ka wi kəm Jisəs, asi wi kəm wi yakadəin jwəin yiwə kaa akisəkə.

48 Jisəs dzaka i wi a, “Wain wuŋ, shəm ya yə wə jiə i mi h wə, yi fə wə bəin. Ayaka wə tsâ bindzən.”

49 Asi Jisəs n̄i keinki wi dzaka i kpaŋa wiwə yakadəin, mi widəkə dzə fein num wi nyə dzə i Jaylus du, tikwili wi juŋ yi tsani, ka dzaka i wi a, “Wain wa kpi lə. Ma chu nyâ ŋgəkə i mi wi lanini.”

50 Asi wi n̄i dzakaki yakadəin, Jisəs wəkə, ka dzaka i Jaylus a, “Yi ma nyâ ŋgəkə i wə, jɪə a shəm ya i mi h shəŋ, ma wain wa ni bənih.”

51 Bo ka dza dzə i Jaylus du, wi n̄i ka bum a mi widəkə liə yein du. Wi bəəŋ a Bita, Jem, Jon, tii wain bəh nih wain bəh bo liə.

52 A n̄i kə bəni bəchi də, fii bəh mindəm, kəm bə kpi yi wain wiwə. Jisəs dzaka i bo a, “Mbein ki dâ kə, wain wələ ka kpi dəkə, wi nəki lə.”

53 Bəni bəchi fein dza ka suŋuki wi, kəm bo ni kiəki na bindzən a wain wiwə kə num wi kpi lə.

54 Wi tsə i di biə wain wiwə n̄i nə, kaŋa wi i tsəin wə, bəəŋ wi a, “Wainkpaŋni, dzâ bəin!”

55 Wi ka fiəni dza wiwəm, ka dza yaka bəin akisəkə. Jisəs dzaka a bo tsəin fein ma wi dzī.

56 Nih wi bəh ba wi yein gia yə yi num, dzaka wəm bo. Jisəs kīŋ a bo ma fūku i mi widəkə gia yə yi num.

9

*Jisəs faan bwa bu bə mbaŋ bə jwəfi ntsə bəfa
(Matiə 10:1-15; Mak 6:7-13)*

1 Jisəs ka dza bəəŋ bwa bu bə mbaŋ jwəfi ntsə bəfa, bə juŋni dzə. Wi nya bo bəh ŋga bəh dzəh i

bwílikì bëchinda bë nkpelì i bëni wë bëh i chûkuki jwéinj,

² ka faanj bø a bø tsâ fûkuki i bëni kôm nkunj bi Nyø, bëh i chûku bëni bë jwéinj.

³ Wi chu dzaka i bø a, “Si mbéinj tsèki, kiè mi ki dzô kë fieij. Kiè mi ki dzô kë mbøn, nabø kiba, nabø fieij fidzini, nabø kpø. Kiè mi ki dzô kë bëmbuñ bëfa.

⁴ Mbéinj ka ni tsè liè i kwili wë, junj yë bë jia mbéinj yeij, mbéinj ka nêki a yeij, i tsâ bûku i jøbi wë mbéinj bi dza nyø i kwili wiwø wë.

⁵ Kwili wiwø ka naij i dzø mbéinj, mbéinj bûku feij, jøbi wë mbéinj nêki i buku feij mbéinj chûmyi kwønjø i gvu yimbeinj wë, i num ka kinchæsi i gia yë bø mêm.”

⁶ Bø ka nyø ka tsèki, ka nyaniki i di di wë, fuku ntum wi ndzønji wë kôm nkunj bi Nyø, bø chuku bëni bë jweinj bëchi.

*Ntum wë kôm Jisøs fumsi Héléd
(Matiø 14:1-12; Mak 6:14-29)*

⁷ Nkunj Héléd wë wi nî sakaki kimbu ki tumi ki Galili, wøkøgia yichi yë yi nî num, yi fumsi wi kôm bëni bëdækø nî dzakaki a Jisøs wølø kø Jøn Njilibækø si wi fièni dza i kpi wë.

⁸ Bëdækø dzaka a, akø Elaja si wi fièni dzø. Bëdækø dzaka fibø a, akø mi wi ntum wi Nyø wi kikpu widækø wi fièni dza i kpi wë.

⁹ Héléd ka kainyiki a, “Jøn kø num mih nî gba bwili fwu wi. Wølø mi chu kø ndø mih wøkøki kälø kintønji ki gia kôm wi a?” Wi ka nêki a ñgaij bøn yeij Jisøs wiwø.

*Jisəs saŋsi bəni bənchuku bəte
(Matiɔ 14:13-21; Mak 6:30-44; Jən 6:1-14)*

10 Bwa bə ntum bə Jisəs ni fiəni dzə, fuku gia yichi yə bə fə i wi. Wi ka dzə bə a bəh bə baka gwu, ka dzə dzəh yi kwili wi Besayda.

11 Ayakalə, mbaŋ wi bəni kiə yaka ka biəli wi, wi dzə bə yisi i fukuki kəm ɳkuŋ bi Nyə chu chuku bəni bə bə gweɪŋki.

12 Si jəbi n̄ shiki tsəki i liə, bwa bə Jisəs bə mbaŋ bə jwəfi ntsə bəfa, ka kəmsi dzə i wi kpəŋ ka dzaka i wi a, “Dzâka i bəni bələ a bə tsə i kikwili ki kəmsini wə, i nəŋ biɛŋ bibə bidzini bəh di bibə bi nəni, kəm fa kə chwa.”

13 Ayakalə, Jisəs chukuli n'yi a, “Mbəiŋ mwi nyâ bə bəh fiɛŋ ma bə dzì.” Bə dzaka i wi a, “Fiɛŋ fiə buku kaŋaki kə a chəkə yi bləd yite bəh bwókə yifa shəŋ, yaka kə a wə nəŋki a buku tsâ tāŋ biɛŋ bidzini taŋni i dzə nyâ i bəni bələ bəchi a?”

14 Bə n̄ dzakaki yaka kəm bəni n̄ duki lə feiŋ bənyuku shəŋ n̄ kə ka bənchuku bəte. Jisəs ka dzaka i bwa bu bə mbaŋ a, “Mbəiŋ dzâka a bəni nūmyi i kuku i di di wə, mbaŋshi mbaŋshi.”

15 Bə ka dzaka bə bəchi numyi kuku.

16 Jisəs dzə chəkə yi bləd yite bəh bwókə yifa yə, tsəiŋ yaka bəiŋ, nya kiyəŋni i Nyə, ka gbeyi nya i bwa bu bə mbaŋ a bə gâa i bəni bəwə.

17 Bə gaa, bəni bəchi dzi fwuli, bwa bə Jisəs bə mbaŋ juŋni biŋka biə bi bəsi, bi jikə káh jwəfi ntsə yifa.

*Bita fuku baiŋsi a Jisəs kə Kimbwili wə Nyə n̄ kaka
(Matiɔ 16:13-20; Mak 8:27-30)*

18 A dzə num chəkə bidəkə, Jisəs ka tsaki wi mbəŋ, bwa bu bə mbaŋ num kəmsi i wi wə. Wi dza bikə i bə a, “Bəni dzakaki a mi h kə ndə?”

19 Bə chukuli a, “Bəni bədəkə dzakaki a wə kə Jən Njulibəkə, bədəkə a Elaja, ayaka bədəkə dzaka a wə kə mi wi ntum wi Nyə wi kikpu widəkə wi fiəni dza i kpi wə.”

20 Jisəs ka bikə i bə a, “Mbəinj dzakaki yimbəinj a mi h kə ndə?” Bita chukuli a, “Wə kə Kimbwili wə Nyə n̄i kaka.”

21 Jisəs ka lansi kinj i bə a kiə bə bi môm kə i fûku yi i mi.

*Jisəs dzaka kəm bəŋgəkə bu bə kpi
(Matiə 16:21-23; Mak 8:31-33)*

22 Wi ka dzaka i bə a, “Mi wə yeli wi kə Wainjmi kaŋaki i bi yeinj bəŋgəkə bədulì, ma bəni bə bə sakaki tumi, bəh bətii mfə gia bəmbum bəh bəni bə bə laniki bənchi bə Nyə bə bi məŋni wi. Bə wə wi, i kaŋ yitali wə, Nyə bi fiəni dzasi wi i kpi wə.”

*Kintasi ki Jisəs i mi wə wi biəli Jisəs
(Matiə 16:24-28; Mak 8:34-38)*

23 Jisəs ka dzaka num i bəni bəchi a, “Mi wə wi nəŋki i num mi wuŋ, wi kaŋaki i nəinj gwu yi, i giŋ kintasi ki chəkə bichí i biäliki mih.

24 Mbəinj kəki a mi wə wi təkniki bə nəni ki a wi ma laksi, wi bi laksi ki num laksini. Ayakalə, mi wə wi laksi nəni ki kəm mih, wi bi kwatiki lə ki.

25 Bə ka juŋni na mbi wələ whichi ka nya i mi, a wi dzi, wi num i laksi nəni ki, wi kəbi i bi kwatiki ki, ma mbee wiwə bi numki nə a?

26 Mbəinj kəki a mi wə wi gəmniki i biəli mih bəh gia yiŋ, wi kəki a mi wə yeli wi kə Wainjmi bi bəŋ

gəmni lə tə bəh wəmaka, i jəbi wə wi bi fiəni dzəki i baiŋni bi wə, biə bi kə bi Ba wi, bə bəchinda bu bə baiŋni.

²⁷ Mih fukuki ɳkəŋ i mbəiŋ a, bəni bədəkə kələ fa bə kəbi i bi musi kpi maka bə yeiŋ si Nyə sakaki ntəŋ bi.”

*Shi bi Jisəs kwuni
(Matiə 17:1-8; Mak 9:2-8)*

²⁸ A bi dzə num aka kaŋa nyan si Jisəs n̄i dzaka gia yələ, wi dzə Bita bəh Jən bəh Jəm bəh bə yaka tsə i ɳkwuŋ widəkə wə i tsə tsa.

²⁹ Si wi n̄i tsaki, shi bi dza kwuni, bəmbuŋ bu tə kwuni ka fukuki alə buuu mwayi alə mwaŋmwaŋmwaŋ.

³⁰ Yi dzə num a bəni bədəkə bəfa n̄i kə feiŋ, a num Muses bəh Elaja, bə n̄i təkəli tumbuku alə ka dzakaki bə bəh Jisəs.

³¹ Baiŋni bi Nyə baiŋ i bə wə. Ayaka bəh bə bá dzaka kəm kpi yə Jisəs ni kaŋaki i tsə kpi i Jelusalem, ayaka yi dzə kpein si Nyə ni jiə.

³² Si bə ni dzakaki yaka, Bita bəh Jən bəh Jəm gəkə kinu. Si bə dza yaka, ka yeiŋ si baiŋni bi Nyə baiŋki i Jisəs wə, bə yeiŋ bəni bəfa bələ num bəh wi.

³³ Si bəni bəfa bələ ni fiəniki nyəki, Bita dza təkəli dzaka i Jisəs a, “Tikwili, yi si ndzəŋki lə a bukumbəiŋ numki fa. Bēe ma buku maa bintəŋ bitali, kidəkə numki ɳka, kidəkə num ki Muses, kidəkə num ki Elaja.” Wí n̄i dzakaki yakadəiŋ wi kiə kə na gia yə wi dzakaki.

³⁴ Asi wi ni keiŋki wi dzaka yaka, bimba nyə dzə i bə bəiŋ baŋ bə. Ndzaŋ kwa bə, si bə n̄i kə i yeiŋ kintəəŋ.

35 Ja buku i kintəəŋ kiwə wə dzaka a, “Wələ kə Wainj wuŋ wə mihi kə mihi babwili. Mbəiŋ wôkəki num i wi.”

36 Si ja yiwə dzaka kaasi yaka, bə dza yeinj Jisəs num feinj a wi mbəŋ. Ayaka bə kpi chumi bəh yi, i jəbi wiwə bə nəki fuku kə i mi widəkə gia yə bə yeinj i ŋkwuŋ wiwə wə.

*Jisəs bwili chinda wi ŋkpeli i waiŋ nyukuni wə
(Matiø 17:14-21; Mak 9:14-29)*

37 Chəkə buku wəo, bə bəh Jisəs nyə i ŋkwuŋ wiwə wə ka shiki dzəki, si bə ni shiki dzəki baŋsi bə mbaŋ wi bəni wimbum.

38 A bə tsəinj yeinj, bə yeinj mi widəkə i mbaŋ wiwə kintəəŋ wi dza ka yisi i wiliki a, “Mi wi lanini, mihi tsaki wə a wə tsəinj i waiŋ wuŋ wələ, akə a wi shəŋ.

39 Wəkəli, kinj'waka kidəkə dzaki ki chufi wi, ki lɔɔ wi i kuku, wi ka jwəki, jumi, bifuu buku i dzaka ki wə. Ki baan tsə a bəh wi bum kə a wi waka.

40 Mih si tsa bwa ba bə mbaŋ bə a bə bwili kinj'waka kiwə bə məmsi məŋ.”

41 Jisəs wəkə yaka, dzaka a, “O oo! Ngəkə wi kiləlo wələ wi ka jiə dəkə shəm i Nyə wə. Mih kə ni num bukumbəiŋ i tsə buku dəiŋ, mihi ni kaŋa shəm bəh mbəiŋ i tsə buku dəiŋ na?” Wi ka dzaka i tii waiŋ wiwə a, “Dzâ bəh waiŋ wa fa.”

42 Asi wi dzə wi ka dzəki, chinda wi ŋkpeli wə chu chufi waiŋ wiwə təkə kuku, wi ka jwəki. Jisəs kanji kinj'waka kichu kiwə ki buku i waiŋ wiwə wə, wi ka bənih. Jisəs ka nya wi i ba wi.

43 Bəni bəchi yeinj ŋga biə bi kə bi Nyə, dzaka wəm bə.

Jisəs chu dzaka kəm bəŋgəkə bu bəh kpi.

(Matiə 17:22-23; Mak 9:30-32)

Si bə n̄l̄ kein̄ki num bəh ɻkaŋȳi i già yichi yə Jisəs n̄l̄ fəki, wi dza dzaka i bwa bu bə mbaŋ wə a,

44 “Mbεiŋ lūmsi ndzəŋ bintuni bimbεiŋ i già yə mih nəŋki i dzaka. Mi wə yeli wi kə Wain̄mi bə ni nya l̄ wi i kaŋ yi bəni wə.”

45 Si wi dzaka yakadəiŋ, bə nəki wəkə kiə kə già yə wi dzakaki, kəm già yiw̄ n̄l̄ kə yi nyumi a bə ma kiə, ayakalə bə ka lwaki i bikə i wi kəm ndzaka wiw̄.

Mi wimbum kə ndə?

(Matiə 18:1-5; Mak 9:33-37)

46 Bə ka yisi ɻgukuli a bə bə a mi wimbum wə wi tsəki bə bəchi i bə kintəeŋ kə ndə a.

47 Jisəs k̄l̄ già yə bə kwakaki i shəm yibə wə, ka dzə waiŋ wi nchin̄ təm kəmsi i wi wə,

48 dzaka i bə a, “Mi wə wi ka dzə waiŋ winchin̄ wəl̄ i yeli wuŋ wə, wi dzə num mih. Mi wə wi dzə mih, wi dzə num mi wə wi faaŋ mih. Yi kə a, mi wə wi jiə gwu yi i kuku i mbεiŋ kintəeŋ akə wi wə wi kə mi wimbum wi tsə mbεiŋ bəchi.”

Mi wə wi ka nəiŋ dəkə wə, wi təbiki lə wə

(Mak 9:38-40)

49 Jən chukuli i Jisəs a, “Tikwili, buku si yεiŋ mi widəkə wi bwili bəchinda bə ɻkpəli i bəni wə i yeli wa wə, buku ka kan̄yi wi, kəm wi kəkə mi widəkə i mbaŋ wibukumbeŋ wə”

50 Jisəs chukuli mfih a, “Kiə mbεiŋ ki ch̄l̄ kə wəmaka mi, kəm mi wə wi ka nəiŋ dəkə mbεiŋ, wi təbiki lə mbεiŋ.”

*Jisəs fasi i tsə i Jəlusalem,
ayaka bəni bə Samalia nəin i dzə wi*

⁵¹ Si jəbi n̄ kpeinjniki dzəki ka Nyə dzə Jisəs i bəinj,
Jisəs fasi i tsə i Jəlusalem, wi ka nyə bá tsə.

⁵² Wi bá nəin i nyə ka faanj bəni bədəkə i ninshinj.
Bə tsə liə i kwili widəkə wə i Samalia, i keinjsi di feinj
i wi.

⁵³ Bəni bə feinj nəinj i dzə wi kəm bə n̄ kiəki lə a wi
tsəki səki num i Jəlusalem.

⁵⁴ Jem bəh Jən num bwa bə Jisəs bə mbaŋ wə
feinj ka wəkə gia yiwo, bikə i wi a, “Bah, buku bəəŋ
gbuku i bəinj ma wi shi dzə kaasi bəni bələ a?”*

⁵⁵ Jisəs chu fiəni gwu kaŋyi lə bə,[†]

⁵⁶ wi bəh bwa bu bə mbaŋ ka nyə ka tsəki səki
dzəh i kwili widəkə wə chi.

*Kiə mi i mbaŋ wi Jisəs wə ki tsəinj kə i jum wə
(Matiə 8:19-22)*

⁵⁷ Asi bə n̄ nyaniki dzəki i dzəh, mi widəkə dzə
dzaka i Jisəs a, “Mih ni biəliki lə wə, i na faiŋ wə wə
tsəki.”

⁵⁸ Jisəs chukuli i wi a, “Migumasha kaŋaki lə
dzəŋə yibə, minyəni mə mə fuliki bəinj kaŋa jūŋ
yibə, ayakalə mi wə yeli wi kə Waiŋmi kaŋaki kə na
di i jiə fwu wi yeinj.”

⁵⁹ Jisəs ka chu dzaka i mi widəkə a, “Biəli mih.”
Ayaka mi wiwo chukuli a, “Bah, bēe ma mih tsə yisi
ləə ba wunj, ka mih biəliki wə.”

* ^{9:54} Biŋwakti bikpu bidəkə ni kpeinjsi fa wələ, “Aka Elaja ni bəɔŋki
a?” † ^{9:55} Biŋwakti bikpu bidəkə ni kpeinj fa wələ, “Mbeinj kiəki kə
shóm yə yi kaŋaki mbeinj. Mbeinj kiə a mi wə yeli wi kə Waiŋmi ka dzə
dəkə i wəɔyi bəni. Wi dzə i bəinjsi lə bə.”

60 Ayakalə, Jisəs chukuli i wi a, “Bêe ma bəni bə bə kpiyi, ləəki bəni bəbə bə kpiyini, tsâ mfia wə fûkuki kōm ŋkuŋ bi Nyə.”

61 Mi widəkə chu dzaka a, “Bah, mih ni biəliki lə wə, ayaka yisi bêe ma mih tsə bəni i chwəŋ kəŋŋ ki juŋ ka mih dzə biəliki wə.”

62 Jisəs chukuli i mi wiwə a, “Mi wə wi kwa dzəkə i kaŋ ŋguŋ shi kuku fiəni tseŋ i jum wə, wəmaka ka kpəŋ dəkə i num i kintəəŋ ki ŋkuŋ bi Nyə wə.”

10

Jisəs faan bəni mbaŋnanitaŋ ntsə bəfa

1 I jum wə feŋ wə, Bah baayi bəni bədəkə mbaŋnanitaŋ ntsə bəfa * ka faan i wi nshiŋ, bəfa bəfa a bə tsə i kikwili kə, i nyani di biə wi n̄i kaŋaki i tsə i bi wə bichi.

2 Wi bə nəŋ i faan bə, ka dzaka a, “Nkəh duki lə na bəh ŋga, ayakalə bəni bə kəhni num a twəsi. Mbəiŋ tsâki a Bah wə wi kaŋaki khə wiwə chîŋsi bəni bə kəhni.

3 Mbəiŋ tsâki la. Yēiŋ, mbəiŋ kíəki a, mih faanjki mbəiŋ i tsə numki ka bwa bə shwáŋ i júm kintəəŋ.

4 Si mbəiŋ tsâki kiə mi ki dzô kə kpə, nabə kiba bəh dzuyigvu yidəkə. Jəbi wə mbəiŋ ka buku i dzəh, mbəiŋ ma ni nûmki i bôniki i bəni.

5 Mbəiŋ ka tsə liə i juŋ yə mbəiŋ liə yeiŋ wə, mbəiŋ bəni bəni bəwə yeiŋ du a, ‘Kimbɔiŋni nûm ya du.’

6 A kabə num mi wə wi kəŋki a kimbɔiŋni num yeiŋ du, ma kimbɔiŋni kiwə baan i gwu yi wə. Wə wi kəŋki kə kimbɔiŋni kiwə ki fiəni chu jum wə i mbəiŋ.

* **10:1** Biŋwakti bikpu bidəkə dzakaki a mbaŋnanitaŋ (70).

7 Jəbi wə mbεiŋ ka liə i du, mbεiŋ ka n̄ki a yeiŋ du, mbεiŋ ma kwuniki jūn. Mbεiŋ dz̄ki, mbεiŋ mū biein̄ bichi biə bə nya i mbεiŋ, k̄m mi wi n̄m kaŋaki l̄ i kwati ɳgəm wi.

8 Jəbi wə mbεiŋ ka tsə liə i kwili wiwə, bə dzə mbεiŋ, mbεiŋ dz̄i na finə bə nya i mbεiŋ i dz̄i.

9 Jəbi wə mbεiŋ ka numki fεiŋ mbεiŋ ka chūkuki bəni bə jwein̄, fiəni fūku i bəni bəchi a ɳkuŋ bi Nyɔ si k̄msi dzə i bɔ wə.

10 Ayakalə, na yibwiŋ mbεiŋ liə i kwili wiwə, bə nəiŋ i dzə mbεiŋ, mbεiŋ būku tsə i dzéh wə mbεiŋ dzaka a,

11 ‘Kwəŋjə kikwili kimbein̄ kələ buku dzə i gyu yibuku wə bə bi lə buku chumni, gia yichi fiəni dzə i kifwu kimbein̄ wə. Ayakalə, mbεiŋ k̄iə a ɳkuŋ bi Nyɔ k̄ bi si num a fiəŋjə.’

12 Mih fukuki i mbεiŋ a, a bi numki i chəkə bi nsaka wi gōksini wə, gia bi bəniki l̄ i kwili wi Sədəm wə, tsə kwili wiwə.’

*Ngəkə wi kikwili, bəh di biə bi ka kwuni shám yibə
(Matiɔ 11:20-24)*

13 Wi n̄i shaŋki yakadəiŋ dzakayi a, “Ngəkə wimbum i mbεiŋ bəni bə Kəlasen, ɳgəkə wimbum k̄ tə wimbεiŋ bəni bə Besayda. Mbεiŋ k̄iə a, gia yi dzaka ki wəmni yə mih n̄i dzə fə i kidi kimbein̄ wə, a n̄i k̄ a mih fə yi i Taya bəh Sidən, ma bə n̄i fiəni i chu bibə wə ka l̄h bəmbuŋ bə kpi, fuku kibwuŋ i gwu wə jiakəbi, i k̄msi chusi a bɔ kwuni l̄ shám yibə.

14 Mbεiŋ k̄iəki a, a bi numki i chəkə bi nsaka wi gōksini wə, gia bi bəniki l̄ i bəni bə Taya bəh Sidən tsə yimbεiŋ.

15 Ayaka mbeinj bəni bə Kafanaum, mbeinj kwakaki a, bə bi yaksiki lə mbeinj i beinj a? Aayi. Bə bi shisi mbeinj shisini i tumi ki bəni bə kpili wə.”

16 Jisəs ka dzaka i bəni bə wi n̄ faanj a, “Mi wə wi wəkə i mbeinj, wi wəkə num i mihi. Mi wə wi məejni mbeinj, wi məejni num mihi. Ayaka wi wə wi məejni mihi, wi məejni num wə wi faanj mihi.”

Gia yə mi i mbaŋ wi Jisəs kə i wəkəki ndzəŋni yeinj

17 Bəni bə mbaŋnanitanj ntsə bəfa ka fiəni dzə wəkə ndzəŋni, ka dzaka i Jisəs a, “Bah, buku si bəəŋki yeli wa, na bəchinda bə ŋkpeli, wəkə i buku.”

18 Jisəs chukuli i bo a, “Mih ni yeinj Satan gbo i beinj aka dzanj yi mwaŋ i beinj liə kuku.

19 Mbeinj wəkəli, mihi nyâ lə ŋga i mbeinj, biə mbeinj kə i nyaniki i júnj beinj bəh i nyeinj beinj. Ayaka num mihi chu nyâ ŋga bichi i mbeinj i tumdzi Satan wə mbainjŋni wimbeinj, ayaka fieŋ fidəkə kəbi bi nəejni mbeinj. **20** Ayakalə, mbeinj ma wəkəki ndzəŋni a bəchinda bə ŋkpeli wəkəki lə i mbeinj. Mbeinj wəkəki ndzəŋni a num a kiyeli kimbeinj kə num Nyə nyaka lə i kiŋwakti wə i beinj.”

Jisəs wəkə ndzəŋni

(Matiø 11:25-27; 13:16-17)

21 A jəbi wiwə wə, Kiŋ'waka ki Bainjni fə Jisəs wəkə ndzəŋni. Wi ka dzaka a, “Mih nyaki kiyəŋni i wə Ba wuŋ Nkuŋ wi bəoli bəh nshwaiŋ kəm wə nyumi già yələ i bəmfı, bəh bəŋkiəgia, chusi yi num i bəni bə kilələ bəh i bwa bənchiŋ. Yi num yakadəinj Ba wuŋ, kəm akə ayaka si wə n̄ kəŋki a yi numki.”

22 Jisəs chu dzaka a, “Ba wuŋ kə wi nya lə bieinj bichi i mihi. Mi widəkə kəkə wə wi kiəki Wainj Nyə, a kəbi a Ba wi. Ayaka mi widəkə num kə wə wi kiəki

Ba wuŋ, a kəbi a Waiŋ bəh bəni bə Waiŋmi kə wi sabibwili i chusi Ba wi i bə.”

²³ Wi dza fiəni gwu dzaka i bwa bu bə mbaŋ a bə bə a, “Kimbəiŋsi kimbum kə kimbeinj a dzákəh yimbeinj yeinj gia yiwo.

²⁴ Mbəinj kíeki a bəni bə ntum bə Nyə bəduli bəh bəŋkuŋ nǐ dəki i yeinj gia yə mbəinj yeinjki, kəbi i yeinj. Ka nəŋki tə i wəkəo gia yə mbəinj wəkəki, kəbi i wəkəo.”

Ndi kəm bə mi wi Samalia wi ndzəŋni

²⁵ Yi dzə num a, mi widəkə wə wi nǐ lansi kiəki bənchi bə Nyə, nyə dzə i məmsi Jisəs, ka bikə i wi a, “Mi wi lanini, gia yə mih kaŋaki i fə ka mih kwati nəni kə ki bi tsə kaa kə, kə nə a?”

²⁶ Jisəs bikə i wi a, “Bə nyaka i Kiŋwakti ki Bənchi bə Nyə wə a nə? Wə si fa wəkəo a nə?”

²⁷ Wi chukuli a, “Bə nyaka a,
‘Wə kâŋki Bah Nyə wa bəh shəm ya yichi,
wə nyâ gwu ya yichi i wi,
wə nâmki i wi bəh ŋga bia bichi,
wə j̄lə mfi bia bichi i wi wə,
wə kâŋki mi wə wi kə kəmsi i wə kpəŋ asi wə kəŋki
gwu ya.’”

²⁸ Jisəs ka dzaka a, “Wə chukuli ndzəŋ. Wə fə a yakadəinj ma wə bi kwati nəni kə ki bi tsə kaa kə.”

²⁹ Mi wiwə dza ka nəŋki i chusi a ŋgainj kə mi, ka bikə i Jisəs a, “Mi wə wi kə kəmsi i mi kpəŋ kə ndə a?”

³⁰ Jisəs chukuli lə bəh ndi a, “Mi widəkə nǐ buku i Jəlusalem kabə shi tsə i Jəliku, i dzə wi liə i kaŋ yi bəji wə. Bə twəinj wi, wi baanj a twəsi i kpi, bə baayi bəmbuŋ bu, dzə tasi bəh biεinj bi bichi, ka bee wi feinj ka geinj.

31 Yi dzə num a, mi widəkə ni shiki tsəki i dzəh yiwə wə num tii mfə gia, wi yεiŋ wi ka kwaŋ tsə i fikpəŋ.

32 Mi widəkə tə ka nyə ka dzəki, num mi i chwəŋkijun ki Lewi wə, ka dzə buku feiŋ, yεiŋ wi ka bəŋ kwaŋ tsə tə a fikpəŋ.

33 Ayakalə, mi widəkə bá nyani dzə a num mi wi Samalia. Wi dzə buku feiŋ, ka yεiŋ wi, nshein kwa wi.

34 Wi tsə buku i wi wə, jiə mbih bəh miə i biəkə yi wə, karja baŋ biəkə yiwə bəh mbuŋ, ka giŋ wi i nyam yi yə wi n̄i nyani ki i yεiŋ bεiŋ, ka tsə bəh wi i juŋ yi bəni bə dzəni wə ka bá təkniki bəh wi.

35 Bə wi n̄o, chokə buku wə, wi bwili bədanali bəfa nya i mi wi juŋ yiwə, ka dzaka i wi a, ‘Bâaŋ wə təkniki bəh mi wələ. Wə ka baaŋ ka bəkəli kpɔ wi dutsə, mihi ni fiəni dzə nya chukuli i wə.’ ”

36 Si Jisəs ti yakadəiŋ, ka bikə i mi wə wi n̄i kεiŋsi kiəki bənchi a, “I bəni bətali bələ kintəəŋ, wə yεiŋki n'ya a mi wə wi n̄i chusi, a wi kə wainjnih mi wə bəji bə n̄i twεiŋ akə winaiŋ na?”

37 Wi chukuli a, “Akə mi wə wi n̄i kwasi nshein i mi wə bəji bə n̄i twεiŋ.” Jisəs ka dzaka i wi a, “Tsə, wə fəki ayaka tə.”

Jisəs ya liə i jikə Mata bəh Meli

38 Jisəs bəh bwa bu bə mbaŋ ka nyə ka tsəki, tsə liə i kwili widəkə wə, kpanja widəkə num feiŋ bə bəaŋ a Mata. Wi dzə Jisəs i wi dzu.

39 Wi n̄i kaŋaki lə wainjnih wi widəkə bə bəaŋ a Meli. Si Jisəs n̄i tsə liə feiŋ, Meli ka tsə num kəmsi i wi kpəŋ bá wəkəlikı gia yə wi laniki.

40 Mata fum fəbli bəh ntati. Wi nyə tsə ka bikə i Jisəs a, “Bah, wə yeinj a wainjnih wuŋ kə fa bəh wə, mih fum a mih mbəŋ, wə kanja kə jəbi ndzə nə? Dzâka a wi dzâ gāmti mih.”

41 Bah chukuli i wi a, “Mata, Mata, wə fumsiki gwu ya, wə wəkə ŋgəkə kəm bieinj bi duli, fwu wa bəkə kiləlo,

42 fieŋ fiə bə nəŋki kə a firmu. Meli nûm wi sabib-wili lə fiemaka, a num findzəŋni, fiə mi widəkə kəbi i bi chu dzəbwili i wi.”

11

*Jisəs lani si bə kə i tsaki
(Matīo 6:5-15)*

1 A n̄i kə chəkə bidəkə, Jisəs ka tsaki i di bidəkə wə, wi tsa kaasi, waiŋ wi widəkə i mbaŋ wi bwa bu kintəəŋ dzə dzaka i wi a, “Bah, lāni buku si buku kə i tsaki, asi Jən n̄i lani bəni bu bə mbaŋ si bə kə i tsaki.”

2 Jisəs ka dzaka i bə a, “Mbəinj bé tsa mbəinj ka dzâkaki a,

‘Ba wibuku,
fə bəni kəksiki yəli wa,
fə ma ŋkuŋ bia dzə.

3 Nyâ buku bəh dzəinj bidaŋ,

4 Ma wə dâlinya chu bibuku,
asi buku dalinyaki chu biə bəni bədəkə fəki i buku.
Kiə wə ki bēe kə a buku liə i məmsi wə.’ ”

5 Si wi dzaka yaka ka fəkəni i bə a, “Mbəinj dzə a, mi widəkə i mbəinj si nyə tsə kəmyi juŋ yi nseinj wi nchəkə kintəəŋ dzaka i wi a, ‘Nseinj wuŋ, dzâ bəinj wə fwâsi mih bəh chuku yi nyə yitali.

6 Nseinj wuj widəkə dzə tumbuku alə, mih kaŋa kə fiεŋ fiə mih kə i tati wi yεinj.'

7 Bə dzə a nseinj wa wə wə si komyiki dzaka ki kifiəŋə, ka fiəni chukuli dzə mfih i dzu a, ‘Ma nyāki mih bəh ŋgəkə. Buku bwa bəŋ kə buku nə lə ka fa dzaka ki juŋ. Mih kəkə i dza bεinj a mih nəŋki fiεŋ i nya wə.’”

8 Si Jisəs fəkəni yaka, chu dzaka a, “Mih fukuki i mbεinj a, namana yaka wi ka baan i dza nya wə bəh nyəə kəm wə kə nseinj wi, wi ni dza bεinj ma wi nya bieinj bichi biə wə nəŋki i jəbi wə wə baan a feinj ka komyiki wə bəh kə.

9 Ayakadəinj, mih fukuki i mbεinj a, mbεinj b̄ikəki, ma Nyɔ ni nya i mbεinj. Mbεinj nəŋki, ma Nyɔ ni fə mbεinj yεinj. Mbεinj komyiki dzaka ki juŋ, ma Nyɔ ni wəli i mbεinj.

10 Mbεinj k̄ləki a mi wichi wə wi bikəki, wi ni kwati lə, mi wichi wə wi nəŋki, ni yεinj lə, wə wi komyiki bakakijuŋ bə ni wəli lə i wi.

11 Akə tii wainj winaiŋ i mbεinj kintəəŋ wə wainj wi ka bikə bwəkə, wi ni nya num juŋj i wi a?

12 Ma wainj ka bikə ŋgəəŋ, wi ni nya num nyεinj i wi a?

13 Na yaka mbεinj bə mbεinj kə bəni bəchu ka kiəki i nya bieinj bindzəŋni i bwa bəmbεinj, ma Ba wimbεinj wə wi kə i bεinj wi ma ni nya tə Kinj'waka ki Bainjni i bəni bə bə bikəki i wi tsə yaka?”

Jisəs bəh Bəlsebu

(Matiɔ 12:22-30,43-45; Mak 3:20-27)

14 Jisəs n̄i bwiliki chinda wi ŋkpeli i mi widəkə wə wi num kinchini. Si chinda wi ŋkpeli wiwə n̄i buku

i mi wiwɔ mə, wi ka yisi i dzakaki. Mbaŋ wi bəni yεiŋ yaka dzaka wəm bɔ.

15 Ayakalə, bəni bədəkə ka dzakaki a, “Wi bwiliki bəchinda bə ɳkpeli num bəh ɳga bi Bəlsebu wə ɳkuŋ wi bəchinda bə ɳkpeli.”

16 Bəni bədəkə ka nəŋki i məmsi wi, ka dzakaki a, wi fâ gia yə yi chusiki ɳga biə bi nyə i bεiŋ.

17 Jisəs kiə kiŋkwaka kibɔ, wi ka dzaka a, “Na kinaiŋ tumi kə ki gaali gwu ka jwɔki a kiki, ki kəkə i bi num, chwəŋkijuŋ kə ki gaali gwu ka jwɔki a bɔ bɔ ki gaali lɔ.

18 Yi kɔ a liŋ asi Satan bəh mbaŋ wi ka gaali gwu bə jwɔ a bɔ bɔ, ma ɳkuŋ bi ni num dəiŋ a? Mih dzaka lə kəm mbεiŋ dzakaki a, mi h bwiliki bəchinda bə ɳkpeli num bəh ɳga bi Bəlsebu.

19 A kabə num a mi h bwiliki bəchinda bə ɳkpeli num bəh ɳga bi Bəlsebu, ma bwa bəmbεiŋ ni bwiliki num bəh ɳga bi ndə? Gia yə bwa bəmbεiŋ bədəkə fəki ni chusiki a, mbεiŋ gbo lɔ nsaka.

20 Ayakalə, a kabə num a mi h bwiliki bəchinda bə ɳkpeli bəh kan yi Nyɔ, yi numki a ɳkuŋ bi Nyɔ dzə lɔ i mbεiŋ wə.

21 Mbεiŋ kíə a, jəbi wə mi wi ləkəli ka keiŋsi gwu yi bəh bieŋ bi jum ka num bá tsεiŋ na finaiŋ fiεŋ, wi ni chu lwaki kə fiεŋ fidəkə.

22 Ayakalə, mi wi ɳga widəkə ka tsə dzəh, jwɔ tsə wi bəh ɳga, ləkə bieŋ bi bi jum biə wi si jiəki fwu wi yεiŋ wə, wi ləkə bieŋ bi bichi wi tsə gaa bəh bəni .

23 Mbεiŋ kíə a, mi wə wi kəkə bəh mi h, wəmaka bwaŋki lə gvu i mi h cheiŋ. Mi wə wi gamtiki kə mi h i juŋniki, wi shayiki num shayini.

24 Jəbi wə kinj'waka kichu si buku i mi wə ki tsə i chwa i nəŋki di biə ki ni nəki. Jəbi wə ki ka nəŋ məŋ ki ni dzaka i gwu yi a, ‘Mih kaŋaki i fiəni tsə i mih dzu, i di biə mih ni buku.’

25 Jəbi wə ki fiəni dzə yεiŋ juŋ yiwə kεiŋ yiyəe, num bə yaŋa kεiŋsi yi ka yi baiŋki,

26 ki ka fiəni dzə bəh biŋ'waka bidəkə nanitanj bi bəkə tsə wi, bə ka ni liə i nəki yεiŋ. Ayaka nəni ki wəmaka mi ni fiəni bəkə tsə si ki n̄ kə i ninshinj.”

Kinsayli kimbum kə ki bə ndə a?

27 Asi Jisəs n̄ kεiŋki wi dzaka gia yiwə lə, kpaŋa widəkə təkəli dzaka i mbaŋ wi bəni kintəəŋ a, “Kimbəiŋsi kimbum kə i miŋkpaŋa wə wi n̄ bwə wə, na bəh mbεiŋj wə wə n̄ mah.”

28 Ayakalə, Jisəs chukuli a, “Kimbəiŋsi kimbum kə num i bəni bə bə wəkə gia yi Nyə fə asi yi nəŋki.”

Bəni n̄ nəŋki i yεiŋ gia yə yi chusiki di biə ŋga bi Jisəs n̄ buku

(Matiə 12:38-42; Mak 8:12)

29 Si mbaŋ wi bəni ni juŋniki dzəki kəmsi tsə i wi wə, wi ka dza dzaka a, “Chwəŋkijuŋ ki liə kələ kə kichu. Bə nəŋki i yεiŋ gia yi dzaka ki wəmni, yə yi chusiki ŋga biŋ, ayakalə bə bi yεiŋ kə gia yi dzaka ki wəmni yidəkə a kəbi a yə mi ntum wi Nyə wə Jəna n̄ chusi.

30 Gia yə Jəna n̄ fə, a n̄ kə gia yi dzaka ki wəmni i bəni bə Ninewi wə, yi kə a linj asi mi wə yeli wi kə Waiŋmi bi fə gia yi dzaka ki wəmni i ŋgəkə wi liə wələ.

31 A bi numki chəkə bi nsaka wi kaasini wə, Yaa wə wi n̄ sakaki tumi ki Sheba bi numki lə tə bəh ŋgəkə wi liə wələ, fə bə liə i ŋgəkə wə, kəm wi n̄ dza

dzə i tumi ki kiŋgəksi ki mbi wə, i wəkə mfi bi N̄kuŋ Sələmən. Ayakalə, mbəiŋ wəkəli, mi widəkə kələ fa bəh gia yimbum yi tsə yi Sələmən.

³² A bi numki i jəbi bi nsaka wi gəksini wə, bəni bə Ninewi bi num bəh ŋgəkə wi liə wələ fə bə jɪə wi i ŋgəkə wə, kəm bə n̄i wəkə gia yə Jəna n̄i fukuki, kwuni shəm yibə. Mbəiŋ wəkəli mi widəkə kələ fa bəh gia yimbum yi tsə yi Jəna, mbəiŋ kwuni kə shōm yimbəiŋ.

*Naka ki baijsini ki gwu
(Matiɔ 5:15)*

³³ Mi si baijsi kə naka ki baijsini i ləkə i kigasi. Wi məŋ dəkə tə i chu fiəni dzə kah i kwusi baŋ yeiŋ bəiŋ. Wi si baijsi təm num i di biə bə si təm naka ki baijsini yeiŋ, a bəni ka liə dzu bə yeiŋki baijñi biwə.

³⁴ Dzəkəh ya kə baijñi i gwu ya wə. Dzəkəh ya kabə baijñi, yaka gwu ya yichi ni numki yi jikə bəh baijñi. Ayaka, dzəkəh ya ka baijñi kə, gwu ya yichi ni numki yi jikə bəh jisi.

³⁵ Yi kə a, mbəiŋ təkniki a baijñi biə i gwu yimbəiŋ wə ma fiəni chu jisi.

³⁶ Gwu ya yichi ka num yi jikə bəh baijñi, kimbu kidəkə num kə i jisi wə, biein bichi ka baijñi asi naka ki baijsiki sī nya baijñi i gwu ya wə.”

*Jisəs təyi chwəŋ ki Bəfalasi bəh bəni bə bə laniki
bənchi
(Matiɔ 23:1-36; Mak 12:38-40)*

³⁷ Jisəs n̄i kaasi ndzaka wi, mi wi Falasi widəkə ka bəŋ wi a wi dzə bə wi tsə dzi. Jisəs ka tsə liə, num bə wi ka dziki,

38 num ma wi yisi wəkə kaŋ yi.* Mi wi Falasi wə tsenj yi gaka wi.

39 Bah kiə gia yə wi kwakaki, ka dzaka i wi a, “Mbeinj Bəfalasi wəkəki kibwam bəh bətasa a i jum yiwa wə, ayakalə gia yichu bəh dzákəh yi bukuni jikə i shəm yimbəinj wə.

40 Biyunj biələ! Nyə wə wi n̄i maa biŋ kəkə a wə wi ni maa kintəən a?

41 Mbəinj nyaki biεinj biə bi kə i bətasa wə bəh kibwam kimbeinj wə i bəni bə kifuu, ka biεinj bichi ni baiŋki i mbəinj.

42 Ngəkə wimbum kə wimbeinj Bəfalasi. Mbəinj nyaki lə i Nyə kimbu kimu i jwəfi kintəən i nəŋŋi biə mbəinj kəkəki bəh biεinj biə mbəinj jiəki i jwa wə a yi fuliki, ayakalə mbəinj bee lə i fəki gia yi chəŋ i bəni bəh i kaŋaki kiŋkəŋ i Nyə. Mbəinj kāŋaki i fəki gia yiwa yichi bēe kə yidəkə.

43 Ngəkə wimbum kə wimbeinj Bəfalasi. Mbəinj si kəŋ a numki i biŋgbəkə bi ninshinj i jún yi tsani wə, chu kəŋ a bə bəniki mbəinj i di bi shi wə bəh kiŋkəksı.

44 Ngəkə wimbum kə wimbeinj, kəm mbəinj kə ka júm yə yi chusiki kə, bəni nyani yeinj beinj kiə kə.”

45 Si Jisəs n̄i dzaka yaka, mi widəkə wi keiŋsiki kiəki bənchi bə Nyə, dzaka i wi a, “Mi wi lanini, wə kiəki a gia yə wə dzakaki lə a yi kəmki lə buku tə a?”

46 Jisəs chukuli a, “Ngəkə wimbum kə tə wimbeinj mbəinj bəni bə mbəinj keiŋsiki kiəki bənchi bə Nyə. Mbəinj jikəliki bəni bəh ntia wi tsə ɳga bibə ka mbəinj kələ i jiə na waiŋkpəŋ i gamti bə.

* **11:38** Wi ni kaŋa i wəkə kaŋ yi i dzə yə nəni kitumi kibə ni nəŋki.

47 Ngækə wimbum kə wimbəinj. Mbəinj maaki jum yi bəni bə ntum bə Nyə bə bətii tii bəmbəinj n̄i wəayi.

48 Ayakadəinj, yələ chusiki a mbəinj təksiki təbiki lə mfə wi bətii tii bəmbəinj. Bə n̄i kə bə wəayi bəni bə ntum bə Nyə, mbəinj ka baaŋ ka sisiki i maa jum yibə.

49 Akə gia yə yi n̄i fə ka Nyə bəh mfi bi dzaka a, ‘Mih ni chiŋsi lə bəni bəŋ bə ntum bəh bwa bəŋ bə ntum i bə, bə ni wəayi bədəkə bwaŋ gvu i bədəkə cheinj.’

50 Ayakadəinj, Nyə bi bikə i ŋgəkə wi liə wələ kəm mwa mi bəni bu bə ntum bəchi bə bə n̄i wəayi i yisi si mbi n̄i yisi.

51 Wi bi bikə i yisi i mwa mi Abel i tsə buku i mi Sakalia wə bə n̄i wə i kintəəŋ ki təŋ wi fəni gia bəh jun yi fəni yi gia wə. Mih fukuki ŋkəŋ i mbəinj a Nyə bi bikə lə i ŋgəkə wi liə wələ, kəm kpi yi bəni bəwə bəchi.

52 Ngækə wimbum kə wimbəinj bəni bə bə keiŋsiki kiəki bənchi bə Nyə. Mbəinj nyumi kiŋweli kə bə wəlikı bakakijuŋ kə mi liəki yeinj i kiə gia yə yi kə chəŋj. Mbəinj nəinj i liə, ka chu kəŋki bəni bə bə nəŋki i liə a bə ma l̄iə.’

53 Jisəs ka bi dza feinj a ŋgaiŋ nyə wə, Bəfalasi bəh bəni bə bə n̄i laniki bənchi bə Nyə yisi ka løyiki wi bəh ja, bikə gia i wi yiduli yiduli,

54 bə ni fəki yaka bə taanj wi, i kwa wi i gia yə wi ki dzaki.

12

Kiə mi si dzaka kə chi wi fə chi

1 Si Jisəs n̄i dzakaki, mbaŋ wi bəni ka juŋniki dzəki feinj, i bənchuku, bənchuku wə faaŋni.

Bədəkə dəinjyi gvu yi bədəkə. Jisəs dza yisi i dzakaki num i bwa bu bə mbaŋ wə a, “Mbεiŋ dzâki jəbi i dzəəŋ yi Bəfalasi, yə akə mfə wibə, bə dzakaki chi, fə chi.

² Mbεiŋ kīəki a, gia yidəkə kəkə yə bə baŋ, a yi bi baŋ maka yi buku i bainjni wə. Gia yidəkə kəbi yə bə nyumi a yi bi baŋ maka bə kiə.

³ Mbεiŋ kiə a gia yichi yə mbεiŋ dzakaki nchəkə, bə bi wəkəki lə nshi. Gia yichi yə mbεiŋ si baŋ juŋ, ka mbεiŋ chumyiki dzakaki, bə bi lakaki yi num i kifwu ki juŋ wə.

Mi wə bə kə i lwaki (Matiə 10:28-31)

⁴ Nséinj yiŋ, mih nəŋki i fuku i mbεiŋ a, mbεiŋ ma lwâki bəni bə kə i wə a nyam yi gwu shəŋ, i yəmaka cheiŋ bə nəki kaŋa kə gia yidəkə i fə.

⁵ Mbεiŋ wâkə mi wə mbεiŋ kə i lwâki. Mbεiŋ lwâki num Nyə kəm akə wi wə wi kaŋaki ŋga i wə mi, chu num i ləkə wəmaka i gbuку wimbum wə. Mih chu fuku ŋkɔŋ i mbεiŋ a, mbεiŋ lwâki num wi.

⁶ Ntə mbεiŋ kiəki lə a bə si taŋni minsii mite i minini mifa shəŋ a? Ayakalə, fidəkə num kə fimu fiə Nyə kə wi dali fi.

⁷ Mbεiŋ kə Nyə kiə na jún yimbεiŋ yifwu yichi, yə yi kə i mbεiŋ fuŋ. Mbεiŋ ma lwâki. Mbεiŋ tsəki lə minsii miduli.

Mi wə wi bum bəh wə wi nəiŋ Jisəs (Matiə 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Mih chu fukuki i mbεiŋ a, na ndə wə wi bum mih i bəni nshiŋ, a wi kiəki lə mih, ma mi wə yeli wi kə Waiŋmi bi bum lə tə wəmaka i bəchinda bə Nyə nshiŋ.

9 Ayakalə, mi wə wi nəinj mih i bəni nshinj, mih bi nəinj lə tə wəmaka i bəchinda bə Nyə nshinj.

10 Yi chu num a, Nyə bi dalinya lə já yichu yə mi dzakaki kəm mi wə yəli wi kə Wainjmi, ayakalə Nyə bi lansi dalinya kə já yichu yə mi dzakaki kəm Kin'waka ki Bainjni.

11 Jəbi wə bə bi kwa mbəinj i tsə bəh mbəinj i juŋ yi tsani wə, yuwidəkə, i bəni bə bə sakaki tumi nshinj, yuwidəkə i bəni bə bə kaŋaki ḥga bi sakani, a bə tsə sakə mbəinj, fwu ma bi bôkə mbəinj a mbəinj ni tsə baŋyiki gwu yimbeinj bəh chukuli winaiŋ a, yuwidəkə i dzaka a nə.

12 A ni num i jəbi wiwə wə Kin'waka ki Bainjni ni nya lə mbəinj bəh gia yə mbəinj ni dzaka.”

Ndi kəm bə mi wimbum wi kiyun

13 Si Jisəs n̄i təfiki bwa bu bə mbaŋ yakadəinj, mi widəkə i mbaŋ wi bəni kintəəŋ dza dzaka a, “Mi wi lanini, dzâka i wainjnih wuŋ a, wi gâa nyâ mbinj bieinj.”

14 Jisəs bikə i wi a, “Nyuku wələ, a jiə ndə mih i numki mi wi nsaka wimbəinj, chu gaa bieinj bimbeinj a?”

15 Si wi bikə yaka ka dzaka i bəni bəchi a, “Mbəinj t̄kniki nalə, kiə mbəinj ma bûkuki bəh dzákəh i bieinj wə, kəm kin'waka ki mi kəkə kəm bə bieinj biə wi kaŋaki, kəŋ wi kaŋaki bieinj nalə.”

16 Si wi n̄i dzaka yakadəinj, ka ti ndi a, “Tii kpɔ widəkə n̄i kaŋaki khə wi, dzeinj buku yεinj nalə.”

17 Wi ka yisi i kwakaki a, ḥgaiŋ ki fâki na dəinj na? Ngaiŋ ni j̄iə dzeinj bi ḥgaiŋ nainj a?

18 Wi ka jiə kimfasi a, ‘Mih kiə gia yə mih ki fâki. Mih ki shayiki lə bəshaŋkwa bəŋ ma, mih fiəni

kpein̄si, ka mi h bi jiə dzεiŋ bəh biein̄ biŋ yein̄ wə bichi.

¹⁹ Jəbi wə mi h ka fə yakadəiŋ, mi h ni dzaka i gwu yiŋ a, mi h kə mi wi kidəəŋ. Mi h kwati biein̄ biə mi h bi dziki i buku jía yiduli wə, chu wəkə kə ŋgəkə. Mi h kə liə i dziki a dzini, chu mu a muni wəkə ndzəŋni.'

²⁰ Si wi n̄i kein̄si yakadəiŋ, Nyə ka bəəŋ wi a, ‘Kiyuŋ kələ! Daiŋ nchəkə mi h ni fiəni dzə lə kin̄'waka ka. Biein̄ biələ bichi wə kein̄si jiə lə bi ni numki bi ndə a?’

²¹ Si Jisəs dzaka yakadəiŋ ka dzaka a, “Yi kə ayaka i mi wə wi juŋniki mbum bi mbi i gwu yi wə, kaŋa kə mbum bidəkə i kimbu ki Nyə wə.”

Mbein̄ jiə shəm i Nyə (Matiø 6:25-34; 6:19-20)

²² Wi chu dza ka dzakaki num i bwa bu bə mbəŋ a, “Kiə mbein̄ ma fūmsiki gwu kəm nəni kimbein̄, a mbein̄ ni dzi nə, na yudəkə kəm gwu yimbein̄ a mbein̄ ni ləh nə.

²³ Mbein̄ kiəki a kin̄'waka ki mi tsəki lə biein̄ bi dzini, gwu yi mi tsə bəmbuŋ.

²⁴ Mbein̄ yein̄ biŋaŋa, bi nəmki kə, gbəli kə. Na bi si kəh kə dzεiŋ i juŋni jiə i bəshəŋkwa wə nabə gba. Ayakalə, Nyə saŋsi bi bichi. Mbein̄ kiəki kə a mbein̄ kəkniki tsəki lə minyəni a?

²⁵ Akə ndə i mbein̄ kintəəŋ wə wi fumsiki gwu, wi num i kpein̄si jəbi twəsi i nəni ki wə a?

²⁶ Si mbein̄ məŋ i fə na yi twəsi yələ, mbein̄ bá fumsi gwu i nə a?

²⁷ Mbein̄ yēŋ si bəfluwa kəki bə num. Bəfluwa si nəm kə nabə i kein̄si bəmbuŋ bəbə. Ayakalə, mi h

fukuki i mbεinj a, na Ƞkuŋ Sələmən bəh mbum bi bichi biə wi n̄i kaŋaki, jəbi wə wi n̄i lafiki gwu bəh bəmbuŋ wi n̄i ka num buku dəkə ka fluwa widəkə.

²⁸ A kabə num lə si Nyɔ lafiki mfwaŋ i chwa, mfwaŋ biə bi kɔki daiŋ, kijiəli bə kpa i gbuku wə, ma wi Nyɔ ni lafi mbεinj i tsə buku dəinj a? Ȼ ɿ bəni bə mbum wi twəsi!

²⁹ Yi kɔ a mbεinj ma fūmsiki gwu yimbεinj i kwakaki kɔm fiəŋ fiə mbεinj kaŋaki i dzi bəh i mu,

³⁰ kɔm già yələ si kwaka bəni bə mbi bə bə kiəki kə Nyɔ. Mbεinj kíəki a, Ba wimbεinj kiəki lə a mbεinj nəŋki lə bieinj biələ bichi.

³¹ Mbεinj j̄lə mfi bimbεinj num i ȏkuŋ bi Nyɔ wə, ka wi ni nyaki mbεinj tə bəh bieinj biələ bichi.

³² Mbaŋ wuŋ, si mbεinj kɔ twəsi lə kiə mbεinj ki lwâ kə kɔm Ba wimbεinj kɔ bə kinsanlı i nya ȏkuŋ bi i mbεinj.

³³ Mbεinj tâŋni bieinj biə mbεinj kaŋaki, ma mbεinj gâa kpɔ wiwɔ i bəni bə kifuu, mbεinj nəŋki biba bi kpɔ a num biə bi kɔkə i shakyi. Mbεinj j̄ləki kpɔ wimbεinj num i tumi ki Nyɔ wə, i di biə bəji kɔkə i chwɔ, bəh i di biə nchami kɔkə i kwa, bəh i di biə shəkə kɔkə i məni.

³⁴ Mbεinj kíəki a, di biə mi jiəki kiba ki akɔ feinj wə shəm yi kɔ.

Bəni bə Jisəs wâkəlikı Jisəs

(Matiɔ 24:45-51)

³⁵ Mbεinj kâŋa chiŋni bimbεinj ma mbεinj bâŋsi naka bimbεinj bi baiŋki, ma mbεinj wâkəlikı nəm,

³⁶ aka bwa bə nəm bə bə kεiŋsi gwu ka wâkəlikı tikwili wibɔ, si wi fiəniki dzəki i di bi dzəni bi miŋkpaja wimfiaŋ wə. Ka jəbi wə wi ni fiəni dzə kɔmyi dzaka ki juŋ, ma bə ni wəli akisəkə wi liə.

37 Kinsanjli kimbum kə ki bwa bə nəm bə tikwili wibə ni fiəni dzə yeinj bə keinj wəkəli wi. Mih fukuki ɳkəŋ i mbəinj a, wi ni tum mbuŋ i gwu yi wə, ma bə num i kuku, wi tsəsi dzeinj i bə.

38 Kinsanjli kimbum bi numki ki bwa bə nəm bə wi bi kwatiki bə wəkəli, kəŋ wi numki i bi fiəni dzə na nchəkə kintəəŋ, yudəkə na i jəbi wə kwəkə təŋki.

39 Mbəinj kiəki a, tikwili kabə kiəki jəbi wə ji kanjaki i dzə nchəkə fəkə, wi ma ni chu bee a wi dzə bwiŋ juŋ yi.

40 Mbəinj tə kanjaki i nûmki bəh ɳkeinjsi wi gwu, kəm mi wə yeŋli wi kə Waiŋmi bi fiəni dzə lə i jəbi wə mbəinj kiə kə.”

41 Bita ka dza bikə i wi a, “Bah, wə ti ndi wələ num i buku, ma i bəni bəchi a?”

42 Bah chukuli a, “Waiŋ wi nəm wə wi kə wi ɳkəŋ, chu kanja mfi, kə winainj? Ntə akə wə tikwili wi n̊i jiə a wi təkniki bəh juŋ yi, a jəbi wə, jəbi ka kpeinj ma wi ni nyaki bieinj bidzini i bwa bu bə nəm a?”

43 Kinsanjli kimbum bi numki i waiŋ wi nəm wə tikwili wi bi dzə yeinjki num wi fə nəm wi a liŋ asi wi si nəŋki.

44 Mih fukuki ɳkəŋ i mbəinj a, tikwili wi bi yaksi wi a wi təkniki bəh bieinj bi bichi.

45 Ayakalə, waiŋ wi nəm wiwə ka dza dzaka i gwu yi a, ‘Tikwili wuŋ ni kəmsi fiəni dzə kə,’ ka yisi i twəinjki bwa bə nəm bənyuku bəh bəkaŋa, dzi a dzini chu mu mbih mə kwa wi,

46 yaka yi kə a tikwili wi waiŋ wi nəm wiwə bi təkəli tumbuku i chəkə biə wi si kwakaki kə bəh i jəbi wə wi si kwakaki kə bəh i jəbi wə wi si kiəki kə. Ayaka wi bi gbayi waiŋ wi nəm wiwə, wi chiŋsi wi i tsə numki bəh bəni bə bə kəkə bə ɳkəŋ.

47 Waiŋ wi nəm wə wi kiəki gia yə tikwili wi nəŋki a wi fəki, wi nəki kəiŋsi kə gwu yi i fəki yi, ma yi numki a bə bi twεiŋ lə wi bəh ŋgaŋa yiduli.

48 Waiŋ wi nəm wə wi kiəki kə gia yə tikwili wi nəŋki a wi fəki, wi fəgia yə bə kə i twεiŋ wi bəh ŋgaŋa yiduli ma yi numki a bə bi twεiŋki a wi twəsi. Mi wə bə nya bieŋj biduli i wi, bə bi bikəki biduli i wi.”

Jisəs dzə bəh kinŋgali

(Matiø 10:34-36)

49 Jisəs chu dzaka i bwa bu bə mbaŋ a, “Mih dzə i kpa num gbuku i fa kuku. Bə dzə a wi si bəli lə.

50 Mih kaŋaki i liə i ŋgəkə wimbum widəkə wə, shəm yiŋ ni də a jəbi wə mih ni liə i wi wə.

51 Mbεiŋ kwakaki a, mih dzə num bəh kimbəiŋni i fa kuku a? Ŋgaŋ, mbεiŋ kīəki a, mih dzə num bəh kinŋgali.

52 I yisi i liə i tsə ninshiŋ, jun yə yi kə bəh bəni bəte ni gaali lə. Bəni bətali ni gaali bəh bəfa, bəfa ni gaali bəh bətali.

53 Tii waiŋ ni gaali lə bəh waiŋ wi, winyukuni, waiŋ wi winyukuni gaali bəh ba wi. Nih waiŋ ni gaali bəh waiŋ wi wikpaŋni, waiŋ wi wikpaŋni gaali bəh nih wi. Nih nyuku ni gaali bəh kpə waiŋ wi, kpə waiŋ gaali bəh ni nyuwi.”

Bəni kiə jəbi

(Matiø 16:2-3)

54 Jisəs dzaka i mbaŋ wi bəni wə a, “Mbεiŋ ka yεiŋ jəbi wə bimba yakaki dzəki i kimbu kə wəŋ liəki, mbεiŋ yisi i dzakaki a, ‘Dzaŋ nəŋki lə i dzə.’ Ayaka yi dzə.

55 Mbεinj ka yeinj tə fiəkə fəkə i kimbu ki shij wə, mbεinj ka dzakaki a, ‘Di ni shili lə nalə.’ Ayaka bi num.

56 Mbεinj bəni bə mbεinj dzakaki chi, fə chi, si mbεinj tseinjki bəɔli bəh kuku mbεinj ka kiəki si biŋ ni numki, akə tə kəm nə wə mbεinj kəkə i kiəgia yə Nyɔ chusiki i liə a?

57 Mbεinj məŋ tə i bəŋ kwakaki gia yi chəŋ yə yi kə a mbεinj fəki a?

58 Mi ka dzə wə, i tsə bəh wə i junj yi nsaka wə, wə məmsi mbεinj wi keiŋsi a keiŋ i dzəh, ka wi ma guku tsə nya wə i kaŋ yi mi wə wi sakaki bənsaka, ma wi nya daŋsi wə i kaŋ yi bəni bə jum wə, ma bə ni fa wə i junj yi nsəŋ mə.

59 Mih fukuki i wə a, wə ni buku kə feinj maka wə gəm kaasi finini fichi fiə bə bikəki.”

13

Mi wichi kwûni shom yi, kəbi yaka wi ni kpi

1 A n̩ kə i jəbi wiwə wə, bəni bədəkə dza ka fukuki i Jisəs kəm bəni bə Galili bədəkə bə bə n̩ tsəki i fə mfəgia i Nyɔ, Bayle faaŋ bəni bə tsə gbayi bə, mwa mibəchijni bəh minyam yə bə n̩ fə mfəgia yeinj.

2 Jisəs wəkəli lə, bikə i bə a, “Mbεinj kwakaki a, bəni bə bə n̩ kpiyi i dzəh yələ wə, a bə n̩ kə na bəni bəchu tsə bəni bə Galili bəchi ma?

3 Ngaŋ, mih fukuki i mbεinj a, mbεinj baanj ki kwûni kə shom yimbeinj, ma mbεinj bəchi bi kpiyi ayaka.

4 Mbεinj kwakaki alə bəni bə jwəfi ntsə nyaŋ bə junj yi dəəŋ yə i Siləam n̩ muku wəayi bə a? Mbεinj kwakaki a bə bədəkə n̩ kpiyi yaka kəm bə n̩ kə na bəni bəchu tsə bəni bə Jelusaləm bəchi ma?

5 Ngaŋ, mih fukuki i mbεiŋ a, mbεiŋ baŋ ki kwūni kə shóm yimbεiŋ, ma mbεiŋ bəchi bi kpiyi ayaka.”

Ndi kəm kpεiŋ wə wi wumki kə mintam

6 Jisəs ka ti ndi widəkə i bə a, “A n̄i kə jəbi widəkə wə, mi widəkə yəə kpεiŋ widəkə * i wi khə. Jəbi n̄i kpεiŋ i wi i tsə kəhyi mintam miwə wi tsə nəki yeŋ kə na fimu.

7 Wi ka dzaka i mi wi wi nəm a, ‘Tsεiŋ kpεiŋ wələ, i jía yitali wə mih si shi dzə fa i tsεiŋ mintam i kpεiŋ wələ wə, mih yeŋ kə na fimu. Gbâ təkə kuku, wi banjì lə di kilələ.’

8 Mi wi nəm wiwə chukuli a, ‘Tikwili, bēe dəkə wi yaka, mih ki chəkyiki taliki lə chwəŋ kiwə mih jiə chi yeŋ cheŋ.

9 Jəbi wə wi ka wum mintam i jia yələ yi dzəki lə, ma yi ndzəŋki, wi ka baŋ i wum, ma wə ni gba təkə wi.’ ”

Jisəs chuku kpaŋa widəkə i chəkə bimbam wə

10 A n̄i kə chəkə bimbam bidəkə, Jisəs ka laniki bəni i juŋ yi tsani yidəkə wə.

11 Kpaŋa widəkə num feiŋ kiŋ'waka kichu kidəkə num i wi wə, num kə ki si fə mi wi chu mi wi jwεiŋ, ki n̄i fə wi gwεiŋ i jía jwəfi ntsə nyaŋ, jum yi ŋgwuŋ, wi kəbi i chu num i bεiŋ chəŋ.

12 Jəbi wə Jisəs n̄i yeŋ kpaŋa wiwə, ka bəŋ wi, wi dzə, wi dzaka i wi a, “Nih wuŋ, wə bənih lə i jwεiŋ ya wə dainj.”

* **13:6** Kpεiŋ wiwə num bə bəŋ i já yi ŋkali wə a, “Fig”.

13 Si wi dzaka yakadəinj, ka nani tsəinj yi kəm wi. Akisəkə, jum yi fiəni nani gwu ka kaa, wi num bəinj chəenj, ka chənŷiki Nyo.

14 Tikwili wi junj yi tsani yiwo yεinj si Jisəs chuku kpaŋa wiwo, a num i chəkə bimbam wə, gia yiwo nya lə wi bəh ŋgəkə. Wi ka yəlik i bəni a, “Kaŋ kə yisə yə bukumbəinj kaŋaki i nəmkı yεinj. Mbəinj dzâki bə chukuki jwεinj yimbəinj i kaŋ yələ wə, ayakalə a kəbi i chəkə bimbam wə!”

15 Bah chukuli i wi a, “Mbəinj bəni bə mbəinj dzakaki chi, fə chi. I chəkə bimbam wə, ntə mi wimu wimu i mbəinj kintəəŋ, si dzə lə na’ wi, yuwidəkə njakas wi i di biə yi nəki, i tsə nya yi bəh mwi a?

16 Kpaŋa wələ kə wainj Ablaham, wə Satan n̄i kaŋa i bənsəŋ wə jía jwəfi ntsə nyaŋ, yaka yi si ndzɔŋki kə si mih gamti wi i ŋgəkə wi wələ, i chəkə bimbam wə a?”

17 Si Jisəs dzaka yakadəinj, bəni bə bə n̄i baiŋŋki wi, gəmni i gwu yibə wə, bəni bəduli bədəkə num fibə bəh kinsaŋli, kəm bə gia yi kaŋyini yichi yə Jisəs n̄i fəki.

*Ndi kəm ŋgəkə wi fintam fidəkə
(Matiə 13:31-32; Mak 4:30-32)*

18 Jisəs ka təmkı a, mih ki fəkəlik i, “Ntəŋ bi Nyo kə aka finə a? Fiŋ fiə mih ki fəkəlik i yεinj kə nə a?”

19 Bi kə aka ŋgəkə[†] wi fintam fidəkə mi n̄i buku tsə i gbəli i wi khə, ŋgəkə wiwo kə yaka ka fiəni chu num kpeinj, minyəni mə mə fuliki i bεinj dzə maa júnj yibə i cha yiwo wə.”

*Ndi kəm dzəəŋ
(Matiə 13:33)*

[†] **13:19** Ngəkə wələ kə i já yi ŋkali wə a, “mustard”.

20 Wi ka chu təmki a, “Akə finaiŋ fiεŋ mih ki fəkəniki ɳkuŋ bi Nyɔ bəh fi a?

21 Bi kə aka dzəoŋ yə minjkpaŋa ni fəkə muku i binkuŋo bimbum wə bitali ka fwεŋni, ka chwali yi fə muku miwə yaka.”

*Dzaka kifiəŋə kifaaŋnini
(Matiɔ 7:13-14,21-23)*

22 Jisɔs dza ka tsəki i bikwili wə bəh i bidi wə si wi n̄i tsəki lani tsə bəni, tsə sə dzəh yi i Jelusalem.

23 Mi widəkə dza bikə i wi a, “Bah, akə a bəni twəsi bə bi bəiŋki a?” Jisɔs ka chukuli lə i bə bəchi a,

24 “Mbεiŋ jwôki na bəh ɳga i liə num i dzaka kifiəŋə kifaaŋnini. Mbεiŋ kiəki a, bəni bəduli bi nəŋki lə i liə i ki wə, dzəh kəbi.

25 Jəbi bi kpeinj lə wə, tii juŋ wiwə bi dza fah dzaka ki juŋ. Jəbi wə wi bi fa, mbεiŋ bi baaŋ i biŋ i kəmyiki dzaka ki juŋ dzakayi a, ‘Tikwili, wəli a dzaka ki juŋ ka buku liə.’ Wi bi chukuli i mbεiŋ a, ‘Mih kiəki kə di biə mbεiŋ buku.’

26 Mbεiŋ ka bi nəmyiki dzakaki, ‘A kəkə a buku bə bukumbεiŋ n̄i shiki dziki chu mu a? Ayaka wə n̄i nyaniki laniki nnyaki bəni i bidi bibuku wə.’

27 Wi bi fiəni chukuli shəŋ a, ‘Mih fukuki i mbεiŋ a mih kiəki kə di biə mbεiŋ buku. Mbεiŋ nyâ i mih fiəŋə mbεiŋ bə mbεiŋ nyaniki fəki chu.’

28 Mbεiŋ bi yeinj lə Ablaham bəh Ayjik bəh Yakəb bəh bəni bə ntum bə Nyɔ bəchi i kintəəŋ ki ɳkuŋ bi Nyɔ wə, num bə baŋ mbεiŋ i biŋ, mbεiŋ bi ka dəki dzi jəŋ.

29 Bəni bi dza i bimbu bichi wə, i yisi i di biə wəŋ bukuki dzəki, bəh i di biə wi tsəki liəki, bəh i di bi

bεiŋ bεiŋ wə bəh bi shin i mbi wə, bə bi dzə shinum i dziki i kintəəŋ ki ɳkuŋ bi Nyə wə.

³⁰ Mbεiŋ wâkəli bəni bəduli bə bə kə i ninshin i liə bi numki num i jum wə, bəduli bə bə kə i jum wə i liə bi numki num i ninshin.”

*Nsheiŋ kwa Jisəs kəm Jelusaləm
(Matiø 23:37-39)*

³¹ A n̄i kə a jəbi wiwə wə, Bəfalasi dzə dzaka i Jisəs a, “Bûku nyâ fa, tsə i kimbu kidəkə wə kəm N̄kuŋ Hələd nəŋki i wə wə.”

³² Jisəs chukuli i bə a, “Mbεiŋ tsâ dzâka i fifinchəŋ fiwə a mihi kí bwiliki lə bəchinda bə ɳkpeli i bəni wə daiŋ, mihi chuku jwεiŋ, i yisi i daiŋ bəh kijiəli, mihi bi buku kaasi nəm wuŋ shitsə kijiəli.

³³ Ayakalə, mihi ni yisi nyani wuŋ wi Jelusaləm daiŋ, bəh i buku nyani kijiəli i tsə buku shitsə kijiəli. Yi kpreiŋniki kə a bə wə mi wi ntum wi Nyə i di bidəkə wə a kəbi a i Jelusaləm.”

³⁴ Si Jisəs dzaka lə, wi ka chu dzaka a, “Yəbəey Jelusaləm! Yəbəey Jelusaləm! Wə wəoyiki bəni bə ntum bə Nyə, chu tumyi bəni bə Nyə faanki i mbεiŋ bəh kitəh. Akə kinjkaní kimaiŋ si mihi məmsi i juŋni bwa ba asi nih shyə si juŋni bwa bu wi kwumi ban bəh bəkəli bi, wə nəiŋma a?

³⁵ Tsεiŋ, bə kə num bə lətəkə lə juŋ ya yi fiəni num chii. Ayaka mihi fukuki i mbεiŋ a, mbεiŋ bi chu yεiŋ kə i mihi wə, i tsə buku jəbi wə mbεiŋ bi dzakaki a, ‘Nyə jiə kimbəiŋsi i mi wə wi dzəki i yəli wi Bah wə.’ ”

14

Jisəs chu chuku mi i chəkə bimbam

¹ A nĩ kɔ i chɔkɔ bimbam bidɔkɔ wə, Jisɔs tsə i dzi i jun yi mi wimbum wi Falasi widɔkɔ. Bəni bə bɔ nĩ kɔ feinj nĩ tseinjki Jisɔs i yeinj gia yə wi ni fə.

² A nĩ kɔ mi widɔkɔ num feinj i Jisɔs nshinj wi gwεinj bəh jwεinj yidɔkɔ yi fə kaŋ yi bəh kaka bi mɔyi.

³ Jisɔs bikə i Bəfalasi bə bɔ nĩ kɔ feinj, bəh bəni bə bɔ nĩ keiŋsiki kiɛki bənchi bə Nyə, “Bənchi bəbukumbεinj bumki lə a bə cháku mi i chɔkɔ bimbam wə, ma nə a?”

⁴ Bə nəki kaŋa kə gia yidɔkɔ i chukuli. Jisɔs kaŋa mi wiwə, chuku wi, ka dzaka a wi tsəki.

⁵ Jisɔs ka fiəni bikə i bəni bəwə a, “Mi widɔkɔ kabə kaŋa wainj* nabə na’, wi gbo i feŋ mə i chɔkɔ bimbam wə, wi ma ni bwili akisəkə a?”

⁶ Bə məŋni gia yə bə ki chukuliki.

Mi shisi gwuyi i kuku

⁷ Jisɔs dza yeinj si bəni dzəki sabi di bibɔ num i ninshinj i numyi yeinj, wi ka ti bɔ bə ndi a,

⁸ “Jəbi wə bə laka wɔ i dzini bi ndzə wi miŋkpaŋa wimfiaŋ wə, wɔ tsə ma nûm i di bi ninshinj wə, kəm mi wimbum widɔkɔ kələ feinj num bə si laka tə wi feinj.

⁹ Tikwili wə wi si laka mbɛinj bəchi, wi ni dza dzə dzaka i wɔ a, ‘Dzâ nyâ di biələ i mi wimbum wələ.’ Ma wɔ ka ni dza, num bəh kiŋgəmni i tsə num lɔ num i jum wə.

¹⁰ Jəbi wə bə laka wɔ i dzini bi dzəni bi miŋkpaŋa wimfiaŋ, wɔ tsə nûm num i jum wə, ka tii dzini bi miŋkaŋa wimfiaŋ ni dzə dzaka i wɔ a, ‘Nseinj wuŋ,

* **14:5** Biŋwakti bikpu bidɔkɔ bəoŋ a, “njakas.”

dzâ fa, tsâ nûm num i ninshij.' Ayaka, wô ka ni kaŋa kiŋkôksi i bâni bêchi nshij.

¹¹ Yi kô a liŋ i mi wichi wô wi yaksiki gwu yi, bê bi shisi lê wi. Mi wô wi shisiki gwu yi, bê bi yaksiki lê wi."

Mi təkniki bəh bâni bə ŋgəka

¹² Jisôs ka dza fiəni dzaka i tii juŋ wô a, "Jəbi wô wô nəŋki i bəŋj bâni a bô dzə dzi, ma ni bəŋj num nséin ya na bwa bə nah, na chwəŋ ki juŋ ka, na bâni bə kpo, bê bô nəki kəmsiki i wô wô. Kəm bô bi fiəni bəŋj lê wô tə i juŋ yibô wô, ma yi ka bi numki a, bô nî chukuli lô kaŋ ya.

¹³ Jəbi wô wô fəki dzini, laka num bâni bê kifuu, bəh biŋkəŋni, bəh bê bô gbəki nyaniki, bəh bimfəkə.

¹⁴ Wô ka fə yakadəin, ma Kimbəiŋsi ki Nyɔ numki i wô wô, kəm bâni bələ kaŋaki kə fieŋ fidəkə, i bi fiəni chukuli i wô. Ma gəm wa bi numki i Nyɔ, i chəkə biə bâni bê bô kô chəŋ bi dzayiki i kpi wô."

Ndi kəm dzini bimbum (Matiɔ 22:1-10)

¹⁵ Si Jisôs dzaka yakadəin, mi widəkô wô, bəh bô nî dziki wəkô gia yiwô ka dzaka i wi a, "Kimbəiŋsi kimbum kô i mi wô wi bi dziki bləd i kintəəŋ ki ŋkuŋ bi Nyɔ wô."

¹⁶ Jisôs ka chukuli i wi a, "A nî kô jəbi widəkô wô, mi widəkô kəiŋsi bini bimbum, wi laka bâni bəduli.

¹⁷ Si chəkə bi bini biwô nî dzə kpein, wi faaŋ waiŋ wi wi nəm a wi nyani fuku i bâni bêchi bê wi nî laka bini i bô, a ŋgain kəiŋsi lô biein bichi.

¹⁸ Waiŋ wi nəm wiwô ka tsə yein bô, bô yisi ka təmki wimu wimu. Mi wi ninshij wô wi nî yein dzaka i wi a, 'Yein mih si kô mih taŋ khə wuŋ

wimfianj, mih kaŋaki i tsə tsεiŋ wi. Tεsi, mih ni numki kə.’

19 Wi chu yεiŋ widəkə wə wi bəŋ chukuli tə a, ‘Mih si kə mih taŋ bəna’ bəŋ bə nəm jwəfi, mih kaŋaki i tsâ mâmssi yi i liə. Tεsi, mih ni numki kə.’

20 Wi chu yεiŋ widəkə wi bəŋ chukuli tə a, ‘Mih dzə a kpə wuŋ wimfianj daiŋ, tesi, akə gia yə mih ni dzə kə.’

21 Si bə chukuli yakadəiŋ, waiŋ wi nəm wiwə ka fiəni tsə fuku gia yichi i tikwili wi. Tikwili wiwə wəkə gia yiwə, shəm bəkə wi. Wi ka fiəni faaŋ waiŋ wi nəm wiwə, dzaka i wi a, ‘Bûku wakli, tsâ i kwili kintəəŋ, nyâni nnyâ i dzéh yi tasini bəh i dzéh yinchinj yinchinj wə, jūŋni bəni bə bə gboŋki nyaniki bəh bimfəkə bəh biŋkəŋni, ma wə dzâ bəh bə.’

22 Wi tsə fiəni dzə dzaka a, ‘Tikwili, mih fə lə gio yichi asi wə si dzaka ayakalə, juŋ keiŋki ki jikə kə.’

23 Tikwili wi dzaka i wi a, ‘Tsâ i dzéh yimbum bəh yinchinj yichi ma wə dzâ dzâ bəh bəni bəduli ka bə dzə jiksi juŋ yichi.

24 Mih fukuki i mbeiŋ a, mi i kintəəŋ ki bəni bə mih si yisi laka bə bi mâm kə fiεŋ fidzini i bini biŋ wə.’”

Dzə i num ka waiŋ mbaŋ wi Jisəs

(Matiə 10:37-38; 5:13; Mak 9:50)

25 Jisəs chu nyə ka tsəki, mbaŋ wi bəni kwu biəli wi. Wi ka dza fiəni dzaka i bə a,

26 “Mi wə wi nəŋki i biəli mih i num mi wuŋ wi mbaŋ wi kəbi i kəŋ mih i tsə ba wi, bəh nih wi, chu kəbi i kəŋ mih i tsə kpə wi bəh bwa bu, bəh bwa bə nih wi, bəh jémi yi, nabə i kəŋ mih tə tsə si wi kəŋki gwu yi, wi kəkə i num mi wuŋ wi mbaŋ.

27 Mi wə wi nəŋki i num i mbaŋ wuŋ wə, wi kaŋaki i gɪŋ kintasi ki i bɪ̄liki mih.

28 Akə ndə i mbəiŋ kintəeŋ wə wi nəŋki i maa juŋ yi dəŋə yaka i bəiŋ, wi ma n̄i yisi i shi num i kuku i kwaka fwu wi, a kpə wə wi kaŋaki kələ bi kpəiŋ ka wi bi maa kaasi yeiŋ a?

29 Wi ka baŋ i fə yakadəiŋ, wi ka yisi a chəkəki chaka ki juŋ kiwə, ki ni gaka wi i kaasi. Jəbi wə bəni bi tsəki feiŋ ma bɔ bi sunjuki wi dzaka a,

30 ‘Mbwa wələ n̄i yisi juŋ, yi gaka wi i kaasi.’

31 Yi ni numki a liŋ tə a, akə winaiŋ ŋkuŋ wə wi nəŋki i laa tum jum bəh ŋkuŋ widəkə, wi kəbi i yisi num kuku i kwaka a ŋgaiŋ bəh bəni bu bə jum bənchuku jwəfi kələ i tsə jwə ŋkuŋ widəkə wə wi kaŋaki bəni bu bə jum bɔ num i buku bənchuku mbaŋfia a?

32 Wi ka kwaka yeiŋ a yi ləkəki lə, wi kaŋaki i bâayi bəni bu bədəkə i fāaŋ a bə tsə yeiŋ ŋkuŋ widəkə wə wi kəiŋ i dzəh yi dəəŋ, i tsâ wi a wi fə dzəh yə kimbəiŋni kə i nûmki i bɔ kintəeŋ.

33 Yi ka numki a i dzəh yələ wə, mi wə wi ka baŋ ki dali kə bieiŋ bi bichi, wəmaka mi kəkə i num i mbaŋ wi bwa bəŋ kintəeŋ.

34 Nkaka kə fieŋ fi ndzəŋni. Ayakalə, yi ka laksi njwəŋni bi, bə kə i chu fə na dəiŋ bəh yi ka yi fiəni njwəŋki a?

35 Yi numki a, yi laka lɔ kilələ. Yi kəkə ka bə shuku i khə nabə i di bi chi wə. Yi kə a shuku təkə kilələ. Mi wə wi kaŋaki bintuni i wəkə wi wôkə.”

*Ndi kɔm shwan̄ yi lakani
(Matiɔ 18:10-14)*

¹ Bəni bè bɔ ni kwaki kiŋwakti, bəh bəni bəchu bədəkɔ ni dzəki i Jisɔs i wɔkɔ già yə wi laniki.

² Bəfalasi bəh bəni bè bɔ ni laniki bənchi bə Nyɔ, yisi i shwiŋyiki dzakayi a, “Mi wələ dzɔ bəni bəchu kabə dzi bəh bɔ.”

³ Ayakadəiŋ, Jisɔs ti ndi wələ i bɔ a.

⁴ “Akɔ ndə i mbəiŋ kintəeŋ wə, wi kabə kaŋaki shwán yi gbi, yimu laka, wi ni chəŋ num alə a? Wi ma ni yisi bee yə mbaŋ bwukə ntsɔ bwukə i chwa, i tsə nəŋ yimu yiwɔ, i tsə buku jəbi wə wi ni yεiŋ i yi wə a?

⁵ Wi ka ni nəŋ yεiŋ yi, ma wi laŋki, wi giŋ yi i kimbəkəli wə,

⁶ wi kwəki tsəki bəh yi i dzu. Jəbi wə wi kwɛ, wi ni bəŋni juŋni nsεiŋ yi, bəh bəni bə bɔ nəki kɔmsiki i wi kpəŋ wi dzaka i bɔ a, ‘Mbeiŋ dzâ bukumbəiŋ lāŋki, kɔm mih yεiŋ shwan̄ yiŋ yi si laka.’

⁷ Mih fukuki ŋkəŋ i mbəiŋ a, yi kɔ a liŋ asi, kinsaŋli kimbum bi numki i tumi ki bεiŋ wə, kɔm bə mi wichu wimū wə wi kɔ wi kwuni shəm yi. Bə bi laŋki wəmaka mi tsə bəni bə mbaŋ bwukə ntsɔ bwukə bɔ kɔ chəŋ chu nəŋ kə ŋkwuni.

Ndi kɔm bə chwaka kikpɔ ki lakani

⁸ Ma akɔ winaiŋ minjkpaŋa wə wi kabə kaŋa chwaka bi kpɔ jwɔfi, kimu laka, wi ma ni bainſi naka ki bainſini i yaŋa juŋ i nəŋ ndzəŋ, i tsə buku i jəbi wə wi ni yεiŋ a?

⁹ Wi ka ni nəŋ yεiŋ, wi ni bəŋni juŋni nsεiŋ yi bəh bəni bə bɔ nəki kɔmsiki i wi kpəŋ, wi dzaka i bɔ a, ‘Mbeiŋ dzâ bukumbəiŋ lāŋki kɔm mih si fiəni bəŋ kpɔ wuŋ si wi si laka, mi ka fiəni yεiŋ wi.’

10 Mih fukuki i mbεiŋ a, yi kɔ a liŋ tə, asi bəchinda bə Nyɔ lan̄ki kɔm bə mi wichu wimu wə wi kɔ wi kwuni shɔm yi.”

Ndi kɔm bəh waiŋ wi lakani

11 Jisɔs chu dzaka a, “Mi widəkɔ nɔ kaŋaki lə bwa bu bənyuku bəfa.

12 Waiŋ wi jum wə dza dzaka i ba wi a, ‘Ba, gâa nyâ mbiŋ biein̄ i liə.’ Ba wi ka gaa biein̄ bi i bɔ.

13 A nəki num kə i jəbi wi dəəŋ wə, waiŋ wi jum wə dzɔ biein̄ bi, ka juŋni bi bichi ka taŋni, nyə tsə i tumi ki dzəh yi dəəŋ wə. I feiŋ wə wi bəkəli kaasi kpɔ wiwɔ i nəni kichu wə.

14 Jəbi wə wi nɔ bəkəli kaasi kpɔ wi, dzəŋ yiləkəli ka kwa tumi kiwɔ, wi chu kaŋa kə fiŋ fidzini.

15 Ayakadəiŋ, wi ka tsə nəŋ nəm i mi widəkɔ i tumi kiwɔ wə, a wi nəmki i wi. Mi wiwɔ ka faaŋ wi, wi tsə ka təkniki bəh bifi bi.

16 Wi dza ka nəŋki i dziki biein̄ bi dzini bi bifi, ayakalə mi widəkɔ kəbi i nya wi bəh feiŋ fidəkɔ.

17 Wi ka yisi i təmki già, fiəni bəəŋ mfi bi, ka dzaka a, ‘Bəni bə nəm bə ba wuŋ kaŋaki biein̄ bidzini biduli bi gaka bɔ, mih num fa kpi dzəŋ.

18 Mih ni fiəni tsə lə i ba wuŋ, mih dzaka i wi a, ‘Ba, mih fə chu i Nyɔ nshiŋ bəh i wə tə.

19 Mih chu kpein̄niki kə ka bə bəŋki mih a waiŋ wa. Dzô j̄lə mih aka mi wa wi nəm.”

20 Ayakadəiŋ, wi ka dza fiəni tsə i ba wi. Jəbi wə wi nɔ bukuki kɔmsiki tsəki i kwili wə, ba wi lɔ dzəkəh ka yεiŋ wi. Nshεiŋ kwa wi bəh waiŋ, wi dza biein̄, yəkɔ tsə, maŋni wi, bέ yaŋayi.

21 Waiŋ wiwə ka dzaka i wi a, ‘Ba, mih fə chu i Nyɔ nshinj bəh i wə. Mih chu kpeinjniki kə ka bə chu bəəŋki mih a waiŋ wa.’

22 Ayakalə, ba wi ka bəəŋ bəni bu bə nəm dzaka a, ‘Mbεiŋ tsâ wakali, mbεiŋ nâŋ dzâ bəh mbuŋ wə wi ndzəŋki nalə, mbεiŋ dzâ lâo i wi wə, mbεiŋ lâkə finsəŋ i kpaŋ wi wə bəh dzuyigvu i gvu yi wə.

23 Mbεiŋ tsâ kwâ dzâ waiŋ na’ wimbum, mbεiŋ kûm yi, ka bukumbεiŋ dziki bə lanj,

24 kəm waiŋ wuŋ wələ n̄i kpi, wi fiəni yəmmi. Wi n̄i laka, wi fiəni tumbuku.’ Ayakadəinj, bə ka yisi i lanjki.

25 Gia yələ n̄i num lə, waiŋ wi ninshinj num i chwa. Jəbi wə wi n̄i kwəki dzəki i buku kəmsi dzə i dzu, wi wəkə bieŋ bi kwuŋni jumi bəni biŋ.

26 Wi bəəŋ mi wibə wi nəm widəkə bikə a, a num nə, bə biŋki fa?

27 Wi chukuli i wi a, ‘Waiŋnah si fiəni dzə daiŋ. Ayakadəinj, ba wimbεiŋ ka kum dəmi ki na’ kimbum, kəm wi si yeŋ waiŋnah wi num wiwəm chu ləkə.’

28 Wi wəkə yaka shəm ka bəkə lə wi, wi ka nəiŋ i liə dzu. Ba wi buku tsə ka tsaki wi a wi l̄ə a dzu.

29 Ayakalə, wi chukuli i ba wi a, ‘Tsēŋ, mih ni nəmki i wə ka mfa i jía yələ wə yichi, mih ka num nəiŋ i fə gia ya yidəkə. Wə ka num nya mih na bəh waiŋ bii a, mih lanjki buku nséŋ yiŋ.

30 Waiŋ wa wələ, wə wi n̄i tsə bəkəli bieŋ bia bəh bəkaŋa bə təkəlini, jəbi wə wi si dzə, wə ka tsə kwa waiŋ na’ wimbum ka kum kəm wi.’

31 Ba wi chukuli i wi a, ‘Waiŋ wuŋ, buku wə shi kə a fa jəbi wichi, bieŋ bichi biə mih kaŋaki akə mbia.

32 Ayakalə, yi si ndzəŋki lə, a bə lāŋki kəm waiŋnah wələ nī kpi lə, wi fiəni yəmmi, wi nī laka, wi fiəni tumbuku.’”

16

Waiŋ wi nəm wi kimfikili

1 Jisəs chu dzaka i bwa bu bə mbaŋ a, “Mi wi kpə widəkə nī kaŋaki lə waiŋ wi wi nəm, wi nī jiə a wi tsēŋki mbum bi. Wi ka dza wəkə a, waiŋ wi wi nəm wə bəkəliki lə kpə wi.

2 Wi ka bəoŋ waiŋ wi nəm wiwə, bikə i wi a, ‘Yələ kə yinainj gia mih wəkəki kəm wə lə a? Bákти binjwakti bichi biə wə nyakaki kpə wuŋ yeŋ, wə dzâ fləni nyâ i mih. Kəm wə ni chu nəmki kə i mih.’

3 Waiŋ wi nəm wiwə tsə num kwaka a, ‘Si tikwili wuŋ kəŋŋki mih i nəm wə, mih ni fə dəiŋ a? Si mih kə mih kaŋa kə ŋga i nəmki bəh dzəkə, mih chu ŋgəmni i nywaki.’

4 Wi ka fiəni kwaka a, ‘Mih kiə lə gia yə mih ni fə, i jəbi wə wi kəŋŋ mih i nəm wə, mih kaŋaki lə nsēiŋ yə yi kə i dzə mih i bə dzu.’

5 Ayakadəiŋ, wi ka bəoŋ bəni bə ni kaŋaki fwa yi tikwili wi wimu wimu, wi ninshin dzə wi bikə i wi a, ‘Wə gəmki tikwili wuŋ dəiŋ?’

6 Wi chukuli a, ‘Akə bibeli bimiə bimbum gbi.’ Ayaka wi dzaka a, ‘Kô kiŋwakti ki fwa kələ nūm kuku wakli, kwûni nyâka a mbaŋshi.’

7 Wi fiəni bikə i widəkə a, ‘Wə gəmki ŋ'wa dəiŋ na?’ Wi chukuli a, ‘Akə biba bigəŋ gbi.’ Ayaka wi dzaka a, ‘Kô kiŋwakti ki fwa kələ kwûni nyâka a biba mbaŋnyani.’

8 Tikwili wi waiŋ wi nəm wələ n̄l yεiŋ si wi finiki bəh wi yaka, ka kəksi wi a wi ni fifi lə.” Jisəs ka kaasi a, “Bəni bə fa kuku fifiki i gia yə bə fəki tsə si bəni bə baiŋni fifiki i gia yibə yi baiŋni wə.

9 Ayakadəiŋ, mih fukuki i mbeinj a, mbeinj dz̄ki mbum bimbeinj bi fa kuku, i kwaki nsεinj yεiŋ, ka jəbi wə bi bi kaa, Nyə bi ka dzə mbeinj i wiuzu i di biə mbeinj bi numki jəbi wichi.

10 Mi wə wi kiəki kə i təknī bəh fiεiŋ finchinj, wi kəkə i təknī tə bəh fiεiŋ fimbum. Ayaka mi wə wi fəki kimfikili i gia yi nchiŋ wə, wi kələ i fəki tə kimfikili i yimbum wə.

11 Si mbeinj kəkə təknī bəmbum bi fa kuku, a ni nya ndə mbeinj mbum bi ɻkəŋ a?

12 Mbeinj kabə kiəki kə i təkniki bəh biεiŋ bi bəni bədəkə, ma ndə ni nya mbeinj bəh fiə fi kə fimbəinj a?

13 Waiŋ wi nəm kəkə i nəmkı i bətikwili bəfa. Yi kabə num yakadəiŋ, ma wi ni baiŋki widəkə wi kəŋ widəkə, yudəkə, wi ni wəkəki i widəkə nalə wi seɪŋni widəkə. Mbeinj kəkə nəmkı i Nyə chu nəm i kpə.”

14 Si Jisəs dzaka yaka, Bəfalasi wəkə gia yichi, ka yisi i suŋuki wi, kəm bə n̄l kəŋki kpə nalə.

15 Jisəs ka dzaka i bə a, “Akə mbeinj bələ bə mbeinj chusiki gwu a mbeinj kə bəni bə ndzəŋni i bəni nshinj, ayakalə Nyə kiə gia yichi yə yi kə i shóm yimbəinj wə. Mbeinj kiəki a gia yə bəni kəksiki a, akə gia, akə yə Nyə tsəiŋki yi nyεŋ i wi.”

Bənchi bə ɻkuŋ bi Nyə

16 Jisəs chu dzaka a, “A n̄l kə i kikpu wə, bə n̄l laniki num bənchi bə Muses bəh gia yə bəni bə

ntum bə Nyə nĩ nyakaki. Ayakalə, i yisi si Jən nĩ dzə, bə ka fuku num ntum wi ndzəŋni kəm ɻkuŋ bi Nyə. Mi wichi ka jwəki i liə kintəŋ ki ɻkuŋ bi Nyə wə.

¹⁷ Yi bəniki alə i bəoļi bəh nshwaiŋ i dza nyə, yi bəniki kə i fidzəkəni fi Kijwakti ki Bənchi i bi laka kilələ.

¹⁸ Yi kə a, mi ka bee kpə wi, dzə widəkə, ka nəki bəh wi, yaka wi fə chu. Mi ka dzə miŋkpəŋa wə wi buku i mi widəkə du, yəmaka numki a wi dzə kpə mi.”

Lasalus bəh mi wimbum

¹⁹ Jisəs ka dza chu dzaka a, “Mi wimbum widəkə nĩ kələ, wi lafi gwu bəh bəmbuŋ bə kpə wi ləkəli bə ndzəŋ nalə, dzi kidəŋ ki chəkə bichi.

²⁰ Mi wi kifuu widəkə num feiŋ, yeli wi num Lasalus. Wi num biəkə kwa gwu yi yichi. Bə nĩ dzəki jiəki wi i shiki i dzaka ki mbaiŋ ki mi wimbum wə mə,

²¹ wi wəkəli a yuwidəkə jəbi wə wi ni dziki, bieinj biə bi ni bəsiki ma ɻgainj ni bəŋyiki dziki. Si wi nĩ nəki feiŋ yakadəinj, bīə dzə chu məni kaasi lə biəkə yi.

²² Aka numki i jəbi widəkə wə, mi wi kifuu wə kpi, bəchinda bə Nyə dzə ginj wi, ka tsə jiə i di bindzəŋni wə i kəmsi i Ablaham wə. Ayaka mi wi kpə wə ni kpi tə bə ləə wi.

²³ Wi tsə num i tumi ki bəni bə kpili wə, wi ka numki feiŋ i ɻgəkə wimbum wə. Wi dza ləə dzəkəh, yeiŋ Ablaham nanu bəh Lasalus, i wi kpəŋ.

²⁴ Wi bəoļ tsə a, ‘Ba Ablaham, kwâsi nshεiŋ i mih, wə fāaŋ dzə Lasalus, wi ləkə wainkpanj wi i mwi mə i dzə dâsi kindəŋ kəŋŋ yεiŋ. Mih kə i nshili wimbum wə fa i gbuku wələ mə.’

²⁵ Ablaham chukuli mfih a, ‘Wainj wuŋ, kwaka jøbi wə wə nĩ kεiŋki i mbi. Wə nĩ kaŋaki lə biεiŋ bindzøŋni bichi i jøbi wiwə, Lasalus nĩ yeiŋki mfih num ŋgækə. I liə akə Lasalus wə, wi kɔ i ndzøŋni mə, wə num i nshili wə.

²⁶ A kɔkə shəŋ a yələ. Kιə a fəŋ kimbum kɔ num bə kεiŋsi jιə, kə mi kɔkə i dza fa i daŋsi dzə i wə wə fɔkɔ, yi kɔbi tə i mi i dza fɔkɔ i daŋsi dzə fa i buku wə.’

²⁷ Mi wimbum wə chu tsa a, ‘Mintee Ba, fāan Lasalus i kwili wibuku wə.

²⁸ Mih kaŋaki bwa bə nih bəŋ bəte, a wi tsə kīŋ i bɔ ka bɔ bi ma dzə tə i di bi ŋgækə biɛlə wə.’

²⁹ Ablaham chukuli mfih a, ‘Bwa bə nah kaŋaki lə biŋwakti bi Muses, bəh biə bəni bə ntum bə Nyɔ nĩ nyaka, bɔ wɔkɔli gia yə bi dzakaki.’

³⁰ Mi wi kpɔ wə nəiŋ dzaka a, ‘Aayi Ba Ablaham, yi kɔ a mi widəkɔ dza i kpi wə, wi tsə fuku i bɔ ka bɔ wɔkɔ, ma bɔ kwuni shóm yibə.’

³¹ Ablaham chukuli i wi a, ‘Bɔ ka nəiŋ i wɔkɔ gia yə biŋwakti bi Muses bəh bəni bə ntum bə Nyɔ dzakaki, bɔ kɔkə i wɔkɔ tə na yə mi wə wi dza i kpi wə dzakaki.’ ”

17

Jisəs lani kɔm chu bəh nəm bəh kimbum

¹ Jisəs dzaka i bwa bu bə mbaŋ a, “Gia yə yi taanŋki bəni bɔ fə chu bi lansi baanŋ kə i dzə. Ayakalə, ŋgækə kɔ i mi wə wi bi dzəki bəh gia yiwə, a bəni gbɔyiki i chu wə.

² Yi ni ndzøŋki a bə shû shəŋsi nəkə wimbum i məkə ki wəmaka mi, bə ch̄ini sh̄i wi i kinchwɔ kimbum wə, tsə a wi fəki bwa bələ gbɔyiki i chu wə.

3 Jəbi wə mbεiŋ kə, mbεiŋ ka t̄kniki bəh gwu yimbeinj.

Jəbi wə waiŋnah fə gia yichu i wə, dzâka i wi. Wi ka kwuni, wə dâlinya wi.

4 Na yaka wi kabə fəki gia yichu i wə kiŋkani nanitanj i chokə wə, jəbi wə wi fəki ka fiəniki dzəki kwuŋki kaŋ a ŋgaiŋ si gbo, wə kaŋaki i dâlinyaki wi.”

5 Bwa bə Bah bə ntum ka dzaka i wi a, “Kpēiŋsi kimbum kibuku ki ləkə ndzəŋ.”

6 Bah chukuli a, “Asi kə a mbεiŋ kaŋaki kimbum ki seiŋni aka fintam fi ntətə, ma mbεiŋ kələ i dzaka i kpeinj wimbum wələ a wi mûku i gaanj wə, i tsâ nûm i kinchwə kimbum wə, ma wi ni wəkə i mbεiŋ.

7 Mbεiŋ dzâ a, mi wimu i mbaŋ wimbeinj wə, kabə kaŋa wainj wi wi nəm, wi shi nəm i khə, yudəkə wi təkni bəh shwāŋ. Jəbi wə wi kwə dzə, wə kələ i dzaka i wainj wi nəm wiwə a, wi dzâ dzâ bieinj bi bidzini ma wi num dzî a?

8 Yi məŋ ayaka. Gia yə wi kə dzaka akə a, kəmsi tsâ kwâni bəmbuŋ ba, ma wə fə bieinj biŋ bidzini, ma wə dzâ bəh bi, ma wə kēiŋsi gwu ya wə wôkəliki i jəbi wə, ŋgaiŋ ni dzi, ŋgaiŋ mu kaasi, ka wi juŋni bieinj wi tsə dzi a?

9 Wə kələ i dzaka i wainj wi nəm wiwə a, kiyəŋni ka, kəm wə fə gia yichi yə mih si dzaka?

10 Yi kə a liŋ asi yimbεiŋ kə. Jəbi wə mbεiŋ fə kaasi nəm wə bə si nya i mbεiŋ, mbεiŋ dzaka a, ‘Buku kə shəŋ a bwa bə nəm, buku fə nəm wibuku.’ ”

Jisəs chuku bəni bə jwεiŋ yi kumyini jwɔfi

11 Si Jisəs n̄i tsəki i Jelusaləm, wi ka tsə dzəh i ji bi kimbu ki Samalia bəh ki Galili wə.

12 Si wi tsə liə i kwili widəkə wə, bənyuku bədəkə jwəfi bə gwεiŋ bəh jwεiŋ yi kumyini, bə yεiŋ wi kεiŋ i dzəh yi dəəŋ,

13 ka bəəŋ bəh ja yiləkəli a, “Jisəs Tii wi bəni, kwāsi nsheinj i buku wə.”

14 Si Jisəs n̄i yεiŋ bə, dzaka i bə a, “Mbεiŋ tsâ chūsi gwu yimbeinj i bətii mfə gia.” Si bə nyə bə tsə, jwεiŋ yibə kaa, bə baiŋ a kεiŋ a dzəh.

15 Mi wimu i bə kintəəŋ yεiŋ a ŋgain si bənih, wi ka fiəni dzə i Jisəs ka yaksi Nyə nalə.

16 Si wi dzə, ka gbə i Jisəs nshinj nya kiyəŋni i wi. Ayaka mi wiwə n̄i kə mi wi Samalia.

17 Jisəs dzaka a, “Bəni si kə jwəfi bə mih si chuku bə bənih ka baiŋ, bədəkə bə bwukə kə fainj na?

18 Yaka kə mi widəkə i bə ka yεiŋ dəkə a wi kələ i fləni dzə nyâ kiyəŋni i Nyə, a kəbi a mi wi dzəni wələ a?”

19 Jisəs ka dzaka i wi a, “Dzâ wə tsâki mflia. Shəm yə wə jɪə i mih, yi fə wə bənih.”

*Ntəŋ bi Nyə i lia, bə bi dzəni
(Matiə 24:23-28,37-41)*

20 Bəfalasi bədəkə ka bi dza bikə i Jisəs a, ŋkuŋ bi Nyə bi dzə yibwiŋ na? Wi chukuli i bə a, “ŋkuŋ bi Nyə bi dzə kə bəh kinchəsi kə ki bi chusiki i mbeinj.

21 Mi widəkə kəkə wə wi bi dzakaki i mbeinj a, ‘Mbεiŋ tsεiŋ, bə Nyə lə wi sakaki fa,’ Na a, ‘Bə Nyə yaka wi sakaki fi.’ Mbεiŋ wəkəli ndzəŋ, ŋkuŋ bi Nyə kə i kintəəŋ kimbeinj wə.” *

22 Wi ka fiəni dzaka lə i bwa bu bə mbaŋ a, “Jəbi bi dzə lə wə mbeinj bi nəŋki i yεiŋ mi wə yεli wi kə

* **17:21** Na a, “Ntəŋ bi Nyə kə i shəm yi bəni wə.”

Wainjmi a i chəkə bimu shəŋ, mbəinj kəbi i chu yəinj i wi wə.

²³ A bi numki i jəbi wiwə bəni bədəkə bi dzakaki lə a, ‘Mbəinj tsəinj, bə wi yaka fi,’ Na a, ‘Mbəinj tsəinj, bə wi lə fa.’ Bə ka dzakaki yakadəinj i mbəinj kiə mbəinj bi bəli kə bə na i tsə tsəinj.

²⁴ Mbəinj kiə asi dzaŋ si mwainj i bəinj lə mwaŋ bimbu bi mbi binaa bichi bainj lə mwaŋj bəni bəchi yəinj, akə ayaka si bəni bəchi bi yəinj mi wə yeli wi kə Wainjmi i chəkə biə wi bi fiəni dzəki.

²⁵ Ayakalə, si wi bi fiəni dzəki, wi bi yisi yəinj lə bəŋgəkə bəduli, i tsə kaasi, ma ŋəgəkə wi liə wələ bi məŋni wi.

²⁶ Asi yi n̄i kə i jəbi wi Nəa wə, lə yi bi numki i jəbi wi Wainjmi wə.

²⁷ Bəni n̄i dziki lə, bə mu, bəni dzə bəkaŋa, bənyuku bəh bəkaŋa n̄i nyaki lə bwa bəbə i bəni i dzəki, i tsə buku i chəkə biə Nəa n̄i liə i ŋgwuki mə, ayaka mwi n̄i buku dzə laksi bə bəchi.

²⁸ Yi bi numki a liŋ asi yi n̄i kə i jəbi wi Lət wə. Bəni n̄i dziki lə, bə mu, fə shi yibə, nəm kikhə, chu mwəm jūŋ.

²⁹ I chəkə biə Lət n̄i buku i Sədəm, Nyə ka shisi gбуку i bəinj, wi ka shiki dzəki bəli aka miŋkaiŋ migbuku, wi shi dzə kaasi bəni bə Sədəm bəchi.

³⁰ Yi bi num a liŋ asi yi bi numki i chəkə biə mi wə yeli wi kə Wainjmi bi tum buku.

³¹ A bi numki i chəkə biwə wə, mi wə wi kə i fwu wi juŋ wə bəh bieinj bi i dzu, wi bi chu fiəni shí llə kə i dzu a wi dzə bi. Yi bi numki a liŋ tə, i mi wə wi kə i chwa, wi bi chu kwə kə a wi tsə dzə bieinj bi.

³² Mbəinj yinjti gia yə yi n̄i num bəh kpə Lət.

³³ Mi wə wi nəŋki i təknī bəh kiŋ'waka ki a ki ma lāka, wi bi laksi lə ki. Mi wə wi laksi kiŋ'waka ki, wi keiŋsi jiə ki.

³⁴ Mih dzakaki i mbəiŋ a, a bi numki nchəkə biwə, bəni bəfa bi nəki i naŋ bəiŋ, ma bə bi dzə wimū, widəkə banj.

³⁵ Bəkanja bəfa bi gəkəki nyəə i nəkə bəiŋ, bə bi dzə wimū, widəkə bāanj. [

³⁶ Bənyuku bəfa bi numki i chwa, bə bi dzə wimū, widəkə bāanj.][†]

³⁷ Bwa bu bə mbaŋ ka bikə i wi a, “Bah, gia yiwə bi numki, num i faiŋ na?” Wi chukuli num bəh ndi a, “Mbəiŋ kłəki a di biə kiŋkpili ki fięŋ kə, akə di biə bəŋguluŋ si juŋni.”

18

Ndi kəm kpə ŋkwu bəh mi wi sakani bənsaka

¹ Jisəs ka ti ndi widəkə, i bwa bu bə mbaŋ a bə ki bəh kə i tsâki jəbi whichi.

² Wi dzaka a, “Mi wi sakani bənsaka widəkə n̄i kə i kwili widəkə wə, wi lwa kə Nyə, nabə i tseiŋ mi a wi kə fięŋ fidəkə.

³ Kpə ŋkwu widəkə num tə i kwili wiwə wə. Wi n̄i shiki tsəki jəbi whichi wi kwunj kaŋ i mi wə wi sakani bənsaka dzaka i wi a, ‘Gāmti mih ma wə tēiŋ nsaka wuŋ wələ mih kaŋaki bəh mi wələ wi baiŋŋki mih lə.’

⁴ I jəbi wi dəəŋ wə mi wi sakani bənsaka wə jiə kə tunni ki i gia yə kpə ŋkwu wə dzakaki. Wi baŋ a shiki tsəki a feiŋ, i jum wə mi wi sakani bə bənsaka wiwə, ka bi kwaka i gwu yi a, ‘Namana yaka mih

† **17:36** Biŋwakti bikpu bədəkə kaŋaki kə kiŋka kələ.

Iwaki kə Nyɔ, mih tsεinj dzékəh yi mi yi kpεinjni kə i mih,

⁵ ayakalə si kpə ɳkwu wələ nyaki ɳgəkə i mih lə, mih ni yeinj lə a, mih ki sakaki nyaki lə nsaka wi wələ, a kəbi yaka ma wi ni shiki dzəki nyaki ɳgəkə i mih, ma mi ni kpi i wi kanj.”

⁶ Si Bah ti ndi wiwɔ yakadəinj, ka dzaka i bɔ a, “Mbeinj wôkɔ gia yə mi wə wi sakaki kə bənsaka chəŋ si wi n̩i dzaka.

⁷ Si wi n̩i gamti kpə ɳkwu wiwɔ yaka, yaka kə Nyɔ tə bi bəŋ gamti kə mbu bəni bə wi n̩i sabibwili, bəh bə bə dəki i wi nchəkə bəh nshi a? Ma wi bi chu guku gwu a?

⁸ Mih fukuki i mbεinj a Nyɔ bi təinj lə nsaka wibɔ na ma wi məti. Ayaka mi wə yeli wi kə Waiŋmi bi fiəni dzəki, wi bi yeinj lə bəni fa kuku num bə jia shəm yibɔ i Nyɔ wə a?”

Ndi kəm bə mi wi Falasi bəh mi wi kwani kiŋwakti

⁹ Jisəs dza fiəni ti ndi widəkə a num i bəni bə bə ni yeinjki gwu yibɔ a bə kə bəni bə chəŋ, nyεŋsi bəni bədəkɔ.

¹⁰ Wi dzaka a, “Bəni bədəkə bəfa n̩i yaka tsə liə i juŋ yi fəni yi gia wə i tsa. Mi widəkə n̩i kə mi wi Falasi, widəkə num mi wi kwani kiŋwakti.

¹¹ Bə tsə liə, mi wi Falasi wə tsə num mfih wi mbəŋ tsa a, ‘Nyɔ, mih nyaki kiyɔŋni i wɔ kəm mih kəkə ka bəni bədəkɔ. Mih bukuki kə bəh dzékəh i bieinj wə. Fə kə kimfikili, biəli kə bəkaŋa bə bəni. Mih kəkə na ka mi wi kwani kiŋwakti wəyaka.

¹² Mih si bam lə dzaka kaŋ yifa i shi wə. I bieinj biŋ bichi biə mi kaŋaki, mih si nya lə fimu i jwɔfi kintəəŋ i wɔ.’

13 Ayakalə, mi wi kwani kinjwakti wə n̄i num mfih i dzəh yi dəəŋ, wi nəki giŋsi kə shi bi i tseinj i bəəli beinj, wi chunjsi fwu wi, ka kwumi tseinj tsa a, ‘O Nyɔ, kwâsi nsheinj i mih, kəm mih kə mi whichu.’ ”

14 Si Jisəs ti ndi wiwɔ yaka, ka dzaka a, “Mih nəŋki i fuku i mbeinj a, mi wi kwani kinjwakti wələ n̄i buku ka bə shi tsə i wi du wi num chəŋ bəh Nyɔ, a kəbi ka mi wi Falasi wəyaka. Yi kə a linj i mi whichi wə wi yaksiki gwu yi, bə bi shisi lə wi, mi whichi wə wi shisiki gwu yi, bə bi yaksiki lə wi.”

*Jisəs kəŋki lə bwa bəni bənchiŋ
(Matiɔ 19:13-15; Mak 10:13-16)*

15 Bəni dza ka dzəki bəh bwa bənchiŋ i Jisəs a wi kəm bə. Si bwa bu bə mbaŋ n̄i yεinj yaka, ka kaŋyiki bɔ.

16 Ayakalə, Jisəs bəəŋ bwa bəwə a bə dzəki, ka dzaka i bwa bu bə mbaŋ a, “Mbeinj bēe ma bwa bənchiŋ bəwə dzəki i mih. Kiə mbeinj ki kâŋyi kə bə, kəm ŋkuŋ bi Nyɔ kə num i bəni ka bələ.

17 Mih fukuki ŋkəŋ i mbeinj a, mi wə wi ka dzə dəkə ŋkuŋ bi Nyɔ ka wainj wi nchiŋ wələ, wi məŋ i bi liə i bi wə.”

*Jisəs bəh mi wimbum
(Matiɔ 19:16-30; Mak 10:17-31)*

18 Mi wimbum widəkə bikə i Jisəs a, “Mi wi lanini wə wə wə kə mi wi ndzəŋni, gia yə mih kaŋaki i fə ka mih kaŋa nəni kə ki bi tsə kaa kə, kə na nə a?”

19 Jisəs bikə i wi a, “Wə bəəŋ mih a mi wi ndzəŋni kəm nə? Mi widəkə kəkə wə wi ndzəŋki. Akə a Nyɔ shəŋ wə wi ndzəŋki.

20 Ntə wə kiəki lə bənchi bə Nyɔ bə bə dzakaki a, ‘Kiə wə ki n̄i kə bəh kpə mi,

kiə wə ki wəô kə mi,
 kiə wə ki chwô kə,
 kiə wə ki bēen kə nsaka wi ntəkə',
 bəh wə a,
 'Wə kôksi ba wa bəh nih wa?" "
21 Wi chukuli a, "Bənchi bələ bəchi kə mihi nī yisi i
 jiəki mihi kəinj waij sumi."
22 Jisəs ni wəkə yakadəinj, dzaka i wi a, "Ayaka già
 yimu kəinjki lə yə yi baanj ka wə fə. Tsâ tānjni bieinj
 bia bichi, wə gâa kpə wiwə i bəni bə kifuu, ma wə
 bi ka kwati mbum num i tumi ki Nyə wə. Wə ka fə
 yakadəinj, wə b̄iəli mihi."
23 Wi wəkə yakadəinj, gwu kpi wi, kəm wi nī kanjaki
 lə mbum nalə.
24 Jisəs tseinj wi lə, ka dzaka a, "Yi ləkəki lə i mi
 wimbum i liə i ŋkuŋ bi Nyə wə.
25 Yi ləkəki lə na bəh ŋga i mi wimbum i liə i ŋkuŋ bi
 Nyə wə, tsə si yi ləkəki i kikum i liə i dzənjə yi nsala
 wə."*
26 Bəni bə bə nī wəkə yi, ka bikə a, "Yi kabə num
 yakadəinj, ma ndə bi lansi bəinj a?"
27 Jisəs chukuli a, "Gia yə yi kə i gaka bəni i fə yi kəkə
 i gaka Nyə i fə."
28 Bita dzaka i wi a, "Tsəinj, buku bee bieinj
 bibuku, ka bieliki wə."
29 Jisəs chukuli i bə a, "Mih fukuki ŋkəŋ i mbeinj
 a, mi widəkə kəkə wə wi bee kwili wi, nabə kpə wi
 nabə bwa bə nih wi, nabə ba wi bəh nih wi nabə
 bwa bu kəm bə ŋkuŋ bi Nyə,
30 wə wi bi baanj i kwati bəni, bəh bieinj biduli i
 jəbi wi liə wələ wə tsə biə wi nī bee, i jəbi wi dzəni
 wə wi bi baanj kə i kwati nəni kə ki bi tsə kaa kə."

* **18:25** Kikum kələ kə i ja yikali wə a, "Kamel."

*Jisəs chu dzaka kəm bə kpi yi
(Matiə 20:17-19; Mak 10:32-34)*

³¹ Jisəs ka dza dzɔ bwa bu bə mbaŋ bə jwəfi ntsɔ bəfa bəh bə baka gwu. Wi dzaka i bə a, “Mbəiŋ wɔkəli, bukumbəiŋ si yaka tsə i Jelusalem jəbi wə bukumbəiŋ ni yaka liə feiŋ, già yichi yə bəni bə ntum bə Nyɔ nǐ nyaka kəm mi wə yeli wi kə Waiŋmi ni dzə kpeiŋ.

³² Yi ni ka num a bə ni nya lə wi i kanj yi bəni bə dzəni wə, bə suŋu wi, bə tɔyi wi, bə chuhyi mindzəŋ i shi bi wə.

³³ Bə ni twəiŋ wi bə ŋgaŋa, bə wəo wi, a ni num i kanja yitali wə, wi ni dza i kpi wə.”

³⁴ Jisəs dzaka yaka, yi fumsi bə, bə nəki wəkə kiə kə a wi dzakaki a nə, kəm già yidəkə nǐ fə a bə ma kiə.

Jisəs wəli dzákəh yi kimfəkə

³⁵ Jəbi wə Jisəs nǐ kəmsiki tsəki i kwili wi Jeliku wə, kimfəkə kidəkə num i dzəh kpəŋ nywa bieŋ.

³⁶ Wi wəkə si mbaŋ wi bəni nǐ kəmki tsəki, wi ka bikə a, a numki dzəki nə?

³⁷ Bə chukuli i wi a, akə Jisəs wi Nasali wi tsəki.

³⁸ Wi ka yisi i wiliki a, “Jisəs, waiŋ Nkuŋ Dəbit, kwâsi nsheinj i mih.”

³⁹ Bəni bə bə nǐ tsəki i ninshinj wam kanji wi dzaka a wi bāŋ. Ayakalə, wi chu fiəni wam na bəh ŋga a, “Waiŋ Nkuŋ Dəbit, kwâsi nsheinj i mih.”

⁴⁰ Jisəs ka num, ka dzaka a bə dzəh bəh wi. Bə dzə bəh wi, Jisəs bikə i wi a,

⁴¹ “Wə nəŋki a mih fə nə i wə a?” Wi chukuli a, “Bah, fə ma mih yeiŋki.”

⁴² Jisəs ka dzaka i wi a, “Yēinj, shəm ya yə wə jiə i mih, yi fə lə dzékəh ya bainj.”

⁴³ Akisəkə i jəbi wiwə wə, wi ka fiəni yisi i yεinjki di. Wi dza ka biəli Jisəs, chənyi Nyə. Bəni bəchi bə bə nī kə feinj yεinj yaka, ka nya kinjkəksi i Nyə.

19

Jisəs bəh Sakiə

¹ Jisəs nī tsə liə i kwili wi Jəliku wə, ka tsəki daŋsiki.

² Mi widəkə num feinj yeli wi num Sakiə, a num fwu wi bəni bə bə nī kwaki kinjwakti, wi num tə tii kpə.

³ Wi bə nən i yεinj Jisəs si wi tsəki. Ayakalə, yi gaka wi kəm wi ni juliki lə, num mbaŋ wi bəni nī kə bə banj wi.

⁴ Wi ka yəkə tsə i ninshiŋ, ka tsə yaka i kpεinj widəkə bεinj, i yεinj Jisəs si wi tsəki, kəm wi nī kanjaki i tsə dzəh feinj.

⁵ Jisəs ka tsə buku feinj, ləo yaka dzékəh yi i bεinj ka yεinj ka bəŋ “Sakiə, sh̄i dzə wakli, kəm mih kanjaki i nə i wə duz u dainj.”

⁶ Wi ka kəmsi shi i kpεinj wiwə wə, ka dzə Jisəs bəh kinsanlı.

⁷ Bəni bəchi bə bə nī yεinj si Jisəs nī tsəki bəh wi ka yisi i shwiŋyiki dzakaki a, “Mi wələ tsəki i tsə nə bəh mi wichu.”

⁸ Bə tsə num, Sakiə ka dza num i bεinj ka dzaka i Jisəs a, “Bah, tsəinj yēinj, mih ki gaaliki lə bieinj biŋ i fintəŋ mih nya i bəni bə kifuu. Aka num a, mih nī fə kimfikili i mi widəkə, mi ni fiəni nya kinjkani kinaa i wi.”

9 Jisəs wəkə yakadəiŋ, ka dzaka i wi a, “Daiŋ mbəiŋ dzə lə yaa du i bəni bələ, kəm tikwili wələ kə tə waiŋ Ablaham.

10 Mi wə yəli wi kə Wainjmi n̄i dzə i nəŋ num bəni bə bə laka, bəh i bwili bə.”

Ndi kəm kpə

(Matio 25:14-30)

11 Si bəni n̄i wəkəliki si Jisəs n̄i dzakaki gia yələ, wi ka dza kini tsə ninshin ti ndi widəkə i bə, kəm a n̄i baan̄ a twesi i wi i liə i Jəlusalem, bəni n̄i kwakaki a, jəbi widəkə Nyə si num i yisi i sakaki ɣkuŋ bi.

12 Wi dzaka a, “A n̄i kə jəbi widəkə, waiŋ ɣkuŋ widəkə n̄i bee tumi kibə ka tsəki i tumi ki dzəh yi dəəŋ wə a bə tsə təm wi i ɣkuŋ, ka wi ni fiəni dzə sâkaki ɣkuŋ bi.

13 Si wi n̄i nəŋki i nyə, wi bəəŋ bwa bu bə nəm jwəfi, ka gaa kpə i bə kiba kiba, dzaka a, ‘Mbein̄ kə mbəiŋ bāaŋ fəki shi yεiŋ, i tsə buku i jəbi wə mih bi fiəni dzə.’

14 Wi ka nyə, ayakalə bəni bə tumi kiwə n̄i baiŋŋki wi nalə. Bə ka baan̄ faan̄ bəni i wi jum a bə tsə dzâka a bə kəŋki kə a mi wiwə nûmkı ɣkuŋ wibə.

15 Bə tsə təm a wi təmni. Wi ka fiəni i jum wə, ka bəəŋ bwa bu bə nəm bə wi n̄i gaa kpə wə i bə a ɣgain̄ yεiŋ mbee wə bə n̄i baan̄ ka fəki shi.

16 Wi ninshin̄ n̄i dzə dzaka a, ‘Tikwili, kiba ka ki kpə kə wə n̄i nya i mih, mih baan̄ ka kwati mbee yεiŋ biba jwəfi.’

17 Wi wəkə ndzəŋni, ka nya kiyəŋni i wi ka dzaka a, ‘Wə kə waiŋ wi nəm wi ndzəŋni. Si wə n̄i baan̄ ka kiə i təkniki bəh fiεŋ finchin̄ nalə, mih ni jiə lə wə a wə sâkaki bidi jwəfi.’

18 Ayaka wi kəmsini dzə dzaka a, ‘Tikwili, kiba ka ki kpə kə wə n̄i nya i mih, mih n̄i baan ka kwati mbee yεin̄ biba bite.’

19 Wi dzaka i wi a, ‘Mih jiə wə, a wə sâkaki bidi bite.’

20 Waiŋ wi n̄om widəkə wə n̄i dzaka mfih a, ‘Tikwili, kiba ka ki kpə kələ fa, mih n̄i baan ka kaŋa i kinchumni kimbuŋ wə ka jiə.

21 Mih n̄i jiə kəm wə kə mi wiləkəli, mih lwa wə. Wə dzəki lə maka wə jiə, i jəbi widəkə wə wə kəh maka wə gbəli fiεn̄.’

22 Tikwili wə dzaka i wi a, ‘Wə kə waiŋ wichu. Ndzaka wə wi bukuki i dzaka ka wə, akə wə mih ni dzə i saka wə yεin̄. Wə n̄i kiəki a mih kə mi wi ləkəli a mih dzəki lə biein̄ maka mih jiə, a mih kəhki lə biein̄ maka mih gbəli.

23 Wə n̄i kiəki yaka, a fə nə a wə dzə kpə wuŋ i tsə jiə i juŋ yə bə jiəki kpə yεin̄ wə, ka jəbi wə mih fiəni dzə ma mih ni dzə kwati mbee yεin̄?’

24 Wi ka dzaka i bəni bə bə n̄i num kəmsi i wi wə a, ‘Mbεin̄ dzô kiba ki kpə kiwə i wi, mbεin̄ nyâ i wə wi kaŋaki biba bi kpə jwəfi.’

25 Bə ka fiəni dzaka lə a, ‘Tikwili, wi si kaŋaki lə biba bi kpə jwəfi.’

26 Wi dzaka a, ‘Mih fukuki i mbεin̄ a mi wə wi kaŋaki biein̄ biduli bə ni kpεin̄si lə. Ayaka mi wə wi kaŋaki kə, na fi twesi fiə wi kaŋaki bə ni dzə bwili lə i wi.

27 I liə, bəni bə bə n̄i baiŋki mih, ka nəiŋki a mih kəkə i numki ɣkuŋ wibə, mbεin̄ tsə dzô dzâ bəh bə ma mbεin̄ wôøyi i mih nshin̄.’ ”

Jisəs liə i Jelusaləm ka ɣkuŋ

(Matiə 21:1-11; Mak 11:1-11; Jon 12:12-19)

²⁸ Asi Jisəs n̄i dzaka gia yiwɔ, ka dza bee bɔ i jum wə ka tsə i ninshin i yaka tsə i Jelusalem.

²⁹ Jəbi wə wi n̄i kəmsi tsə i kwili wi Bətfajə bəh wi Bətani wə wi n̄i kəmsiki i ɳkwuŋ wi ɬif wə, wi ka faaq bwa bu bə mbaŋ bədəkə bəfa,

³⁰ ka dzaka a, “Mbein̄ tsə i kwili wi ninshin wəyaka wə, mbein̄ ni yein̄ wain̄ njakas num bə shu, maka mi num yaka yein̄ bəin̄, mbein̄ shwâli dzə bəh yi fa. ³¹ Mi widəkə ka bikə a mbein̄ shwaki yi kəm nə, mbein̄ chukuli a Bah kaŋaki lə nəm bəh yi.”

³² Bwa bə mbaŋ bə tsə yein̄ gia yichi a liŋ asи wi si dzaka.

³³ Jəbi wə bɔ n̄i shwaki wain̄ njakas wiwɔ, mi wə wi n̄i kaŋaki yi, ka bikə i bɔ a, “Mbein̄ shwaki wain̄ njakas wə kəm nə a?”

³⁴ Bɔ chukuli a, “Tikwili nəŋki yi.”

³⁵ Bɔ ka dzə dzə bəh yi i Jisəs, jiə bəmbuŋ bəbə i njakas yiwɔ wə, ka yaksi Jisəs i yi bəin̄.

³⁶ Si wi n̄i tsəki, bəni ka təkəki bəmbuŋ bəbə i dzəh, a wi tsə i yein̄ bəin̄.

³⁷ I jəbi wə wi n̄i dzə buku, i shiki tsəki i ɳkwuŋ wi ɬif wə, mbaŋ wi bəni bu bə mbaŋ yisi ka wiliki yaksi Nyɔ bəh ɳga kəm bə gia yi kaiŋyini yichi yə bɔ n̄i yein̄.

³⁸ Bɔ ka wiliki dzaka a, “Nyɔ kə wi bəiŋsi Nkuŋ wə wi dzəki i yeli wi Bah wə. Kimbəiŋni kə i bəin̄, kiŋkəkn̄i num ki Nyɔ wə bəin̄.”

³⁹ Bəfalasi bədəkə bə n̄i kə i mbaŋ kintəəŋ ka dza dzaka i Jisəs a, “Mi wi lanini, dzâka i bəni ba bə mbaŋ bələ a bə kpichumi.”

⁴⁰ Jisəs chukuli a, “Mih fukuki i mbein̄ a, bə ka kpichumi, na ma kitəh kələ ni wiliki.”

41 I jəbi wə Jisəs n̄i kəmsi tsə i Jelusalem, wi tseinj kwili wiwə lə, ka gbə mindəm,

42 ka dzaka, “O Jelusalem, mbəiŋ bələ si kiəki na già yə yi kə i dzə bəh kimbəiŋni i mbəiŋ wə i chəkə bidainj. Ayakalə, i liə mbəiŋ kəkə i kiə dəkə.

43 Mbəiŋ kiəki a jəbi bi dzə lə wə bəni bəmbəiŋ bə bəiŋŋki mbəiŋ bi dzə maa tali mbiaŋ wi fiəli baŋ mbəiŋ i fintəŋ.

44 Bə bi bəkəliki lə mbəiŋ na bəh bwa bəmbəiŋ, shakyi jún yimbəiŋ, na təh widəkə bi chu baŋ kə i widəkə bəiŋ. Yi bi num yaka kəm mbəiŋ n̄i kiəki kə jəbi wə Nyə bi dzə i mbəiŋ.”

*Jisəs kəŋŋ bəni bə shi i juŋ yi fəni yi già yi Nyə wə
(Matiə 21:12-17; Mak 11:15-19; Jən 2:13-22)*

45 Jisəs tsə i təkə wi juŋ yi fəni yi già wə, ka yisi i kəŋŋki bəni bə bə n̄i taŋŋiki bieŋ feiŋ,

46 ka dzakaki i bə a, “Yi kə num bə nyaka a, Nyə dzaka a,

‘Juŋ yin kə num juŋ yi tsani.’

Ayakalə, mbəiŋ fəni yi, yi chu ‘Taa wi bəji.’ ”

47 Jisəs bé shi wi lani bəni i təkə wi juŋ yi fəni yi già wə chəkə bichi. Bətii mfə già bəmbum bəh bəni bə bə n̄i laniki bənchi bə Nyə bəh bəni bəmbum bə feiŋ ka wəsligliki i wə wi.

48 Ayakalə, bə nəki kaŋa kə dzəh, kəm bəni bəchi n̄i kə kəmsi a Jisəs wə, kəm bə n̄i kəŋŋki kə a già yə wi laniki, a yimu ma tsâ bə.

20

*Bə bikə i Jisəs di biə wi dzə ŋga bi
(Matiə 21:23-27; Mak 11:27-33)*

1 A num chəkə bidəkə, Jisəs num i juŋ yi fəni yi gia mə wi lani bəni, chu fuku ntum wi ndzəŋni i bə kəm Nyɔ, bətii mfə gia bəmbum, bəh bəni bə bə laniki bənchi bə Nyɔ, bəh bəni bə bə sakaki tumi ki Bəju dzə,

2 ka bikə i wi a, “Fûku i buku, mi wə wi nya ŋga biələ i wə a fâki gia yələ a? A nya ndə ŋga biwə i wə a?”

3 Jisəs chukuli i bə a, “Mih tə ki bikəki lə kimbikə i mbεiŋ. Mbeiŋ fûku mih i liə.

4 A n̄i nya ndə ŋga i Jən na ka wi jūlikı bəni i bəkə a? Bi n̄i nyə i bεiŋ, ma a n̄i nya mi wiwəm a?”

5 Bə ka dzaka a bə bə a, “Bukumbεiŋ ka chukuli a, bi n̄i nyə i bεiŋ, ma wi ni bikə i bukumbεiŋ a, aka fə nə a bukumbεiŋ ma bum i Jən a?

6 Bukumbεiŋ ka chukuli a, a n̄i nya mi wiwəm, ma mbaŋ wi bəni bələ fa ni tumyi bukumbεiŋ bəh kitəh, kəm bə bəchi n̄i bum ŋkəŋ ŋkəŋ a, Jən n̄i kə mi wi ntum wi Nyɔ.”

7 Ayakadəiŋ, bə ka chukuli a, “Buku kiəki kə mi wə wi n̄i nya ŋga biwə.”

8 Jisəs ka dzaka i bə a, “Yaka mih tə ki fukuki kə i mbεiŋ mi wə wi nya ŋga biwə i mih a mih fâki gia yələ.”

*Ndi kəm bəni bə bə n̄i jiə i khə
(Matiɔ 21:33-46; Mak 12:1-12)*

9 Jisəs ka yisi i tiki ndi widəkə i bəni a, “Mi widəkə n̄i nəm khə wi mintam wə bə keiŋsiki mbih yεiŋ. Ka nya khə wiwə i bəni, ka nyə tsə i tumi kidəkə wə, i tsə nə dzə fεiŋ.

10 Jəbi wə bə n̄i kaŋaki i yisi ŋkəh dzə kpeiŋ, tii khə wiwə ka faaŋ waiŋ wi wi nəm, a wi tsə dzə mmu

mintam i bə. Wi tsə, ayakalə, bəni bə bə n̄i nya khə i bə, twεiŋ wi kəŋŋi fiəni wi bəh kaŋ yiyəe.

11 Mi wiwə chu faaŋ waiŋ wi wi nəm widəkə, ayakalə bə chu twεiŋ wi, ŋgəmsi wi, kəŋ fiəni wi bəh kaŋ yiyəe.

12 Mi wiwə ka chu faaŋ kpein̄si kin̄kəmsi kitali widəkə i bə, bə bεiŋsi wi, lə̄ bwili wi i bin̄.

13 Tii khə wiwə kwaka a, ‘Mih ki fəki na dəiŋ a? Mih ki faaŋki i liə num waiŋ wuŋ wi shəm. Yudəkə bə kələ i ni kōksı wi.’

14 Ayakalə, jəbi wə bəni bə nəm bə wi n̄i nya khə i bə yεiŋ waiŋ wiwə dzə, bə ka yisi i dzakayiki a bə bə a, ‘Wələ kə ndzi kwili wi tii khə wələ. Mbεiŋ dzə ma bukumbεiŋ wə̄ wi ka biein̄ biwə n̄umki bibukumbεiŋ.’

15 Ayaka bə kwa kuku buku bəh wi yεiŋ khə ka wə̄o.”

Si Jisəs dzaka yakadəiŋ, ka bikə a, “Mbεiŋ kwakaki a, mi wi khə wə ni dzə fə dəiŋ bəh bəni bəwə a?

16 Mih fukuki i mbεiŋ a, wi bi dzə kaasi lə bəni bəwə, wi nya khə wiwə num i bəni bədəkə chi chi.” Si bəni bəwə ni wəkə yakadəiŋ, ka nəiŋ, dzaka a, “Nyə bāŋ dzəh yiwə.”

17 Jisəs tsεiŋ bə lə, bikə a, “Yaka kə a gia yə bə nyaka i Kin̄wakti ki Nyə wə, dzakaki a nə,

‘A təh wə bəni bə maani n̄i nəiŋ, wi fiəni chu num na təh wi bu wi juŋ wi ndzəŋni a?’

18 Na ndə wə wi bi gbəki i təh wiwə wə, wi mi wiwə bi shayi i biŋka wə, ayaka təh wiwə ka bi gbə i mi bεiŋ, ma wi ni gəksi wi i kwəŋŋa wə.”

*Kimbikə kəm nlə̄ wi kin̄wakti
(Matiə 22:15-22; Mak 12:13-17)*

19 Si Jisəs ti ndi wiwə yakadəinj, bəni bə bə laniki bənchi bə Nyə bəh bətii mfə gia bəmbum ka nəŋki a bə kwâ wi feinj akisəkə. Bə nī nəŋki i kwa wi kəm bə nī kə bə wəkə kiə a wi si ti ndi wiwə num i bə, ayakalə bə ka lwa gaka bəni.

20 Bə yisi i biəliki gvu yi, tanji bəni bədəkə faan bə, a bə tsâ kwâyiki fəki a bə kə bəni bə ndzəŋni. Bə ni fə lə i kwâ gia yi kintəŋsi i dzaka ki wə. Ka bə ni kwa nya wi i kaŋ yi bəni bə bə sakaki tumi i kimbu ki Lum wə.

21 Bəni bəwə dza ka bikə i Jisəs a, “Mi wi lanini, buku kiəki lə a gia yə wə dzakaki bəh yə wə laniki kə na gia yi chəŋ, wə tseinj kə mi i dzékəh wə. Wə lani gia yi ŋkəŋ yə Nyə nəŋki a bəni fəki.

22 I liə fūku i buku, jəbi widəkə bənchi bəbukumbəinj bumki lə a, bə gəmki kiŋwakti i Kaysa ŋkuŋ wi Lum, ma bə ma gəmki a?”

23 Jisəs kiə gia yə bə wəeliki bəh yi, ka dzaka a,

24 “Mbeinj dzə bəh kpo wə mbeinj si ləŋ kiŋwakti yeinj mih yeinj.” Bə dzə bəh wi, wi bikə a, “Fwu wələ wi kə yeinj kə wi ndə, yeli wələ num wi ndə a?” Ayaka bə chukuli a, “Akə wi Kaysa, yeli num ŋ'wi.”

25 Jisəs ka dzaka a, “Mbeinj ka nyáki i Kaysa fiəŋ fiə fi kə fi Kaysa, nyâ i Nyə fiə fi kə fi Nyə.”

26 Bəni bəwə wəkə gia yiwə yaka yi fumsi bə, bə banj dzaka kibə nəki kwati kə dzəh yə bə si kə i kwa wi feinj i bəni kintəŋ. Dzaka bə wəm bə i gia yə wi si dzaka.

Kimbikə kəm i Ndza i kpi wə

(Matio 22:23-33; Mak 12:18-27)

27 Bəni bədəkə i mbaŋ wi Bəsadusi wə nī dza dzə i bikə gia i Jisəs. Bəsadusi bələ nī kə bəni bə bə nī dzaka a bəni bi fiəni dzayiki kə i kpi wə.

28 Bə n̄i dzə ka bikə i Jisəs a, “Mi wi lanini, Muses n̄i nyaka i bənchi i buku a,

‘Mi ka kpi bee kpə wi, maka bə wi bwə wainj,
wainjnih wi kaŋaki lə i n̄osi kpə ŋkwu wiwə,
ma bə wi bwə bwa i yeli wi ŋkwu wiwə.’

29 I liə, bwa bə mi widəkə n̄i kələ nanitaŋ, wi ninshiŋ bi dzə miŋkpaaŋa, dzə kpi wainj kəbi.

30 Wi kəmsini wə n̄osi miŋkpaaŋa wiwə, ka kpi tə maka bə wi bwə wainj.

31 Wə wi biəliki wəmaka bəŋ n̄osi tə miŋkpaaŋa wiwə, ka dzə kpi tə wainj kəbi. Ayaka yi bi num tali ayaka i bwa bəwə nanitaŋ bəchi, mi i bə kintəəŋ nəki bwə kə wainj bəh miŋkpaaŋa wiwə.

32 I kiŋgəksi wə miŋkpaaŋa wiwə bəŋ kpi tə.

33 I liə si bə bəchi nanitaŋ n̄i kə bə n̄osi lə miŋkpaaŋa wiwə, a bi numki i jəbi wə bəni bi fiəni dzayiki i kpi wə, ma wi bi numki kpə ndə a?”

34 Jisəs chukuli i bə a, “I mbi wi liə bənyuku bəh bəkaŋa dzəkə lə gwu yibə, bəni nya bwa bəbə bə dzə gwu yibə.

35 Ayakalə, bəni bə bə kpeinjniki i bi kwati di i mbi wi dzəni wə i chəkə biə bəni bi dzayiki i kpi wə, bə bi chu dzə kə bəkaŋa bəh bənyuku. Bəni bi chu nya kə bwa bəbə i bənyuku bəh i bəkaŋa.

36 Bə bi chu kpi kə kəm bə bi numki aka bəchinda bə Nyə. Bə kə bwa bə Nyə kəm bə dzayi lə i kpi wə.

37 Gia yi ŋkəŋ kə a, na Muses mwi n̄i fuku bainjsi yi a bəni bi dzayiki lə i kpi wə si wi n̄i nyaka i di bi kiŋwakti biə bi dzakaki kəm kpeinj wə wi n̄i bəliki. Wi bəəŋki Bah i di bi kiŋwakti kiwə a, wi kə Nyə wi Ablaham, bəh wi Ayjik bəh wi Yakəb.

38 Wi kabə bəəŋki yakadəinj, yaka kə bəŋkwu bələ kə bəwəm, Nyə kəkə wi bəni bə kpili, a num kə Nyə wi bəni bəwəm, i wi bəni bəchi kə bəwəm.”

39 Si Jisəs dzaka yakadəinj, bəni bə bə n̄i laniki bənchi bə Nyə kəksi wi, chukuli a, “Mi wi lanini, wə chukuli yi chən̄j.”

40 Ayakadəinj, mi i bə nəki chu məm kə i bikə kimbikə kidəkə i wi.

Kimbwili wə Nyə n̄i kaka kə wainj ndə

(Matiə 22:41-46; Mak 12:35-37)

41 Jisəs ka dza bikə i bə a, “Bəni nyani dəinj i dzakaki a, Kimbwili wə Nyə n̄i kaka, numki wainj Nkuŋ Dəbit a?

42 Ntə mbəinj kiəki lə a Dəbit mwi n̄i nyaka i Kinjwakti ki N'yaksi wə a,

‘Bah Nyə n̄i dzaka i Bah wuŋ a,

“Sh̄inum i tseinj yinj yiləkəli wə,

43 i tsə būku jəbi wə mihi bi nəsi bəni bə bə baiŋŋki wə i wə nshinj,

ma wə tomyi gvu ya i bə bəinj ka kinjgbəkə ka kigvu.”’

44 Dəbit kabə bəəŋki wi a Bah wi, wi chu nyani dəinj ka wi numki wainj wi a?”

Jisəs kinj i bwa bu, kəm bəni bə bə laniki bənchi bə Nyə

(Matiə 23:1-36; Mak 12:38-40)

45 Jisəs ka dza dzaka i bwa bu bə mbaŋ bəh bəni bəchi bə bə n̄i kə feinj wəkəli gia yə wi dzakaki a,

46 “Mbəinj təkniki, kəm bə bəni bə bə laniki bənchi bə Nyə, bə kəŋki i nyaniki nnyaki bəh bəmbuŋ bədəeŋ. Ayaka chu kəŋ a, bəni bəniki bə bəh

kiŋkəksi i di bi shi wə. Chu kəŋ i nûmki i di bi kəksini i juŋ yi tsani wə, bəh i di bi bini wə.

⁴⁷ A chu num a bə bə bə laksiki bieŋ bi bəkaŋa bəŋkwu, fwəkyi dzə bieŋ bibə, kwayi fə bəntsə bədəŋ. Bəni bələ kə ŋgəkə wibə bi numki na wimbum.”

21

Kinya ki kpə ŋkwu wi kifuu (Mak 12:41-44)

¹ Jisəs dza ləo dzákəh, yeŋ si bəni bə kpə jiəki kinya kibə i kintainntaiŋ kinya mə i juŋ yi fəni yi gia mə.

² Wi yeŋ si kpə ŋkwu wi kifuu widəkə jiəki bədəli bəfa i kintainntaiŋ kinya mə.

³ Wi ka dzaka a, “Mih fukuki ŋkəŋ i mbəŋ a kpə ŋkwu wələ wə wi kə mi wi kifuu lə wi nya tsə bəni bəchi bə bə si nyaki.

⁴ Bəni bəchi bə bə si nyaki, bə si nyaki num binjə bibə bi kpə biə bi si jikə ka gbəyiki kuku. Ayakalə, kparja wələ si wi kə na kifuu kifuu lə, wi si nya na bieŋ bichi biə wi nəki yeŋ wə.”

Jisəs fuku a bə bi shayiki lə juŋ yi fəni yi gia (Matiə 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ Bwa bə Jisəs bə mbaŋ bədəkə n̄i dza ka dzakaki kəm bə juŋ yi fəni yi gia, si yi ndzəŋki bəh kitəh kindzəŋni kə bə n̄i maa yeŋ, bəh kinya kiwə i Nyə.

⁶ “Jisəs dzaka i bə a, mbəŋ yeŋ bieŋ biələ a? Chəkə dzákə lə wə təh wimu bi baaŋ kə i widəkə bieŋ maka bə baka təkə wi i kuku, na winaiŋ təh bi numki i di bi wə.”

*Bəŋgəkə bəh bəmbaiŋŋni
(Matiɔ 24:3-14; Mak 13:3-13)*

7 Bə bikə i wi a, “Mi wi lanini, gia yələ bi numki i jəbi winaiŋ wə a? Kinchəsi kə ki bi chusiki a yi si num a gvu wə akə nə?”

8 Jisəs chukuli a, “Mbəiŋ təkniki, ka mi bi ma fwəkyi mbəiŋ a mbəiŋ ndzâni dzəh. Mbəiŋ kəeki a bəni bəduli bi dzə lə dzə yəli wuŋ kəŋ i ninshiŋ, ma mi bi dzakaki a, akə ŋgaiŋ Kimbwili, a jəbi dzə kpein lə. Jəbi wə bə bi dzakaki yaka, kīə mbəiŋ bi wəkəli kə.

9 Jəbi wə mbəiŋ bi wəkəki a bə tumki júm bəh bəŋgəkə i bidi bidi wə, kiə mbəiŋ ki lwâ kə, gia yələ kaŋaki lə i bi yisi nûm, ayakalə, yi kəbi a kiŋgəksı ki mbi dzə lə.”

10 Jisəs chu dzaka i bə a, “Tumi bi tumki lə jum bəh kidəkə, ayaka ntəŋ widəkə tum jum bəh widəkə.

11 Gia yi gumini bi numki lə i di di wə. Nshwaiŋ bi nəŋniki na bəh ŋga. Dzəŋ bi numki lə, ma jwəiŋ bi numki i bidi bichi wə. Bənchəsi bə bə gumiki bi chusiki lə i bəoli wə nya nlwa i bəni.

12 Mbəiŋ kəeki a gia yələ bi dzə i num, num bə kwâ mbəiŋ, njâŋsi nnyâ mbəiŋ. Bə bi tsə bəh mbəiŋ i juŋ yi nsaka wə, bəh i juŋ yi tsani wə, i chiŋsi mbəiŋ i juŋ yi nsəŋ wə. Bə bi fiəni dzə mbəiŋ kəm bə yəli wuŋ, bə tsə bəh mbəiŋ i bəŋkuŋ nshinj bəh i bəni bə sakaki bitumi,

13 wəmaka bi numki jəbi ka mbəiŋ fukuki i bə kəm mih.

14 Jəbi wə bə bi dzə mbəiŋ yaka, mbəiŋ ki twəiŋ kə gwu a mbəiŋ ni tsə dzaka a nə a,

15 kɔm a ni nya mih gia i dzaka kimbeinj wə, bəh mfi i mbεinj, ka bəni bə bə bainjŋki mbεinj ma bi chu num i gukuliki bəh mbεinj na twesi.

16 Bəni bə bə bi taŋniki mbεinj, bi numki bətii bəmbεinj bəh bənih bəmbεinj, bəh bwa bə nih bəmbεinj, bəh na chwəŋkijunj kimbeinj mwi, bəh nseinj yimbεinj. A bi numki bə bədəkə, bə bi wəɔyiki mbεinj bədəkə.

17 Bəni bəchi bi bainjŋki lə mbəinj kɔm yəli wuŋ.

18 Ayakalə, na juŋ yi fwu yimu i mbεinj fuŋ bi laka kə i fwu wimbeinj wə.

19 Mbεinj kâŋa shóm yimbεinj bindzəŋ, ma mbεinj bi kwati nəni.

*Jisəs fuku a bə bi kaasiki lə Jelusalem
(Matiɔ 24:15-21; Mak 13:14-19)*

20 Jəbi wə mbεinj bi yeŋki bəni bə jum bə fiəli tali kwili wi Jelusalem, mbεinj ka kíəki a jəbi dzə kpeinj i kaasi ki.

21 Yi bi ka num yaka, bəni bə bə kɔ i Judea bi g̊eŋj yâka i ŋkwúŋ wə, bə bə kɔ i kwili kiwə kintəəŋ bi bükuyi. Mi wə wi kɔ i chwa bi chu tsə l̊i kə feinj.

22 Kaŋ yiwɔ kɔ yə Nyɔ bi ləəki ŋgəkə i Jelusalem wə kɔm bə nəni kibə, yi fə gia yichi dzə kpeinj asi bə n̊i nyaka i kiŋwakti ki wə.

23 Ngəkə wimbum bi numki wi bəkanja bə bə bi numki bəh kitə, bəh bə bə masiki bwa. Nyɔ bi bəksiki lə shóm bəh bəni bələ, wi faaŋ ŋgəkə wimbum i tumi kələ wə.

24 Bə bi gbayiki lə bəni bədəkə bəh bənywɔ, bə kwayi bədəkə tsə fah i nsəŋ wə i tumi bichi wə ka bəni bə bə tumdzi i jum cheinj. Bəni bə bə kəkə Bəju bi yaka i Jelusalem, i tsə buku asi jəbi wibə bi kpeŋki.

*Jisəs fuku bənchəsi bə bə bi numki i jəbi wə wi bi
fiəni dzəki
(Matiə 24:29-35; Mak 13:24-31)*

25 Gia yi kaiŋni bəh bənchəsi bi chusiki lə i wəŋ
wə bəh i fiəŋŋ wə bəh i bijəŋ wə, bəh i nshwaiŋ wə
si bitumi bi numki i nshili wə, bə bi gesiki numki
alə si kinchwə kimbum chəkəki yi fəe lə wəə.

26 Bəni bi kpiki bəh ndzaŋ i gia yi gumini yə yi
dzəki i mbi wə kəm ŋga bi nshwaiŋ bi nəŋniki lə
kəkəkə. Kəm bieŋŋ biə bi kə bieŋŋ bichi bi nəŋniki lə
bəh ŋga nalə.

27 Ayakadəiŋ, bəni bi ka yeŋŋ si mi wə yeli wi
kə Waiŋmi shiki dzəki i bikwu wə kaŋa ŋga bəh
kiŋkəknı kimbum.

28 Jəbi wə gia yələ bi yisi i numki, mbəiŋŋ ka bi
numki tsəiŋŋ yaka a bieŋŋ, kəm jəbi wə Nyə kə i bwili
mbəiŋŋ, si num kəmsi dzə.”

29 Si Jisəs dzaka yakadəiŋ, ka chukuli i ndi wə a,
“Mbəiŋŋ lāni dzə gəia i kpeŋŋ wi fidəiŋ wə, bəh keiŋ
yidəkə, si yi fiəni nyaki ndzəni bibə,

30 mbəiŋŋ ka kiəki, a nyum kwuni lə gwu.

31 Yi kə a liŋ si mbəiŋŋ bi yeŋŋki jəbi wə gəia yələ dzə
di, mbəiŋŋ ka kəki a ŋkuŋ bi Nyə si num kəmsi dzə
lə.

32 Mih fukuki ŋkəŋ i mbəiŋŋ a, ŋgəkə wi liə wələ bi
tsâ kâa kə maka gəia yələ yichi dzə di.

33 Bəoli bəh nshwaiŋ bi kaa lə, ayakalə gəia yinŋ
kəbi i bi lansi nəŋnni.

34 Mbəiŋŋ təknı bəh kifwu kimbeŋŋ, mbəiŋŋ ma nyâ
gwu yimbeŋŋ i dzini bi mbi bəh muni wə, i laksi
mfı i nəni ki fa kuku wə, ka chəkə biwə bi ma dzə
tūmbuku i kwâ mbəiŋŋ ka kintaŋ.

35 Gia yiwə, i chəkə biwə wə bi dzə i bəni bəchi bə
bə kə fa i nshwainj wə.

36 Mbəinj ka númkı bəh gwu yiləkəli tsa Nyə jəbi
wichi, ka gia yələ bi dzə i jəbi wələ wə, mbəinj kaŋa
ŋga i bi ŋgbaksi tsə fəiŋ ka mbəinj bi num i Waiŋmi
nshinj."

37 Jisəs ka shiki wi lani bəni i juŋ yi fəni yi gia wə
i kaŋ yiwə yichi. Asi num i fijəbi, wi yaka tsə nə i
ŋkwuj wi ɔrif wə.

38 Bəni bəchi ka bukuki tsəki kinchəŋəchəŋə i juŋ
yi fəni yi gia wə i wəkə nlani wi.

22

Judas bum i taŋni Jisəs

(Matiɔ 26:1-5,14-16; Mak 14:1-2,10-11)

1 Jəbi wi Dzini bi Bləd wə bə ka jiə dəkə dzəoŋ yεiŋ,
bə n̊i bəoŋki a, Dzini bi Ntsədaŋ, bi n̊i kəmsiki dzəki.

2 Bətii mfə gia bəmbum bəh bəni bə bə n̊i laniki
bənchi bə Nyə, ka nəŋki dzəh i w̄o Jisəs fəiŋ i nyumi
wə, kəm bə n̊i lwaki bəni.

3 Satan ka liə i shəm yi Judas wə bə n̊i bəoŋki a
Iskaliət, num mi i mbaŋ wi bwa bə Jisəs bə jwəfi
ntsə bəfa.

4 Wi ka tsə i bətii mfə gia bəmbum bəh kifwu ki
bəni bənchi bə bə n̊i təkniki bəh juŋ yi fəni yi gia.
Ayaka bəh bə ka keiŋsi asi wi ki nyaniki ka wi taŋni
Jisəs i bə.

5 Bə wəkə ndzəoŋni ka keiŋsi i gəm wi bəh kpə.

6 Wi bum, ka tsə yisi i nəŋki dzəh i nya Jisəs fəiŋ i
kaŋ yibə wə mbaŋ wi bəni du kə fəiŋ.

Nsisi wi Dzini bi Ntsədaŋ

(Matiɔ 26:17-25; Mak 14:12-21)

7 Chəkə biə Dzini bi Bləd wə bə kə maka bə jiə dzəəŋ yεiŋ, bə si kum waiŋ jaka kəm bə Dzini bi Ntsədaŋ biələ jəbi wə bi n̄i dzə kpeiŋ,

8 Jisəs ka faaŋ Bita bəh Jən ka dzaka a, “Mbeiŋ tsâ kēiŋsi bieiŋ biə bukumbεiŋ ni dz̄i Dzini biələ yεiŋ.”

9 Bə bikə i wi a, “Wə nəŋki a buku tsâ kēiŋsi num faiŋ?”

10 Wi chukuli a, “Mbeiŋ wâkə, asi mbeiŋ liəki tsəki i kwili wə, mbeiŋ ni baŋsi bəh mi, num wi bəkə mwi i kpəŋə mə, mbeiŋ b̄ləli wi i juŋ yə wi ni tsə liə yεiŋ.

11 Jəbi wə mbeiŋ biəli, mbeiŋ dzâka i tii juŋ wiwə a, Mi wi Lanini bikəki di bi juŋ yi bəni bə dzəni a ŋgaiŋ bəh bwa bu bə mbaŋ ni dzi Dzini bi Ntsədaŋ yεiŋ kə faiŋ a?

12 Wi ka ni chusi lum wimbum i juŋ yi bεiŋ wə num bə kēiŋsi jiə lə, mbeiŋ ka ni tsâ num yεiŋ i kēiŋsi bieiŋ bichi.”

13 Bə tsə yεiŋ a liŋ si Jisəs n̄i dzakaki i bə. Ayaka bə ka kēiŋsi bieiŋ bi dzini bi Dzini bi Ntsədaŋ biə feiŋ.

*Jisəs bəh bwa bu dzi kinchijni
(Matiə 26:26-30; Mak 14:22-26)*

14 Jəbi n̄i dzə kpeiŋ, Jisəs bəh bwa bu bə ntum dzə shinum ka dziki.

15 Wi dza dzaka i bə a, “Mih si kəŋki lə nalə a mih dzi Dzini bi Ntsədaŋ biələ bukumbεiŋ ka mih yεiŋ ŋgəkə wə wi dzəki lə.

16 Mbeiŋ k̄ləki lə a mih bi chu dzi kə Bini biələ i tsə buku jəbi wə bi bi dzə kpeiŋki, ka Nyɔ bi sakaki ŋkuŋ bi.”

17 Wi dzə bwam nya kiyəŋni i Nyə dzaka a, “Mbeinj kô mû tsâsi dâŋsi mbeinj bəchi.

18 Mih fukuki i mbeinj a i yisi i liə i tsə, mihi ni chu mu kə mbih mi kpeinj wi laani wələ na ka ɻkuŋ bi Nyə bi dzə.”

19 Wi dzə blēd, nya kiyəŋni i Nyə, gbeyi nya i bə, dzaka a, “Fa kə gwu yinj, mihi nyaki i mbeinj, mbeinj fâki ayaka i kwâkaki mihi.”

20 Yi num ayaka, asi bə dzi kaasi kichiŋni, wi dzə bwam wi mbih ka dzaka a, “Bwam wələ kə miŋkaiŋ mi Nyə mimfiaŋ mə Nyə dzi bəh mwa məŋŋiŋ mə mə shuku buku kəm mbeinj.

21 Ayakalə, mbeinj wəkə mi wə wi ni taŋni mihi, wi dziki lə fa bəh mihi.

22 Mbeinj kîeki a mi wə yeli wi kə Wainjmi bi nyə asi Nyə nî sisi jiə. Ayakalə, ɻgəkə wimbum kə wi mi wə wi taŋni wi.”

23 Bə yisi i bikəki a bə bə mi wə wi kə i fâ yələ gia i bə kintəeŋ akə ndə a?

Jisəs lani si bəni bu kaŋaki i dzəki gwu yibə

24 Bə dza yisi i ɻgukuli a bə bə a, akə ndə mi wimbum i bə kintəeŋ a?

25 Jisəs dzaka i bə a, “Bəŋkuŋ bə fa kuku kaŋaki lə n̄ga i bəni bəbə bəinj, ayaka bəni bə bə sakaki tumi, bə bəəŋ bə a bimba bi bəni.

26 Ayakalə, yi məŋ dəkə i num yaka bəh mbeinj. Wəmaka mi i mbeinj kintəeŋ kaŋaki i dzəki gwu yi ka wainj wi n̄chiŋ.

27 Mi wimbum kə winainj, mi wə wi yəkəli ka dziki a dzini, ma mi wə wi tsəsiki dzəinj a? Ntə asi num mi wə wi yəkəli ka dziki a dzini a? Ayakalə, mihi kə i mbeinj kintəeŋ ka mi wə wi nəmkı i mbeinj.

28 Akə mbεiŋ bè mbεiŋ ni numki bəh mih bəh ɳga i jɔbi wuŋ wi ɳgækə wə wichi.

29 Yì kə a liŋ asi Ba wuŋ nya mih bəh ntəŋ a mih sakaki, mih ni nya lə tə ɳga biwə a mbεiŋ i sakaki.

30 Mih nya lə, ka bukumbεiŋ ni dziki bə mu i di bi ntəŋ wuŋ wə, ka mbεiŋ bi num i biŋgbəkə wə, i sakaki chwəŋbijun bi Islae biə jwəfi ntsə bəfa.”

Jisəs fuku a Bita ni məŋni lə ɳgaiŋ

(*Matiø 26:31-35; Mak 14:27-31; Jøn 13:35-38*)

31 Jisəs ka dza bəəŋ Bita a, “Samən, Samən wâkəli, Satan dzə ɳga i kpəkə mbεiŋ bəchi i bwili mbεiŋ bədəkə asi mi si kpəkə chi i gəŋ wə.

32 Ayakalə, mih tsa i wə, a shəm ya ma bûku i mih. Jəbi wə wə fiəni bəəŋ mfi bia, wə nyâ ɳga i bwa bə nah.”

33 Bita dzaka a, “Bah, mih kpεiŋniki lə i tsə nsəŋ nabə i kpi, bəh wə.”

34 Jisəs chukuli i wi a, “Bita wâkəli, mih fukuki i wə, ka kwəkə ni numki i təŋ daiŋ, wə ni məŋni lə mih kiŋkani kitali, a wə kiəki kə mih.”

Jisəs təfi bwa bu bə mbəŋ i kεiŋsi shóm yibə

35 Wi dza bikə i bə a, “Mbεiŋ kwaka jəbi wə mih n̩ faaŋ mbεiŋ kpə kəbi kiba kəbi bəh dzuyigvu kəbi, mbεiŋ n̩ nyaniki yaka mbεiŋ n̩ num dzah finə a?” Ayaka bə chukuli a, “Aayi, buku n̩ ka num dza dəkə fiɛŋ.”

36 Wi ka dzaka i bə a, “Iliə, mi kabə kaŋa kpə nabə kiba wi dzə. Mi kabə kaŋaki kə nywə wi jum, wi tâŋni mbuŋ wi i tâŋ.

37 Mih dzakaki lə kəm gia yə bə n̩ nyaka i Kinjwakti ki Nyɔ wə a,
‘Bə n̩ fa wi bəh bəni bəchu,’

yi kaŋaki lə i kpeinj kəŋ kəm mih i liə. Mbεiŋ kiəki a
gia yə bə n̄i nyaka kəm mih yichi si dzə i kpeinj”
³⁸ Bə ka chinj təkəli dzaka a, “Bah yεinj, buku kaŋaki
lə bənywə bə jum bəfa.” Wi chukuli a, “Mbεiŋ bēe
yaka.”

*Jisəs tsa i ŋkwuŋ wi keiŋ yi ɔrifwə
(Matiɔ 26:36-46; Mak 14:32-42)*

³⁹ Jisəs ka dza buku i kwili wiwə wə bəh bwa bu
bə mbaŋ, ka yisi i yakaki tsəki i ŋkwuŋ wi keiŋ yi
ɔrifwə, num asi wi si shi fə.

⁴⁰ Bə yaka tsə buku i di biə bə n̄i tsəki, wi dzaka
i bə a, “Mbεiŋ tsâki ka kiməmsi ma dzə i mbεiŋ, i
gaka mbεiŋ.”

⁴¹ Si wi dzaka yakadəinj, wi dza nyə i bə kpeŋ, ka
kini tsə, asi mi kə i tum təh a wi tsə buku, ka tum
binyu i kuku ka tsa Nyə a,

⁴² “Ba wuŋ, wə kabə kəŋ, wə dzâ bwíli bwam wi
ŋgəkə wələ i mih wə. Ayakalə fə asi wə kəŋki a kəbi
si mih kəŋki.” [

⁴³ Si wi tsa yakadəinj, chinda wi Nyə shi dzə i wi
wə, nya wi bəh ŋga.

⁴⁴ Jisəs n̄i kə shəm yi nya ŋgəkə nalə. Wi chu tsa
na bəh ŋga ka bəŋŋki, kiliəkə bé təkə i kuku aka
mwa.]*

⁴⁵ Wi tsa kaasi, fiəni dzə i bwa bu bə mbaŋ wə,
yεinj num nshεinj fə bə bəh ka nəki.

⁴⁶ Wi bikə i bə a, “Mbεiŋ nəki lə nəni a? Mbεiŋ
dzâ bεinj mbεiŋ tsâki ka kiməmsi ma dzə i mbεiŋ, i
gaka mbεiŋ.”

* **22:44** Biŋwakti bikpu bidəkə i já yə bə n̄i yisi nyaka Kiŋwakti ki Nyə
yεinj kaŋaki kə bimbu biələ 43-44.

*Bə kwa Jisəs**(Matiə 26:47-56; Mak 14:43-50; Jən 18:3-11)*

⁴⁷ Asi wi n̄i keiŋki wi dzaka, mbaŋ wi bəni dzə buku a num l̄ Judas, wə wi n̄i kə mi i mbaŋ wi bwa bə Jisəs bə jwɔfi ntsə bəfa, a num wi i ninshin̄. Wi tsə kəmsi i Jisəs wə ka maŋni wi.

⁴⁸ Ayakalə, Jisəs bikə i Judas a, “Wə nəŋki i maŋni mi wə yeli wi kə Wainjmi i chusi a bə kwa a?”

⁴⁹ Bwa bu bə mbaŋ bə bə n̄i kə i wi kpəŋ yεiŋ già yə yi nəŋki i num, bikə a, “Bah, buku gbâyi bəni bələ a?”

⁵⁰ Mi widəkə i bə kintəeŋ ka gba chwiŋ bwili kintuni ki tseŋ yiləkəli yi mfa wi fwu wi bətii mfə già.

⁵¹ Jisəs kaŋyi a, “Kiə mi ki chu môm kə,” ka kəm kintuni ki mi wiwə ki ka fiəni num feiŋ.

⁵² Bəni bə bə n̄i dzə i kwa Jisəs n̄i kə bətii mfə già bəmbum, bəh kifwu ki bəni bənchi, bəh bə bə n̄i təkniki bəh juŋ yi fəni yi già, bəh bəni bə bə n̄i sakaki tumi. Wi bikə i bə a, “Mbəiŋ dzəki i kwa mih, ka dzəki num bəh bənywə bəh bibəkə ka mbəiŋ dzəki i kwa num ji a?

⁵³ Mih n̄i kə bəh mbəiŋ chəksı chəksı i juŋ yi fəni yi già mə, mbəiŋ kəbi i kəm mih kəm nə a? Ayakalə, i liə kə jəbi wimbeŋ wə mbəiŋ kə i fə già yεiŋ, a num jəbi wi ŋga bi jisi.”

*Bita məŋni Jisəs**(Matiə 26:57-58,69-75; Mak 14:53-54,66-72; Jən 18:12-18,25-27)*

⁵⁴ Bəni bəwə ka kwa Jisəs tsə bəh wi i kwili wi fwu wi bətii mfə già wə, Bita biəli i jum wə i dzəh yi dəəŋ.

⁵⁵ Bə tsə kpa gbuku i kintəəŋ ki təkə wə shinum ka jəkəki. Bita dzə shinum bəh bə.

⁵⁶ Si gbuku wiwə n̄l bəli, wainjkpaŋni widəkə wə wi n̄l nəmki i kwili wiwə wə dza yeinj Bita si wi shinum. Wi tsəinj wi i dzəkəh wə bindzəŋ dzaka a, “Mi wələ si kələ tə bəh mi wiwə.”

⁵⁷ Bita ka nəiŋ dzaka a, “Kpaŋa wələ, mih kiəki kə mi wələ.”

⁵⁸ Asi jəbi tsə twəsi, mi widəkə chu yeinj wi, ka dzaka a, “Wə kə mi i mbaŋ wibə wə tə.” Ayaka Bita dzaka a, “Nyuku wələ, mih kəkə mi wibə.”

⁵⁹ Asi mbiəŋə wimu tsə, mi widəkə ka chu bwəŋ alə a, “Nkəŋ ŋkəŋ mi wələ si kələ bəh mi wiwə, kəm wi kə mi wi Galili.”

⁶⁰ Bita chukuli a, “Nyuku wələ, mih kiəki kə gia yə wə dzakaki yaka.” Asi wi n̄l kəinjki wi dzaka yaka, kwəkə ka təŋ.

⁶¹ Bah fiəni gwu, dzəkəh yibə Bita baŋsi, Bita kwaka ja yə Bah si dzaka i wi a, “Ka kwəkə ni təŋ daiŋ a ni numki num wə nəiŋ l̄o mih i kiŋkani kitali wə.”

⁶² Bita nyə feinj buku tsə i biŋ, ka də nalə.

*Bə suŋu Jisəs ka chu twəinj
(Matiə 26:67-68; Mak 14:65)*

⁶³ Bəni bə bə n̄l chəniki Jisəs ka yisi i fəki nshən i wi, twəinj wi.

⁶⁴ Bə baŋ shi bi bəh mbuŋ, twəinj wi dzaka i wi a, “Fūku la ntum wi Nyə wa wə i liə. Kâŋsi i buku mi wə wi twəinj wə.”

⁶⁵ Bə løyi wi bəh ja yiduli.

*Bə saka Jisəs
(Matiə 26:59-66; Mak 14:55-64; Jon 18:19-24)*

66 Si chəkə ni wəə, bəni bə bə sakaki tumi bəh bətii mfə gia bəmbum bəh bəni bə bə laniki bənchi bə Nyə, bə juñni gwu yibə bə bəchi, ka dzo Jisəs dzə bəh wi i di biə bə si saka bənsaka.

67 Si bə tsə bəh wi yaka, bə dzaka i wi a, “A kabə num wə Kimbwili wə Nyə n̄i kaka wə fûku i buku.” Wi chukuli i bə a, “Mih ka fuku i mbeinj, mbeinj ma ni bum mih.

68 Ayaka mih ka bikə gia i mbeinj, mbeinj ma ni chukuli.

69 Ayakalə, i yisi i liə, mi wə yeli wi kə Wainjmi ni num i kimbu ki tseinj yiləkəli yi Nyə wə wi kañaki ñga.”

70 Bə bəchi ka dzaka a “Akə a wə Wainj Nyə a?” Wi chukuli i bə a, “Yi kə asì mbeinj dzaka”

71 Ayaka bə ka dzaka a, “Bə chu nəinki mi a wi dzə dzaka a nə a? Bə wəkə lə ndzaka wə wi buku i dzaka ka wə.”

23

*Baylə bəh Heləd bikə bəmbikə i Jisəs
(Matiə 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5; Jon 18:28-38)*

1 Si mbañ wi bəni bə bə n̄i sakaki bənsaka dzaka yaka, ka dza bə bəchi dzə Jisəs ka tsəki bəh wi i Baylə.

2 Si bə tsə buku feinj, ka yisi i jiəki gia i wi funj, dzaka a, “Mi wələ nyaniki bəkəli tumi kibuku, nəinjma a bəni ma gəmki kpə wi kiñwakti i Kaysa ñkuñ wi Lum, chu dzaka a wi kə Kimbwili wə Nyə n̄i kaka, yi chu chusi a wi kə ñkuñ widəkə.”

3 Baylə bikə i Jisəs a, “Akə a wə ñkuñ wi Bəju a?” Jisəs chukuli i wi a, “Yi kə asì wə dzaka.”

4 Baylε ka dza dzaka i bətii mfə gia bəmbum bəh mbaŋ wi bəni bə bə nǐ kə fεiŋ a, “Mih ka yεiŋ dəkə gia yə mi wələ gbo yεiŋ.”

5 Bə bəchi ka bwaŋki alə, “Mi wələ nyaniki wi lani bəni i bi tumi bi Judea wə bichi, nyini a bə ləkəki bəh kifwu. Wi ni yisi i Galili, i liə wi si num lə fa i tumi kələ wə.”

6 Si Baylε wəkə yi yaka, ka bikə a, “Mi wələ kə mi wi Galili a?”

7 Bə bum, wi ka faan̄ Jisəs i Nkuŋ Hələd, kəm a nǐ kə wi wə wi ni sakaki kimbu ki tumi kiwə, wi num tə i Jəlusalem i jəbi wiwə wə.

8 Bə tsə bəh Jisəs, Nkuŋ Hələd yεiŋ wi, wəkə ndzəŋni i jəbi wə wi nǐ yεiŋ Jisəs, kəm wi nǐ kə wi wəkə lə kəm Jisəs, i jəbi wi dəəŋ wə wi nǐ kə wi wəkəlī i yεiŋ Jisəs, kwaka a jəbi wɪdəkə ŋgaiŋ ni yεiŋ wi fə gia yi chusi ŋga bi Nyə.

9 Wi dzə jəbi ka bikəyiki gia yiduli i Jisəs, ayakalə wi nəki chu chukuli kə gia yidəkə.

10 Wi nǐ bikə yaka, bətii mfə gia bəmbum bəh bəni bə bə nǐ laniki bənchi bə Nyə num fεiŋ, bə buku tsə i ninshinj i kəiŋsi gia yiləkəli i jiə i Jisəs fuŋ.

11 Nkuŋ Hələd bəh bəni bu bə jum ka dza yisi i suŋuki wi, tum mbuŋ wi kwili i gwu yi wə, ka fiəni chiŋsi wi i Baylε.

12 A nǐ kə Baylε bəh Nkuŋ Hələd baiŋŋni. I chəkə biwə, bə kwa nséiŋ.

Baylε təiŋ nsaka asi bəni nǐ kəŋki

(Matiɔ 27:15-26; Mak 15:6-15; Jən 18:39-19:16)

13 Si bə chiŋsi Jisəs i jum wə, Baylε juŋni bətii mfə gia bəmbum bəh bəni bə bə nǐ sakaki tumi kiwə, ka bəəŋ juŋni tə bəni bəchi.

14 Bə junjni dzə, wi dzaka i bə a, “Mbεiŋ si dzə bəh mi wələ fa a wi fəki bəni ləkə bəh kifwu, mih tsεiŋ ləkə i gia yə mbεiŋ bwamki kəm yi i mbεiŋ nshinj, mbεiŋ tsεiŋ, mih ka yεiŋ dəkə gia yə wi gbə yεiŋ, i gia yichi yə mbεiŋ jiəki i gwu yi wə, wi ka fə dəkə gia yidəkə,

15 num Nkuŋ Hələd ka yεiŋ dəkə tə yi. Akə gia yə yi ni fə wi fiəni chiŋsi mi wələ i bukumbεiŋ. Mbεiŋ yεiŋ tə a, mi wələ ka fə dəkə gia yidəkə yə bə kə i wə wɔɔni.

16 Ayakadəiŋ, mih ki twεiŋki wi a twεiŋni, ma mih bēeka wi, ma wi tsâki.”

17 [A nǐ kə i jəbi wiwə wə a num Dzini bi Ntsədaŋ, Baylə kaŋa i bwili mi wimū i junj yi nsəŋ wə i nyâ i bəni.]*

18 Bəni bəchi ka dza yisi i wiliki feiŋ a, “Kâasi mi wələ, bwili Balabas i junj yi nsəŋ mə ma wə nyâ i buku.”

19 Balabas wələ nǐ kə i junj yi nsəŋ mə kəm wi nǐ kə wi yisi ŋgəkə i kwili wə ka chu wɔɔ mi.

20 Baylə wəkə yaka chu dzaka i bəni bəchi nalə kəm wi ni nəŋki i bee Jisəs.

21 Ayakalə, bə ka wiliki a, “Bə bâŋŋ wi i kintasi wə, bə bâŋŋ wi i kintasi wə.”

22 Baylə chu dzaka i bəni i kiŋkani kitali wə a, “Bə bâŋŋ wi kəm nə? Gia yichu yə wi fə akə nə? Mih ka yεiŋ ŋgəkə wə wi fə ka bə wə wi wɔɔni. Mih ki twεiŋki wi a twεiŋni, ma mih bee wi.”

23 Bə ka bâŋŋ a wiliki bəh ŋga a “Bə bâŋŋ wi i kintasi wə.” N'wili wibə gaka Baylə.

* **23:17** Biŋwakti bikpu bidəkə bwili kimbu kələ17.

24 Ayakadəinj, Baylə təinj nsaka ka bee wi, a bə fə bəh wi asi bə nəŋki. **25** Wi ka bwili yatəkə mi wə i juŋ yi nsəŋ wə, num wə bə ni bikəki, wə wi n̄i yisi ŋgəkə i kwili wə chu wəo mi. Si wi bwili, ka nya Jisəs i bə si bə nəŋki.

Bə baŋj Jisəs i kintasi wə

(Matiə 27:32-34; Mak 15:21-32; Jən 19:17-27)

26 Bə ka dzə Jisəs i tsə baŋjyi. Si bə ni tsəki, bə baŋsi bəh mi widəkə wi kwə dzə i chwa yəli wi num Samən, num mi wi Səlin. Bə kwa wi ka jiə kintasi ki Jisəs i kimbəkələ ki wə, wi ka giŋ ka biəli Jisəs.

27 Bəh bə ka tsəki, mbaŋ wi bəni wimbum biəli wi. I bə kintəəŋ bəkaŋa bədəkə n̄i dəki lə, fa gia.

28 Jisəs dza fiəni gwu dzaka i bə a, “Bəkaŋa bə Jəlusaləm, kiə mbeinj ki dəkə i mih. Mbeinj dəki num i gwu yimbəinj, bəh i bwa bəmbəinj.

29 Mbeinj kəki a jəbi bi dzəki lə wə bə bi dzakaki a, ‘Kinsaŋli kimbum kə ki bəkaŋa bə bə kə kainjni maka bə num bwə wainj, maka bə num masi wainj.’

30 A bi numki i jəbi wiwə wə, bəni bi wamki dzakaki i ŋkwuŋ yimbum yimbum a, ‘Mbeinj gbəy়i i buku wə,’ dzaka i ŋkwuŋ yinchinj yinchinj a, ‘Mbeinj bāŋ buku.’

31 Bə ni wiliki yakadəinj kəm bəni ka fə gia yələ a num i kpeinj wi keinj wi dəli, bə bi ka fə na dəinj bəh wə wi kə wi wəm lə.”

32 Si bə ni tsəki bəh Jisəs yakadəinj, bə n̄i kaŋaki lə bəni bə nsəŋ bəfa bə bə ni tsəki i wətə.

33 Bə tsə buku i di biə bə bəəŋki a Nkuŋu Kifwu, ka baŋj Jisəs feinj i kintasi wə, ka baŋjyi tə bəni bə nsəŋ bəfa i kintasi wə, wimu i tsəinj yi Jisəs yiləkəli wə, widəkə i kimbu ki tsəinj yi kimiəkə wə.

34 Jisəs dza dzaka a, “Ba, dâlinya chu bi bəni bələ, kōm bə kiəki kə gia yə bə fəki.”[†] Bəni bəwə dzo bəmbuŋ bə Jisəs, ka tum kaaŋ yeiŋ i gaa bəmbuŋ bəwə i bə kintəəŋ.

35 Gia yələ yichi n̄i numki bəh Jisəs yakadəiŋ, num bəni num feiŋ tseinj. Bəni bə bə n̄i sakaki kwili wiwə ka dza fibə ka suŋuki dzaka a, “Wi n̄i gamtiki bəni, wi gâmti la gwu yi i liə, wi kabə num Kimbwili wə Nyə n̄i sainbwili.”

36 Bəni bə jum bə tə ka nyiksiki wi, nya mbih miŋgbənini i wi,

37 dzaka a, “Wə kabə num ɣkuŋ wi Bəju, wə gâmti la gwu ya.”

38 Bə n̄i nyaka kiŋwakti baŋŋ i fwu wi Jisəs bəiŋ a, “Wələ kə ɣkuŋ wi Bəju.”

39 Mi wi nsəŋ widəkə i bə wə bə n̄i baŋŋ i kintasi wə dza ka tɔyiki Jisəs, dzaka a, “A məŋ a wə wə Kimbwili wə Nyə n̄i kaka a? Bwili gwu ya, ma wə bwili tə buku.”

40 Widəkə wə wəkə gia yə wi dzaka, kaŋyi wi, bikə i wi a, “Wə lwaki kə Nyə a? Wə kə i ɣgəkə wə tə asi wi kɔ.

41 Yì kpeɪŋniki lə i buku wə i kpi i kwati mbee wi gia yichu yə buku wə fə, ayakalə mi wələ kpiki lə maka wi fə gia yichu yidəkə.”

42 Mi wi nsəŋ wələ ka dzaka a, “Jisəs, wə bi kwâka mi h i jəbi wə wə bi sakaki ntəŋ bia.”

43 Jisəs dzaka i wi a, “Mih fukuki ɣkəŋ i wə a dainj lə buku wə ni numki lə i di bindzəŋni bi Nyə wə.”

Jisəs Kpi

(Matiɔ 27:45-56; Mak 15:33-41; Jon 19:28-30)

† 23:34 Biŋwakti bikpu bədəkə n̄i bwili kiŋka ki 34a.

44 A nĩ kɔ asì wɔŋ ni nəŋki i yaka lumsi, biŋ dza ji tumi kichi ji tsə buku i mbiəŋə witali wə nshifəkɔ,

45 kɔm wɔŋ nĩ chu baiŋki kə. Mbuŋ wə wi nĩ təiŋni juŋ yi fəni yi gia i fintəəŋ taŋa shi buku i biwa bifa wə. **46** Jisəs num i kintasi wə, ka dza wam bəh ŋga a, “Ba wuŋ, mi nyaki kiŋ'waka kəŋŋi i wə kanŋ.” Si wi dzaka yakadəiŋ, ka waka kiŋ'waka ki kigəksini.

47 Fwu wi bəni bə jum wə wi nĩ kɔ fəiŋ, si wi yεiŋ gia yə yi num, nya kiŋkəksi i Nyɔ dzaka a, “Nkəŋ, ŋkəŋ, mi wələ nĩ kaŋaki kə gbə widəkɔ.”

48 Bəni bəchi bə bɔ nĩ juŋni fəiŋ i yεiŋ gia yə yi numki, si bɔ yεiŋ yakadəiŋ ka dza fiəni kwɛ i kwili kibɔ wə num bɔ kwumi tsεiŋ.

49 Nséiŋ yi Jisəs yichi, nĩ dzə fibɔ num i dzəh yi dəəŋ ka tsεiŋki gia yə yi num. Bədəkɔ num bəkanja bə bɔ nĩ buku i Galili biəli dzə wi.

Bə ləə Jisəs

(Matiɔ 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)

50-51 Mi widəkɔ nĩ kɔ i jəbi wiwɔ wə bə bəəŋ a Yɔsef, num wi nĩ buku i Alimatis i kwili wi Bəju kidəkɔ wə. Wi nĩ kɔ mi wi ndzoŋni chu num mi wi chəŋ i Nyɔ nshinŋ, chu wəkəli jəbi wə Nyɔ bi dzə sakaki ŋkuŋ bi. Wi nĩ kɔ tə mi wi mbaŋ wi bəni bə bɔ sakaki bənsaka. Ayakalə, wi nĩ ka bum mfih gia yə bɔ nĩ sisi i fə bəh Jisəs.

52 Wi tsə i Baylɛ, tsa wi i dzə wini wi Jisəs.

53 Baylɛ bum, wi ka tsə shishi wini wiwɔ, ka kii i mbuŋ wə, ka tsə lɔsi i jum yə bə nĩ chum i biaŋa wə, maka bə num jiə mi yεiŋ wə.

54 A nĩ kɔ Chəkɔ bi Sisini i buku nya i chəkɔ bimbam wə, a ni baaŋ a twəsi ka mbam wiwɔ yisi.

55 Bəkaṇa bə bə n̄i buku i Galili biəli Jisəs, bə biəli Yəsəf i jum wə, i tsə yεiŋ si wi jiəki wini wi Jisəs.

56 Bə ni dza fεiŋ, ka kwε i wa wibə, tsə kεiŋsi bifiaŋsi bi tseŋə yindzəŋni biə bə si fə i fiaŋsi wini yεiŋ. A num chəkə bimbam wə, bə shi mbam si bənchi bəbə n̄i nəŋki.

24

Jisəs dza i kpi wə

(*Matiə 28:1-10; Mak 16:1-8; Jən 20:1-10*)

1 Asi chəkə bimbam n̄i tsə, a num kinchəŋəchəŋə i chəkə bi ninshin i shi wə. Bəkaṇa bə buku dza kinchəŋəchəŋə, dzə fiaŋsi biə bə n̄i kεiŋsi jiə ka tsə bəh bi i jum bεiŋ.

2 Jəbi wə bə n̄i tsə buku fεiŋ, bə ti num bə binſi bwili təh wə bə n̄i banj dzaka ki jum kiwə yεiŋ.

3 Asi bə liə tsə i jum yiwə kintəəŋ nəki yεiŋ kə wini wi Bah Jisəs.

4 Bə chinj num fεiŋ alə nəki kiə kə gia yə bə kə i fə. Yi num a bənyuku bədəkə bəfa n̄i dzə num kəmsi i bə kpəŋ, num bə ləh bəmbuŋ bə fukuli bə ɳwanjyi alə.

5 Ndzaŋ kwa bəkaṇa bəwə na bəh ɳga, bə chunſi kifwu kibə i kuku. Bənyuku bə bikə i bə a, “Akə kəm nə mbεiŋ nəŋki mi wiwəm i bəŋkwu kintəəŋ a?

6 Wi fa kəkə, wi si dza lə i kpi wə. Mbεiŋ yίŋti gia yə wi n̄i dzaka i mbεiŋ jəbi wə mbεiŋ bə n̄i kə i Galili.

7 Wi n̄i dzaka a, ‘Mi wə yεli wi kə Wainjmi bə kaŋaki lə i bi nyâ wi i kaŋ yi bəni bəchu wə, ma bə banj wi i kintasi wə, i buku i kaŋ yitali wə, wi bi fiəni dza i kpi wə.’ ”

8 Bə ka yίŋti gia yə Jisəs n̄i dzaka i bo.

9 Bə dza fiəni i jum yiwə bεiŋ, ka tsə fuku gia yiwə yichi i bwa bu bə mbaŋ bə jwəfi ntsə mu bəh bəni bəchi bə bə n̄i biəliki wi.

10 Bəkaŋa bə bə n̄i fuku gia yiwə yichi asi yi n̄i num i bwa bə ntum bə Jisəs a n̄i kə, Meli Magdalen, Jəana bəh Meli nih Jəm bəh bəkaŋa bədəkə.

11 Bə wəkə ndzaka wiwə aka kiyuŋ ki gia, nəki bum kə yi.

12 Ayakalə, Bita ka dza kəmsi, yəkə tsə buku fεiŋ i jum bεiŋ, ka ŋgwuŋ tseiŋ ləkə i jum yiwə kintəəŋ ka yεiŋ shəŋ a bəmbuŋ bə bə n̄i kii i Jisəs wə. Wi bə fiəni tsə i dzu bəh dzaka ki wəmni, kəm gia yə yi num.

*Bəni bədəkə yεiŋ Jisəs i dzəh yi Emayus wə
(Mak 16:12-13)*

13 A dzə num a i chəkə biwə wə, bəni bəfa bədəkə bə bə n̄i biəliki Jisəs, bə n̄i buku i Jəlusalem nyə ka bə tsə i kwili widəkə bə bəaŋ a, Emayus, dzəh yiwə num aka bəmay nanitaŋ i tsə buku fεiŋ.*

14 Bə n̄i nyə ka tsəki bə dzakayi a bə bə, kəm gia yichi yə yi n̄i num.

15 Si bə n̄i nyaniki tsəki yakadəiŋ dzakayi, kaiŋyi, Jisəs mwi kəmsi dzə i bə wə, bəh bə bə nyaniki tsəki.

16 Gia yidəkə fə a bə ma kīə mi wiwə.

17 Jisəs ka dza bikə i bə a, “Akə nə mbeiŋ nyaniki, dzakayi kəm yi a?” Si wi bikə yaka, bə num bəh nshein i shi bibə wə.

18 Mi widəkə i bə kintəəŋ yeli wi num Kleɔfas, bikə i wi a, “Yaka akə a wə mbəŋ shəŋ mi wi dzəni i Jəlusalem, wə wə kiəki kə gia yə yi num i kaŋ yələ wə a?”

* **24:13** May wimu n̄i kə bəntəm nchuku bəh gi nanitaŋ (1, 700).

19 Wi bikə i bə a, “Yi naiṇ gia a?” Bə chukuli a, “Gia yə yi ni num bəh Jisəs wi Nasali. Mi wələ nī kə mi wi ntum wi Nyə, gia yə wi nī fəki bəh yə wi nī dzakaki a nī kə yi kainyini. Wi nī kə mi wimbum i Nyə nshiṇ bəh i bəni bəchī wə.

20 Bətii mfə gia bəmbum bəh bəni bə sakaki kikwili kibuku nī nya wi a bə wāo, bə baṇj wi i kintasi wə.

21 Buku nī kaṇaki lə kiṇkwaka i wi a, akə wi wə wi bi təiṇ bəni bə Islae i kaṇ yi ḥəkə wə. Ayakalə, a tsə a kaṇ yitali si gia yiwə num.

22 Yidəkə chu num a bəkaṇa bədəkə i mbaṇ wibuku wə, bə si dzaka i buku gia yi dzaka ki wəmni, a bə si tsə i jum bəiṇ kinchəṇəchəṇə.

23 bə nəki yeiṇ kə wini wi Jisəs wiwə. Bə ka fiəni dzə fuku i buku a, bə si yeiṇ bəchinda bə Nyə aka ndəmsi, bə fuku i bə a Jisəs kə wiwəm.

24 Bəni bədəkə i mbaṇ wibuku wə, si tsə i jum bəiṇ, ka yeiṇ yi asi bəkaṇa bə si fuku, ayakalə bə nəki yeiṇ kə wini wi Jisəs wiwə.”

25 Jisəs dzaka i bə a, “C əə, biyuṇ biələ, shóm yimbein dəki na bəh ḥə i bum gia yə bəni bə ntum bə Nyə nī dzakaki.

26 Mbəiṇ kiəki kə a, Kimbwili wə Nyə nī kaka a wi kaṇaki i yēiṇ bənġəkə bələ, ka wi līə i mbum bi wə a?”

27 Jisəs ka yisi i fukuki baiṇsiki i bə gia yichi yə bə nī nyaka i biṇwakti bi Nyə wə bichi kəm wi, bəh i yisi i Muses wə, i tsə buku tə i biə bəni bə ntum bə Nyə nī nyaka.

28 Asi bə nī dzə kəmsi i kwili wə bə nī tsəki feiṇ, Jisəs ka fə aka wi tsəki daṇsiki lə.

29 Bə buku tsə, ka tsaki wi nalə a, “Bukumbəiṇ tsə

nâ, kôm jôbi kô wi tsâ nalâ, biñ chu num bi yisi i jiki.” Ayakadæinj, wi bum i tsâ nô bâh bô.

³⁰ Bô tsâ, i jôbi wâ bô nî num i dzi, wi dzô chôkô yi blêd, ka nya kiyøñni i Nyô, gþeyi gaa i bô.

³¹ Akisækâ dzækâh yibô bainj, bô ka yeinj kië wi. Ayakalâ, wi fiñi laka i bô nshij.

³² Bô baanj ka dzakayiki a bô bô a, “Ntâ shom yibuku wô si shiliki alâ i jôbi wâ wi si dzakaki i buku wô i dzâh, fuku bainsi gia i Kiñwakti ki Nyô wâ i buku wô a?”

³³ Bô dza akisækâ a i jôbi wiwô i fijôbi fiñi chu i Jelusalém. Si bô tsâ ka yeinj bwa bâ mbañ bâ Jisôs bâ jwøfi ntsâ mu num bô junjî gwu yibô di bimu bâh bâni bâdækô bâ bô nî kô bô biâli bô.

³⁴ Bô dzaka a, “Nkøñ, Bah wibukumbeinj si dza i kpi wâ. Wi si tumbuku i Samân nshij.”

³⁵ Bô ka fuku tâ i bô gia yâ yi si num bâh bô i dzâh, chu fuku bainsi asi bô si yeinj kië wi i jôbi wâ wi si gþeki blêd.

*Jisôs tumbuku i kintøñ ki bwa bu bâ mbañ wâ
(Matiô 28:16-20; Mak 16:14-18; Jon 20:19-23)*

³⁶ Asi bô ni keñki bô dzaka yakadæinj, Jisôs wi mwi ka chiñ tumbuku i bô kintøñ ka bâni i bô a, “Ma kimboñni num bâh mbœinj.”

³⁷ Ndzañ kwa bô, bô bâlwa, ka bâ kwaka a yudâkô bô yeinj num ñkwusa.

³⁸ Wi bikâ i bô a, “Mbœinj lwaki nê? Akô kôm nê wâ mbœinj mœñniki mih a?

³⁹ Mbœinj tséinj kañ yinj bâh gwu yinj ka mbœinj kâ a, akô na mih. Mbœinj mâmøyi gwu yinj mbœinj ka ni kâ, kôm ñkwusa si kaña kâ nyam yi gwu bâh bikuñj asî mbœinj yeinjki mih kaña.”

40 Asi wi dzaka yakadəinj, ka chusi kaŋ yi bəh gvu yi i bə.

41 Bə tseinj Jisəs, kinsanji wəo bə, bə ka chiŋ num alə. Yi gaka bə i bum a, akə wi. Wi dza bikə i bə a, “Mbeinj kaŋaki lə fiεŋ fidzini fa a?”

42 Bə dzo kinjka ki bwəko yi waŋni, nya i wi.

43 Wi dzə dzi i bə nshinj.

44 Wi ka dzaka i bə a, “Gia yələ mbeinj yeinj daiŋ, akə gia yə mihi n̄i dzakaki i mbeinj kəm yi mihi keinj bəmbəeinj. Mihi n̄i dzaka a, gia yichi yə bə n̄i nyaka kəm mihi i kinjwakti ki Muses wə, bə i biŋwakti bi bəni bə ntum bə Nyə wə, bəh i kinjwakti Kinyaksi wə, kaŋaki i dzâ kpēinj.”

45 Wi ka wəli mfi bibə, bə kiə gia yə yi kə i Kinjwakti ki Nyə wə.

46 Wi ka dzaka i bə a, “Bə ni nyaka a Kimbwili wə Nyə n̄i kaka kaŋaki lə i yēinj bəŋgəkə i kpī, i kaŋ yitali wə, wi bi fləni dzā i kpī wə.

47 Yi kə tə a, bə bi ȳisi i kintəəŋ ki Jelusaləm i fūkuki i bitumi bichi kəm yeli wi a bəni bəchi kwūni shóm yibə ka Nyə bi dâlinya chu bibə.

48 Akə mbeinj bələ mbeinj kaŋaki i ni fūkuki asi mbeinj n̄i yeinj yi.

49 Mbeinj wôkəli, mihi ni chiŋsi lə kinya kə Ba wuŋ n̄i kaka i mbeinj. Ayakadəinj, mbeinj bâaŋ a fa i kwili kintəəŋ mbeinj wôkəliki, i tsâ bûku i jəbi wə ŋga biə bi nyə bəinj bi shi dzə i mbeinj wə.”

*Jisəs nyə yaka i bəinj
(Mak 16:19)*

50 Wi dzə bə buku i kwili kintəəŋ, ka tsə bəh bə i dzəh yi dəəŋ i kəmsi i kwili wi Betani wə, wi gəŋsi kaŋ yi i bəinj, jiə kimboiŋsi i bə wə.

51 Asi wi nĩ kεiŋki wi jiə kimbɔiŋsi i bɔ wə yaka,
wi dza bee bɔ ka bá yaka tsə i bεiŋ, ka yaka laka i
dzákəh yibɔ wə.

52 Bɔ nya kiŋkɔksi kimbum i wi, ka dza fiəni tsə i
Jεlusalem bəh kinsaŋli i shóm yibɔ wə.

53 Bɔ tsə ka shiki a jun yi fəni yi gia wə, kɔksi Nyɔ
jɔbi whichi.

**Kin̡wakti ki Nyɔ Min̡kain̡ Mifian̡
Chungmboko: Kin̡wakti ki Nyɔ Min̡kain̡ Mifian̡ (New
Testament+) for Cameroon**

copyright © 2021 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chung (Cung)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 30 Apr 2025 from source files dated 1 May 2025

ff8b447d-0e78-5782-840d-48c27035a093